

Vase F. Kacicy vich Minoxita.

B E A T I
RAYMUNDI LULLI

DOCTORIS ILLUMINATI ET MAR-
tyris Tertii Ordinis Sancti Francisci.

OPERA PARVA.

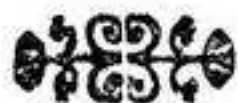
TOMUS V.

De la liberia de St. Franck de Palma

CONTINENS QUATVOR LIBROS.

1. Liber Facilis Scientiæ.
2. Liber De novo modo demonstrandi.
3. Liber Contradictionis.
4. Liber Quæstionum Thomæ Attreba-
tensis.

Superiorum permissu.

Ex Officina Petri Antonii Capò Typ.

ANNO MDCCXXXVI.

INSTITUTO VENEZOLANO DE INVESTIGACIONES LINGÜÍSTICAS Y LINGÜÍSTICAS

BEA

INSTITUTO VENEZOLANO DE INVESTIGACIONES LINGÜÍSTICAS Y LINGÜÍSTICAS

INSTITUTO VENEZOLANO DE INVESTIGACIONES LINGÜÍSTICAS Y LINGÜÍSTICAS

INSTITUTO VENEZOLANO DE INVESTIGACIONES LINGÜÍSTICAS Y LINGÜÍSTICAS

INSTITUTO VENEZOLANO DE INVESTIGACIONES LINGÜÍSTICAS Y LINGÜÍSTICAS

INSTITUTO VENEZOLANO DE INVESTIGACIONES LINGÜÍSTICAS Y LINGÜÍSTICAS

INSTITUTO VENEZOLANO DE INVESTIGACIONES LINGÜÍSTICAS Y LINGÜÍSTICAS

INSTITUTO VENEZOLANO DE INVESTIGACIONES LINGÜÍSTICAS Y LINGÜÍSTICAS

INSTITUTO VENEZOLANO DE INVESTIGACIONES LINGÜÍSTICAS Y LINGÜÍSTICAS

INSTITUTO VENEZOLANO DE INVESTIGACIONES LINGÜÍSTICAS Y LINGÜÍSTICAS

INSTITUTO VENEZOLANO DE INVESTIGACIONES LINGÜÍSTICAS Y LINGÜÍSTICAS

INSTITUTO VENEZOLANO DE INVESTIGACIONES LINGÜÍSTICAS Y LINGÜÍSTICAS

INSTITUTO VENEZOLANO DE INVESTIGACIONES LINGÜÍSTICAS Y LINGÜÍSTICAS

APPROBATIO PERILLVST. D. D. SALVATORIS
*Artigues Præsb. Artium Magistri, Philosophia
 pro Lulliana Doctrina Ex-Cathedratici, Sacræ
 Theol. Dris. Sanctæ Inquisitionis Qualificatoris,
 hujus Episcopatus Examinatoris Synodalis, olim
 Perpetui Parochi Villæ de Arta, & nunc Canonici
 Pœnitentiarii Almæ Sedis Majoricarum &c.*

Libros *Facilis Scientiæ, De novo modo demon-
 strandi, Liber Contradictionis, & Quæstiones
 Thomæ Atrebatensis* nuncupatos, ab Illuminato
 Doctore, & Christi Martyre Beato Raymundo
 Lullo elaboratos, perillustris Domini D. Emma-
 nuelis Salvador del Olmo Præsbiteri, Juris utrius-
 que Doctoris, & hujus Diœcesis Vicarii Genera-
 lis, & Officialis nutu ad me perlatos, libens evol-
 vi, & lubens perlegi. Opera ista neutiquam aliena
 indigent commendatione, nedum mea; Authoris
 enim nomen, omen præfert altissimæ, infusæque
 doctrinæ, quæ rivuli ad instar, inexhausta Sapien-
 tia fluit. Et cum nihil in eis contra decreta Cano-
 nica, nec aliquid nostræ Catholicæ Fidei contra-
 rium, aut optimis moribus dissonum invenerim,
 tanquam Reipublicæ Christianæ valdè utiles, &
 proficuos, illos typis iterum mandari posse cen-
 seo, salvo &c. Datum Palmæ Balearium die 5. Ju-
 nii 1746.

Dr. Salvador Artigues

Can. Pœnit.

Imprimatur!
Salvador Vic. Gen. & Offi.

AP.

APPROBATIO D. IOANNIS ANTONII ARTI-
gues I. V. Dris. Civilium Institutionum Ex-Ca-
thedratici, & causarum Decimalium, cetera-
rumque ad Portionem Temporalem Sta. Ecclesie
Majoricensis expectantium Iudicis.

EX cōmissione Perillustri Domini D. Lupi de
 Sierra & Cienfuegos, Regiæ Audientiæ Ba-
 learis meritissimi Regentis perlegi Opuscula Illu-
 minati Præceptoris B. Raymundi Lulli, quæ simul
 sub prælo sunt, *liber nempe, Facilis Scientiæ, liber*
De novo modo demonstrandi, liber Contradictionis, &
liber super Quæstiones Magistri Thomæ Attrebatensis.
 Censoris officium assumere nequeo; plus enim ho-
 noris Magistro debetur, ut Marcus Antonius Phy-
 losophus Appolonio Calcedonio demonstravit, (a)
 & discipulos à Magistro probandos non è contra
 justum est, & honestum. (b) Præterea nihil in his
 libris invenitur, neque tractatur, quod Regalia,
 vel Rempublicam in minimo obluere valeat, sed
 eos typis valde dignos profiteor. Salvo &c. Pal-
 mæ Balearium die 4. Julii 1746.

Dr. D. Ioannes Antonius Artigues.

Imprimatur.

Sierra Regens.

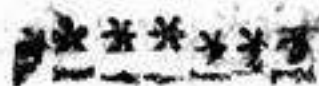
(a) Jul. Capitolinus in eius vita, ibi: ut adscitus jam ad Impera-
 toriã dignitatẽ, tamẽ ad domũ Apolonii discẽdi causa veniret.

(b) Ex text. in leg. 57. ff. de verb. signific. Jul. Capon. discept.
 262. conclus. 2. num. 15.

PRÆMONITIO AD LECTOREM!

N votis permanens, Candide Lector,
 ut tuimet, Orbisque totius testimoni-
 is comprobetur quantum æquè faci-
 lia, utilia, & necessaria sint nostri Il-
 lum. Dris. Christique Martyris invi-
 etissimi Bti. Raymundi Lulli Opera, quin etiam
 quidquid quorundam ignorantia, invidia, sivè ma-
 litia supponit ad deterrendum eos, qui fortassé ad
 earum studium accederent, esse merum figmen-
 tum, quale fuit illud Draconis Hortos Hespery-
 dum custodientis, ne fortè desideratus ille aure-
 us fructus à quopiam carpi posset; quinimo timo-
 re deterriti, à suscepto consilio plerique recede-
 rent, tam pulchrum, proficuum, elegantemque
 Donum non consequuti: Ideo ad hoc præcipuè ut
 tibi, universoque Orbi patefiat hæc veritas, edixi
 in Præfatione primi Tomi in 8. quosdam me pre-
 lo daturum libros, ut ago, mutato tamen aliquan-
 tulum ordine ibi à me proposito, propter quædã ali-
 bi explicanda. Pro nunc offero tibi hos quatuor li-
 bros in hoc volumine contentos; Et hoc in primis
 quia in eisdem invenitur Practica cujusdam Logi-
 cæ, quæ est velut altera pars *Logicæ novæ* cum su-
 is annexis, jam Palmæ nondudū impressæ in 4. si-
 cut & iste: Qui Libri ambo sunt valdè necessarii,
 cum sint velut Introductio ad intelligentiam Ope-

rum

rum nostri B. Authoris; nam quidquid est usque nunc editum, est quasi lux Auroræ si comparetur ad Meridiem, & tamquam rivulus respectu Oceani incomparabilis Scientiæ B. Lulli. Accedit etiam quod licet omnes ejusdem Libri sint quædam emanatio, seu Practica suæ Artis Generalis, in his tamen hujusmodi Libellis, magis explicita apparet; in aliquibus tamen magis implicita & arcana!

Te monitum apprimè volo, ut dum quæras proficisci, & delectari in studio hujusmodi Librorum, primò illos perlegas, & signantèr Quæstiones sigillatim, percurrendo ad loca pernotata, ubi earum Solutiones modò explicitè, modò implicitè inveniuntur: Deinde super alia quæsitâ consimilia de eodem vel alio Themate proposita, recurrendo ad eosdem paragraphos, datum tibi erit dubia solve, & resolvere facillimè: Itaque disces ab una Quæstione, alias Quæstiones, ab una solutione, plures Solutiones, & ab una Demonstratione complures invenire Demonstrationes. Et tandem Particulare in Vniversali invenire disces, & evades Vniversaliter scientificus. Vale.

DEVS

DEVS,

CVM TVA ALTISSIMA ET PROFVNDATA VERITATE incipit Liber Facilis Scientiæ.

DE PROLOGO.

Manifestum est, quòd unum oppositum cognoscitur per alterum; & ideo intendimus facere istum Librum, vel Artem de Suppositionibus contradictoriis, ut cognoscatur, quæ Propositio sit vera, & quæ sit falsa: & hoc intendimus exemplificare ad declarandam sanctam Catholicam Fidem contra aliquos Philosophantes dicentes, quòd Catholica Fides secundum modum intelligendi sit impossibilis.

Subjectum verò hujus Libri est miscere Principia, ut videatur, quid sequatur in conclusione.

DE DIVISIONE HUIJUS LIBRI.

Iste Liber dividitur in decem Partes, quæ sunt hæ: Divina Bonitas, Magnitudo, Æternitas, Potestas, Intellectus, Voluntas, Virtus, Veritas, Glo-

2
Gloria, & Perfectio: & istæ Dignitates vel Ratio-
nes prædicantur de DEO, & una prædicatur de a-
lia; & hoc sic: DEVS est Bonitas, Magnitudo, Æ-
ternitas, &c., Divina Bonitas est Magnitudo, Æ-
ternitas & è conuerso, mutando subiectum in præ-
dicatum; & per talem veram & necessariam præ-
dicationem potest Deus definiri, & quælibet ejus
Ratio; & hoc sic:

2. Si quærat, quid est Deus? respondeatur,
quòd Deus est Bonitas, Magnitudo, &c. & si quæ-
ratur, quid est Divina Bonitas? respondeatur, quòd
Divina Bonitas est Deus, & est Magnitudo Æter-
nitas, & sic de aliis. Sed de nullo alio ente possunt
esse tales definitiones, cum istæ sint supremæ, &
permanentes in superlativo gradu: ergo ostendi-
tur, per quem modum Deus potest definiri & suæ
Rationes, & per consequens faciliter cognosci; &
*applicatis ad propositum prædictis definitionibus cum
suppositionibus contradictoriis faciliter potest cognosci,
quæ suppositio est vera, & quæ est falsa; quia conue-
nit, quòd illa suppositio sit vera, primitiva & necessa-
ria, quæ stat pro prædictis definitionibus, & sua con-
traria suppositio sit falsa & impossibilis: ergo osten-
ditur, per quem modum faciliter potest fieri Scien-
tia de his, quæ prædicantur de Deo, & de suis
Rationibus.*

DE BONITATE.

SUppono, quòd sit bonum, magnum & verum;
(& sic

(& sic potest dici de aliis Rationibus , sed solum de his trib⁹ exemplificatis causâ brevitatis) quòd nulla impossibilitas possit impedire majorem possibilitatem Bonitatis; & si sua contraria suppositio sit bona, magna, & vera, necessario sequitur, quòd impossibilitas plus dicat, quàm possibilitas, quòd est falsum & impossibile; cùm possibilitas dicat habitum positivum, & impossibilitas privativum: ergo concluditur, quòd Divina Incarnatio & Creatio & Resurrectio hominum & æterna Beatitudo sint possibilia apud Deum, cùm sint supremæ possibilitates, & hoc benè, magnè & verè, benè per Divinam Bonitatem, magnè per Divinam Magnitudinem, verè per Divinam Veritatem, cùm sint Primæ Causæ.

2. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Divina Bonitas sit forma magis activa, quàm materia prima passiva; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, materia prima plus potest recipere Bonitatem quoad se, quàm Divina Bonitas infundere quoad se & propter se; quod est falsum & impossibile; aliter definitio Bonitatis & aliarum Rationum essent læsæ; quod est impossibile: ergo ostenditur, quod Divina Bonitas possit benè, magnè & verè agere super materiam primam ad placitum, & hoc miraculosè.

3. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Divina Bonitas habeat correlativa, ut sit diffusiva

4
fusiva intrinsecè, & possit habere Naturam, & in se ipsa naturaliter quiescere; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessario sequitur, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Divina Bonitas sit vacua & sinè Natura, nec habeat correlativa, sic quoad suam Naturam, sicut Divinus Intellectus quoad suam: ergo ostenditur, quòd in Divina Bonitate sunt tria correlativa, & per consequens Trinitas.

4. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum quòd Divina Bonitas habeat tantam Potestatem quoad se ipsam, quantam habet Divina Æternitas quoad se ipsam; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessario sequitur quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Divina Potestas sit divisa, infinita quidem quoad Æternitatem in duratione, finita autem quoad bonificationem, quod est falsum & impossibile; quia prædictæ definitiones essent læsæ: ergo est demonstratum, quòd Divina Bonitas sit ita infinita in vigore quoad bonificationem, sicut quoad durationem.

5. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Divina Bonitas sit in tantum potens per Intrinsecam Operationem, quantum per suam Existentiam; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessario sequitur, quòd Divina Bonitas sit minùs potens, & quòd hoc sit bonum, magnum & verum; quod est falsum & impossi-

le: ex quo sequitur, quòd Divina Trinitas sit.

DE MAGNITUDE.

1. **S**uppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Divina Potestas sit tantum immensa per Magnitudinem, quantum Infinita Duratio per Æternitatem; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessario sequitur, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd ipsa sit finita; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quòd ipsa sit immensa.

2. Suppono, quod sit bonum, magnum & verum, quòd Divina Magnitudo sit absoluta existendo, & agendo; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, bonum, magnum & verum est, quòd sit finita, & impedita per aliquod impossibile quod est falsum, & impossibile: ergo ostenditur, quòd Divina Magnitudo sit infinita existendo & agendo, & per consequens Trinitas.

3. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd nulla magnitudo sit maxima sine maximare; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessario sequitur, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd magnitudo sit magis maxima sine maximare & sine proprio objecto, quam cū maximare & proprio objecto; quod est falsum & impossibile: ergo concluditur, quòd in Divina Magnitudine sit maximare & proprium objectum, & per

consequens Divina Trinitas:

4. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum; quòd Divina Magnitudo conversa cum Divina Bonitate, Æternitate, Potestate, Intellectu, Voluntate, Virtute, Veritate, Gloria & Perfectione nullo modo sit impedita, sed simpliciter absoluta & infinita; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, bonum, magnum & verum est, quòd non sit conversa cum prædictis, ut non sit absoluta & infinita; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quòd Divina Magnitudo sit infinita omnibus modis, & per consequens Trinitas; & quòd Divina Potestas, cum qua est conversa, sit infinita & absoluta.

5. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Divina Magnitudo habeat infinitam Naturam propter se, & propter Divinam Bonitatem, Æternitatem &c.; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, bonum, magnum & verum est, quòd non sit sufficiens Magnitudini Divinæ Bonitatis, Æternitatis &c., nec cum ipsis conversa; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quòd Divina Magnitudo habeat infinitam actionem, contra quam nullum impossibile nec possibile potest agere.

DE ÆTERNITATE.

1. **S**uppono, quòd sit bonum, magnum & verum
illud,

illud, per quod Divina Unitas & Æternitas habeant majorem convenientiam invicem, ut sint unum Ens singulare, absolutum; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessario sequitur, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd sint diversæ essentiæ una separata ab alia, quod est falsum & impossibile: ergo concluditur, quòd, sicut est una singularis absoluta Unitas, sic una singularis absoluta Æternitas; ex quo sequitur, quod mundus non sit æternus; quia si sic, essent plures æternitates.

2. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum hoc, per quod Divina Æternitas est magis absoluta; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera sequitur, quòd hoc sit bonum, magnum & verum, per quod est minùs absoluta; quod est falsum & impossibile: ergo est demonstratum hoc, per quod est magis absoluta; ex quo sequitur, quòd habeat correlativa absoluta, sinè quibus non posset esse absoluta: ergo cōcluditur Divina Trinitas.

3. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum hoc, per quod Divina Potestas sit tantum propter Divinam Magnitudinem, quantum propter Divinam Æternitatem; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, bonum magnum & verum est, quòd Divina Potestas, Magnitudo & Æternitas non participant æqualiter propter finem; quod est falsum & impossibile: ergo concluditur, quòd Di-

vina

vina Potestas sit ita infinita quoad magnificationem, sicut quoad durationem; & quod Magnitudo sit ita infinita suo modo, sicut Æternitas suo modo.

4. Suppono, quod sit bonum, magnum & verum, quod mundus non sit æternus; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessario sequitur, quod sit bonum, magnum & verum, quod non sit Incarnatio, Resurrectio, nec æterna Beatitudo; quod est falsum & impossibile.

5. Suppono, quod sit bonum, magnum & verum hoc, per quod duratio mundi magis dependet ab Æternitate Dei; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessario sequitur, quod sit bonum, magnum & verum hoc, per quod Divina Æternitas sit minus gubernans Univerſum; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quod mundus sit novus.

DE POTESTATE

1. **S**uppono, quod sit bonum, magnum & verum hoc, per quod Deus possit existere & agere per se, propter se, in se ipso, de se ipso, & cum se ipso; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessario sequitur, quod sit aliquod ens superius impediens Deum, quod sit ejus causa; quod est impossibile, cum omne possibile & impossibile sint effectus Divinæ Potestatis; ergo concluditur, quod

quod Divina Potestas sit absoluta, & quod Deus possit existere & agere sine Angelo, Cælo & hujusmodi.

2. Suppono, quod sit bonum, magnum & verum, quod Divina Potestas comprehendat totum Univerſum ſubjectivè, & objectivè; & ſi contraria ſuppoſitio ſit bona, magna & vera, neceſſariò ſequitur, quod ſit aliquod ens in Univerſo impediens Divinam Potestatem, ut non ſit Cauſa Univerſi; quod eſt falſum & impoſſibile: ergo probatum eſt quod Deus ſit Cauſa efficiens.

3. Suppono, quod ſit bonum, magnum & verum, quod nullum impoſſibile poſſit impedire Divinam Potestatem, quin habeat bonum, magnum & verum poſſibile; & ſi contraria ſuppoſitio ſit bona, magna & vera, neceſſariò ſequitur, quod ſit bonum, magnum & verum impedire bonum, magnum & verum poſſibile Divinæ Potestatis; quod eſt falſum & impoſſibile: ergo oſtenditur, quod Incarnatio, Creatio, ſempiterna Beatitudo &c. ſunt poſſibilia apud Deum.

4. Suppono, quod non ſit bonum, magnum nec verum, quod Divina Potestas aliquo modo ſit finita; & ſi contraria ſuppoſitio ſit bona, magna, & vera, bonum, magnum & verum eſt, quod ſit maxime finita; quod eſt falſum & impoſſibile: ergo eſt demonſtratum, quod ſit infinita, & quod Deus poſſit creare & reſuscitare & hujusmodi.

5. Suppono, quód sit bonum, magnum & verum, quód Divina Potestas possit annihilare omnes alias potestates, quarum est finis; & si contraria suppositio sit bona & vera, necessarió sequitur, quod sit bonum, magnum & verum hoc, per quod ea, quorum est finis, necessitant ipsam, quod sit finis eorum; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur; quód Divina Potestas possit annihilare omnes alias potestates.

DE INTELLECTU.

1. **S**uppono, quód sit bonum, magnum & verum, quód intellectus possibilis non sit de genere actionis; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessarió sequitur, quod intellectus agens sit de genere passionis; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur quód intellectus possibilis non possit esse unus in numero in omnibus hominibus, quia esset intellectus agens.

2. Suppono, quód sit bonum, magnum & verum, quód humanus intellectus intelligat magis bene, magnè & verè objectando Deum, & suas Rationes, quàm objectando sensibilia & imaginabilia; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessarió sequitur, quód magis intelligat per causas inferiores, quàm per superiores; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quód Scientia facta per superiores causas sit una scientia

cia per se separata á scientia; quæ est facta per inferiores causas.

3. Suppono, quód sit bonum, magnum & verú, quód intellectus faciat magis verè scientiam superiorem cum habitu Fidei; quam faciat scientiam inferiorem sinè habitu Fidei; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessarió sequitur contradictio, quæ non potest stare: ergo ostenditur, quód intellectus intelligendo cum habitu Fidei possit intelligere & credere, tamen aliter & aliter.

4. Suppono, quód sit bonum, magnum & verú, quód intelligere Dei sit realis Relatio inter Intelligentem & Intelligibilem, & per consequens Distinctio; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessarió sequitur, quód ipsum intelligere sit indeterminatum & confusum, quæ indeterminatio sit bona, magna, & vera; [cùm, quidquid sit in Intelligere DEI sit bonú, magnum & verum] quod est falsum & impossibile: ergo est Divina Trinitas.

5. Suppono, quód sit bonum, magnum & verum; quód sit æterna Beatitudo, ut quilibet intellectus Beati habeat objectum æviternum; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessarió sequitur, quód non sit beatitudo, nisi in hac vita; quod est falsum & impossibile, & contra Divinam Bonitatem, Magnitudinem &c.

De

1. **S**uppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Divina Voluntas diligat in Divina Bonitate proprium Objectum, scilicet Bonificantem, Bonificatum & Bonificare; & in Divina Magnitudine Magnificantem, Magnificatum & Magnificare, & sic de aliis; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessariò sequitur, quòd ipsa Voluntas non sit bona, magna nec vera; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quòd Divina Voluntas diligat in omnibus Dignitatibus DEI Objecta & Actus proprios.

2. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Divina Voluntas diligat, quòd Divina Magnitudo sit infinita, & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessariò sequitur, quòd habeat in se finitatem suorum Correlativorum, quæ sine infinita Magnitudine non possent esse infinita: ergo ostenditur, quòd Divina Magnitudo sit infinita.

3. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Divina Voluntas tantum diligat Divinam Potestatem, quantum diligit Divinam Æternitatem; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, sequitur, quòd Potestas non possit ei sufficere quoad infinitam Amationem, cum Potestas non posset habere per se infinitam possificationem, quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quòd

quòd Divina Voluntas diligat, quòd Potestas
infinita quoad possificationem, sicut quoad ac-
nificationem.

4. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum,
quòd Divina Voluntas diligat, quòd sit infinita in
tantum quoad bonificationem, quantum quoad
volitionem; & si contraria suppositio sit bona, mag-
na & vera, necessariò sequitur, quòd diligat, quòd
non sit perfectè bona; quod est falsum & impossi-
bile: ergo ostenditur, quòd Divina Bonitas tantum
objectet Divinam Voluntatem suo modo, sicut è
converso.

5. Suppono, quòd hoc sit bonum, magnum & ve-
rum, per quod Divina Voluntas diligit Divinum In-
tellectum objectantem Divinam Bonitatem tan-
tum, quantum objectat Divinam Voluntatem; &
si contraria suppositio sit bona, magna & vera,
bonum, magnum & verum est, quòd Divina Vo-
luntas non diligat perfectè Divinum Intellectum,
nec Divinam Bonitatem; quod est falsum & impos-
sibile: ergo ostenditur, quòd Divina Bonitas habe-
at in se sic correlativa propter se, scilicet Bonifi-
cativum, Bonificabilem & Bonificare, sicut Divi-
nus Intellectus & Divina Voluntas habent Cor-
relativa pro se ipsis.

SUPPONO, quòd sit bonum, magnum & verum,
DE VIRTUTE.
quòd

quòd humanus intellectus per suam virtutem & habituatus de habitu Fidei sic se habeat ad attrahendum Divinas Similitudines de Deo sicut se habet ad attrahendum sensibiles similitudines de corpore per sensum, & imaginabiles per imaginationem; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessariò sequitur, quòd sit magis virtuosus objectivè per sensum & per imaginationem, quàm per Divinas Rationes; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quòd intellectus habeat virtutem ad faciendum scientiam de Similitudinibus Dei.

2. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Deus sit & multo magis virtuosè se vertat ad humanum intellectum cum omnibus suis Dignitatibus, sicut intellectus ad ipsum cum omnibus suis potentiis; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, Deus se habet erga intellectum vitiosè, & intellectus erga Deum virtuosè; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quòd Deus sit cognoscibilis, & quòd intelligat omnia particularia.

3. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Deus habeat proprium subjectum & objectum; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, virtuosum est, quòd Deus habeat carentiam existendi & agendi, & vitiosum est, quòd habeat existentiam & agentiam quoad suas Rationes; quod est

est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quòd sit Productio in Divinis.

4. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd nulla virtus inferior possit impedire superiorem, sed è converso; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera necessariò sequitur, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd virtutes inferiores dominantur supra superiores; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quòd Divina Virtus sic sit causa prima effectivé, sicut finaliter.

5. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Divina Potestas sit tantum virtuosa propter se & propter Divinam Bonitatem & Magnitudinem, quantum propter Æternitatem, Intellectum, & Voluntatem; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessariò sequitur, quòd sit vitium bonum, magnum & verum, quidquid est in Divina Bonitate, Magnitudine, Æternitate, Potestate, Intellectu, & Voluntate; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quòd Divina Potestas habeat infinitam Virtutem considerando omnibus modis.

DE VERITATE.

1. **S**uppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Deus formaliter sic se vertat ad omne esse verificando, sicut intelligendo; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessariò sequitur, quòd Divinus Intellectus attingat objectū
Intel-

intelligendo extra actum veritatis; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quod omnia tam particularia, quam universalia á Divino Intellectu verè sint objectabilia.

2. Suppono, quod sit bonum, magnum & verum, quod nullum ens sit sine actu veritatis; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessariò sequitur, quod Divina Veritas aliquo modo sit otiosa; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quod Divina Veritas sic sit universaliter causa effectiva, sicut finalis.

3. Suppono, quod sit bonum, magnum & verum, quod Divina Veritas sub impossibili non possit habere passionem; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessariò sequitur, quod sit bonum, magnum & verum, quod impossibilitas sit sua causa; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur quod Divina Veritas sit absoluta intrá & extrá.

4. Suppono, quod sit bonum, magnum & verum, quod Divina Veritas sit infinita; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessariò sequitur, quod sit bonum, magnum & verum hoc, per quod Divina Veritas est magis finita; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quod Divina veritas sit infinita, & quod omne ens verum extrinsecum sit ab ipsa verificatum subjectivè & objective.

5. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum hoc, per quod Divinæ Rationes possunt habere magis verè actus proprios; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessariò sequitur, quòd Divinæ Rationes careant propriis actibus, & quòd ipsa carentia sit bona, magna & vera, quòd est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quòd Divinæ Rationes non tantum habeant proprios actus quoad nos, sed etiã quoad se ipsas.

DE GLORIA.

1. **S**Uppono, quòd sit bonum, magnum & verum hoc, per quod Deus magis se habet erga suos amicos glorificando gratiosè, justè, & misericorditer; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessariò sequitur, quòd se habeat erga ipsos malè, falsè & injustè, & erga suos inimicos benè, magnè & verè, quod est falsum & impossibile: ad consequentiam autem istius impossibilitatis sequitur, quòd mundus sit novus, & quòd gloria Beatorum sit æviterna.

2. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Angeli sint magis propter se ipsos, quã propter coelum; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessariò sequitur, quòd Angelus sit magis gloriosus propter motum coeli, quã propter objectare Deum & se ipsum, intelligendo, recolendo, & amando, quod est falsum & impossibile.

(C)

le:

le : ergo ostensum est, quòd Angelus non sit prop-
ter motum Coeli.

3. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum,
quòd Angelus sit factus à DEO; & si contraria sup-
positio sit bona, magna & vera, necessariò sequi-
tur, quòd sit bonum, magnum & verum hoc, per
quod Angelus est minùs dispositus ad recipiendum
majorem gloriam à DEO, & per quod magis est
separatus ab ipso, quod est falsum & impossibile;
quia factio disponit, quòd totus Angelus sit glo-
riosus quoad suam essentiam & agentiam, non au-
tem quoad suam aeternitatem, posito, quòd sit
aeternus.

4. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum
hoc, per quod homo magis potest intelligere, re-
colere & diligere Divinam Gloriam & suammet
gloriam; & si contraria suppositio sit bona, mag-
na & vera, necessariò sequitur, quòd sit bonum,
magnum & verum, quòd Angelus habeat majorem
gloriam non objectando DEVM & non objectan-
do seipsum, quàm objectando; quod est falsum &
impossibile: ad consequentiã istius sequitur, Divi-
na Trinitas, Incarnatio, Resurrectio, Creatio &
hujusmodi.

5. Suppono, quòd non sit bonum, magnum nec
verum, quòd sit unus intellectus in numero in om-
nibus hominibus; & si contraria suppositio sit bo-
na, magna & vera, necessariò sequitur, quòd sit

bonum, magnum & verum hoc, per quod DEVS sit minùs glorians, minùs amans, & quòd sua Gloria sit minùs intellecta & dilecta; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quòd intellectus sit particularis & conjunctus cum tempore hominis.

DE PERFECTIÒNE.

1. **S**uppono, quòd sit bonum, magnum & verù, quòd mundus non sit æternus; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, bonù, magnum & verum est, quòd Deus non possit perficere mundum, qui est imperfectus, cùm perficere imperfectum non possit esse sine additione perfecti-
onis, quæ additio non est de genere æternitatis; & cum hoc sit falsum & impossibile, probatum est, quod mundus sit novus.

2. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verù, quòd omne illud, quod dependet à possibili & impossibili, sit imperfectum; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessariò sequitur, quòd omne contingens sit perfectum; quod est falsum & impossibile, quia Deus est Ens perfectum: ergo est probatum, quòd omne ens absolutè loquendo sit à contingentia præter Deum.

3. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verù, quòd Deus sit Causa perfectissima; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessariò sequitur, quòd nullus effectus sit perfectus, cùm causa

causa & effectus relativè se habeant; & se quitur, quòd, si mundus non est factus, Deus non sit Cau-
sa perfectissima; quod est falsum & impossibile: ergo est probatum, quòd Deus sit Cau-
sa perfectissima rationè finis & effectus.

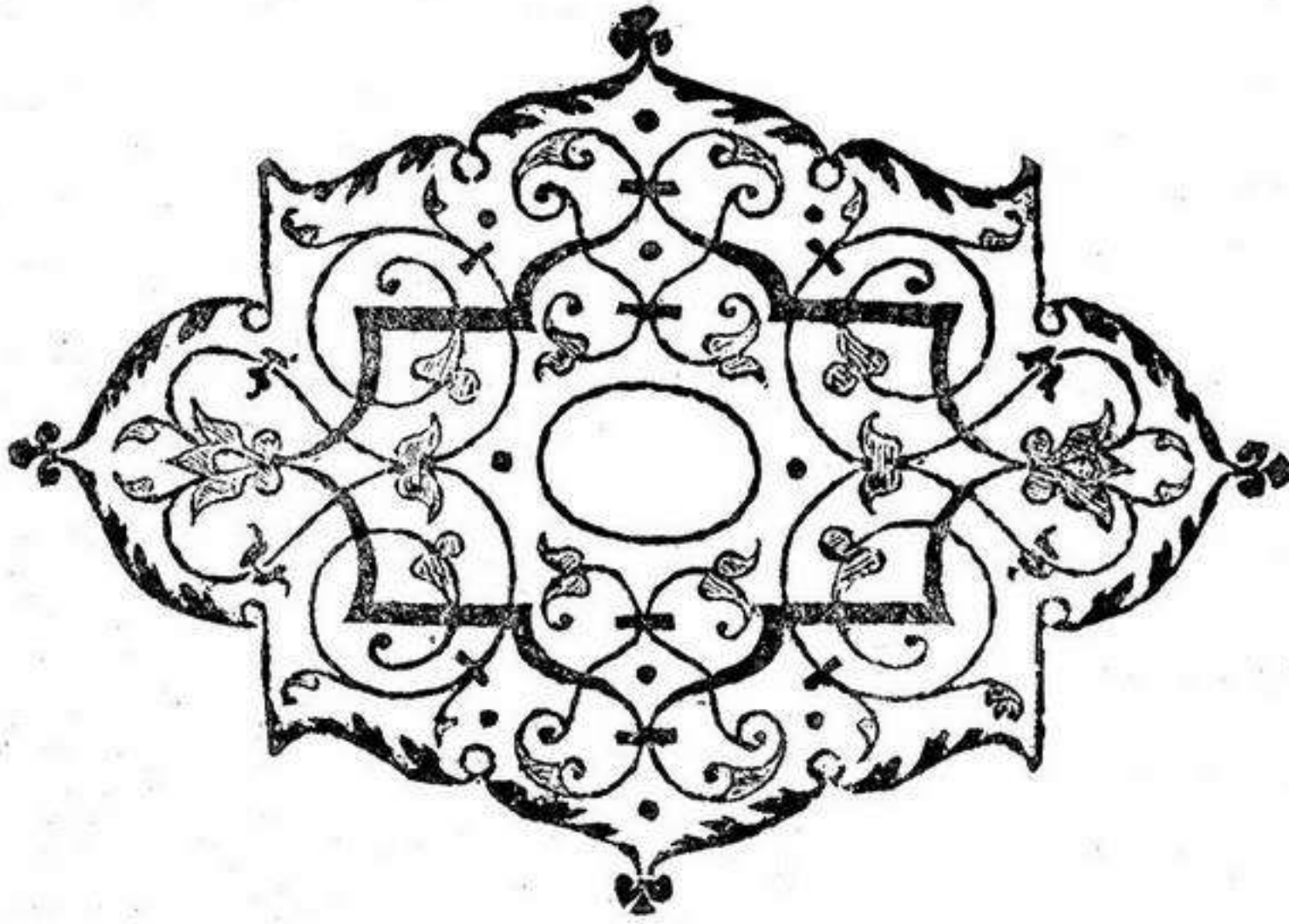
4. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verū, quòd Divina Philosophia sit primitiva, vera & ne-
cessaria ad intelligendum Philosophiam naturalē; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessariò sequitur, quòd intellectus sit altior & perfectior in faciendo scientiam per ea, quæ sunt inferiora, quàm per ea, quæ sunt superiora; quod est falsum & impossibile: ergo est ostensum, quòd intellectus sit verior & perfectior extra sensum & imaginationem, quàm cum sensu & imaginatione in faciendo scientiam.

5. Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd intellectus hominis habeat intrinseca corre-
lativa; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera, necessariò sequitur, quòd habeat majorem naturam & perfectionem intelligendi extrin-
secè, quàm intrinsecè; quod est falsum, & impos-
sibile: ergo est ostensum, quòd intellectus habeat tria correlativa, scilicet intelligentem, intelli-
bile & intelligere.

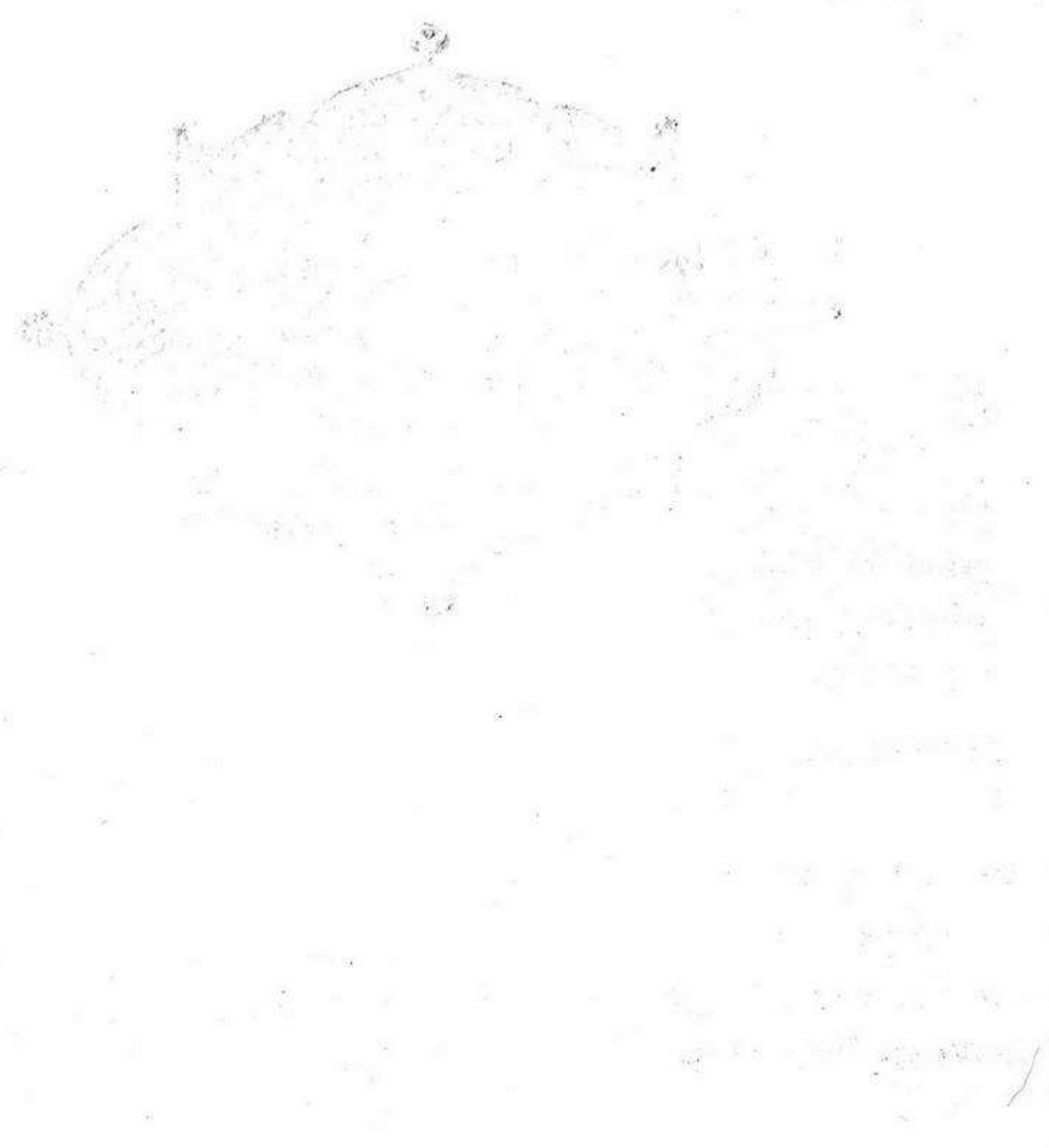
Perfectus est Liber, & data est Doctrina, per quem modum faciliter possit generari scientia, & hoc sub conditionibus Divinarum Rationum, ut

in Prologo dictum est, tenendo modum secundū
ea, quæ dicta sunt, ad faciendum scientiam de his,
quæ non sunt dicta.

Ad laudem & honorem DEI finivit Ray-
mundus istum librum Parisiis Mense Junii Anno
M.CCC.XI. Incarnationis Domini nostri
JESV Christi.

12
in Prologo habetur, tenendo modum secundum
...
...
...
...
...
...
...

BEATI
RAYMUNDI
LULLI

DOCTORIS ILLUMINATI ET MARTYRIS;
QUÆSTIONES
SUPRA LIBRUM

FACILIS SCIENTIÆ.

DEVS CVM TVA BENEDICTIONE ET VIR-
tute incipiunt Quæstiones supra Librum Facilis
Scientiæ.

DE PROLOGO.

Uoniam Liber Facilis Scientiæ est
Ramusculus *Artis Generalis*, ideo
facimus Quæstiones de novē Sub-
jectis, in quæ cadit, quidquid est,
quæ sunt hæc: Deus, Angelus, Cœ-
lum, Homo, Imaginatio, Sensus,

Vegetativa, Elementativa, & Instrumentativa; &
de istis intendimus facere Quæstiones, & applica-
bimus ipsas ad *Librum Facilis Scientiæ* tali modo,
quòd per Doctrinam, quam dabimus, homo pote-
rit solvere alias peregrinas Quæstiones factas per
novem Subjecta.

DE

DE DIVISIONE HUIUS LIBRI.

Iste Ramusculus dividitur in novem Partes, videlicet in Quæstiones factas de Deo, de Angelo, de Cœlo, de Homine, de Imaginativa, de Sensitiva, de Vegetativa, Elementativa & Instrumentativa; & primò de prima Parte.

DE QUÆSTIONIBVS DEI.

1. **V**trum Deus sit? *Solutio:* suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Deus sit; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera; bonum, magnum & verum est, quòd ipse non sit; quod est falsum & impossibile; & *in Capite de Bonitate* dicit prima Ratio, quòd nullum impossibile possit impedire majus possibile Bonitatis: quod impossibile impediret, si Deus non esset; quod est impossibile: ergo probatum est, quòd Deus sit.

2. Vtrum Deus possit agere miraculosè? *Solutio.* Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd Deus possit agere miraculosè; & si contraria suppositio sit bona, magna & vera; bonum, magnum & verum est, quòd sua Potestas sit restricta, finita, & impedita; quod est falsum & impossibile: & vade ad secundum §. de Bonitate fol. 3. & ibi invenies solutionem implicatam.

3. Posito, quòd verè & necessariò possint solvi omnes Objectiones, quæ possunt fieri contra sanctam

tam

ram Catholicam Fidem; & quòd verè & necessariò possint solvi omnes Objectiones, quæ factæ sũt contra Infideles; Quæritur, utrũm implicaretur contradictio? *Solutio.* Respondendum est, quòd sic, ùt patet *in tertio §. Capitis de Bonitate fol. 3.* quia si utraque solutio sit bona, magna & vera, necessariò sequeretur, quòd id, quod est bonum, esset malum; & quòd id, quod est magnum, esset parvum; & quod est verum, esset falsum; quod est contradictio: & sic potest dici, quòd esset bonum, magnum & verum, quòd Divina Bonitas haberet & non haberet correlativa; quod est contradictio.

4. Utrũm Deus sit infiniti vigoris? *Solutio.* Respondendum est, quòd sic, ut patet *in quarto §. Capitis de Bonitate*, quia si non, contrariæ suppositiones non implicarent contradictionem; quòd est impossibile.

5. Utrũm Divina Bonitas possit esse tantum diffusa in se ipsa, quantum est sua Essentia? *Solutio.* Respondendum est, quòd sic, & vade *ad quintum §. in Capite de Bonitate fol. 4.* aliter implicaretur contradictio.

Diximus de Quæstionibus Dei applicatis *Capiti de Bonitate*; hoc etiam potest fieri de Quæstionibus applicatis *Capiti de Magnitudine, Æternitate &c.*

I DE QUÆSTIONIBVS ANGELORVM.
Intendimus facere Quæstiones Angelorum quorũ

ad ea, quæ ponuntur in *Cap. de Bonitate*, ut videatur quòd ea, quæ diximus in illo Capite, sint cõmunia ad solvendũ Quæstiones factas de Deo, de Angelo, & sic de aliis subjectis, de quolibet suo modo; & sicut datur exemplũ per *Cap. de Bonitate*, ita potest dici de *Capite Magnitudinis, Æternitatis &c.*: unde, cùm hoc ita sit, est ostensum, quòd ista Ars habeat magnum ambitũ ad solvendũ multas Quæstiones.

1. Vtrũm, sint Angeli? *Solutio*. Dico, quòd sic; & vade ad primã rationem in *Cap. de Bonitate, fol. 3.* ubi dicitur quòd nulla impossibilitas possit impedire majorẽ possibilitatẽ bonitatis, quæ impossibilitas impediret majorẽ possibilitatẽ Bonitatis, si nõ essent Angeli; quod est contradictio: ergo est probatum, quòd sint Angeli.

2. Vtrũm Deus potuerit producere vel creare Angelos miraculosè? *Solutio*. Respondendum est, quòd sic, & vade ad *secundum §. in Capite de Bonitate fol. 3.* in quo solutio est implicata.

3. Vtrũm Divina Bonitas sit perfectum objectũ Angelorum? *Solutio*. Respondendum est, quòd sic; & vade ad *tertium §. in Capite de Bonitate fol. 3.* in quo invenies solutionem implicatam.

4. Vtrũm Divina Æternitas habeat majorem Potestatem in gubernando Angelum, quàm Divina Bonitas in bonificando? *Solutio*. Respondendum est, quòd non, & vade ad *quartum §. in Capite de Bonitate, fol. 4.* in quo invenies solutionem implicatam.

§ Vtrum

5. Vtrùm Angelus sit tantum potens quoad suū agere, quantum quoad suum existere? *Solutio.* Respondendum est, quòd non; quia, si sic, esset nimis similis Deo, & esset impossibile, quòd Deus esset finis ejus, & Factor ejus; quæ impossibilitas se haberet in plus, quàm major possibilitas bonitatis; quod est impossibile.

DE QUÆSTIONIBVS COELI.

Intendimus applicare Quæstiones Coeli ad *Capitulum de Magnitudine*, in quo sunt implicatę solutiones Quæstionum Coeli & hoc sic:

1. Vtrùm Divina Potestas possit extendere Cœlum in infinitum? *Solutio.* Suppono, quòd sit bonum, magnum & verum, quòd hoc possit quoad se, non quoad Cœlum; veruntamen etiam quoad Cœlum, si esset æternum; quia si esset immensum & remotū á quantitate, sic esset æternū & remotum á novitate; quod est impossibile, cum sit corpus & habitatum de motu; & vade ad primam *Rationem in Capite de Magnitudine, fol. 5.*

2. Vtrùm Cœlum posset impedire Magnitudinem Divinę Potestatis? *Solutio.* Respondeo, quòd sic, si secunda suppositio est vera, quæ veritas est impossibilis; & hoc ideo, quia sequeretur contradictio, & vade ad *secundum Paragraphum in Capite de Magnitudine, fol. 5.*

3. Vtrùm Cœlum sit magnum sinè proprio mo-
tu

tu? *Solutio.* Respondendum est, quòd non quoad agentiam; & vade ad *tertium Paragraphum Capite de Magnitudine, fol. 5.*

4. Vtrùm innata principia Cœli convertantur ad invicem? *Solutio.* Respondeo, quòd sic, si Cœlum sit æternum, & si contradictio sit possibilis; & vade ad *quartum Paragraphum ejusdem Capitis, fol. 6.*

5. Posito, quòd Cœlum sit æternum, quæritur, utrùm habeat infinitam naturam? *Solutio.* Respondeo, quòd sic, & non, quod est contradictio, hoc est, quia limitaret infinitam Naturam Dei, & è converso; & vade ad *quintum Paragraphum Capitis de Magnitudine, fol. 6.*

DE QUÆSTIONIBVS HOMINIS.

Intendimus applicare Quæstiones factas de Homine ad *Caput de Æternitate* & illas solvere per ea, quæ sequuntur in eodem capite.

1. Vtrùm forma & materia hominis magis participant cum Divina Unitate & Æternitate, posito, quòd sint factæ à Deo? *Solutio.* Respondendum est, quòd sic, quia non sunt æternæ, nec gubernant se ipsas; & vade ad primam Rationem in *Capite de Æternitate, fol. 6.* in qua solutio est implicata.

2. Vtrùm intellectus Platonis sit particulatus? *Solutio.* Respondendum est, quòd sic, ratio hujus est, quia Deus est magis objectatus, scilicet intel-
lectus

lectus per plures intellectus, quàm per unũ intellectum in omnibus hominibus, & vade ad *secundũ Paragraphum Æternitatis, fol. 7.* in quo solutio est significata.

3. Vtrũm Deus habeat tantam Potestatem in homine quoad suam Bonitatem, quantam quoad suam Æternitatem? *Solutio.* Respondendum est, quòd sic; quia si non, esset magis causa finalis quoad Æternitatem, quàm quoad Bonitatem, & implicaretur contradictio, ut patet in *tertio Paragrapho in Capite de Æternitate fol. 7.*

4. Vtrũm sit possibile, quòd sit Resurrectio hominum? *Solutio.* Respondendum est, quòd sic; aliter sequeretur contradictio, quæ contradictio est significata in *quarto Paragrapho in Capite de Æternitate.*

5. Vtrũm sit bonum, magnum &c. id, per quod homo magis dependet à Deo? *Solutio.* Dico, quòd sic, & hoc cuilibet intuenti est manifestum in *quinto Paragrapho in Capite de Æternitate, fol. 7.*

DE QUÆSTIONIBVS IMAGINATIONIS.

Quæstiones & solutiones Imaginationis applicabimus ad *Caput de Potestate*, quia per ea, quæ manifestantur in illo Capite, sunt quæstiones solubiles.

1. Vtrũm Deus faciat motum Imaginationis? *Solutio.* Respondendum est, quòd sic; quia si non
implis

implicaretur contradictio, & esset bonum, magnum & verum, quòd faceret, & quòd non faceret, ut patet in prima Ratione in Capite de Potestate.

2. Utrùm Deus cum sua Potestate comprehendat totam essentiam Imaginationis & accidentia ejus? *Solutio*, Respondendum est, quòd sic; & hoc idèo, quia bonum, magnum & verum est; & vade ad secundum Paragraphum in Capite de Potestate fol. 8.

3. Utrùm impossibile, quodcumque sit, possit impedire possibilitatem Divinæ Potestatis? *Solutio*. Respondendum est, quòd non; ratio hujus est, quia esset malum & falsum; & vade ad tertium Paragraphum in Capite de Potestate, fol. 8. secundum quod implicaretur contradictio.

4. Posito, quòd homo mortuus resurgat de morte ad vitam, utrùm Deus posset resuscitare illam eandem Imaginationem, quam habebat in hac vita? *Solutio*. Respondendum est, quòd sic: ratio hujus est, quia bonum, magnum & verum est, & vade ad quartum Paragraphum in Capite de Potestate fol. 8.

5. Utrùm Deus posset annihilare naturalem potentiam, quam habet Imaginatio? Respondendum est, quòd sic, ut patet in quinto Paragrapho in Capite de Potestate.

Q DE QVÆSTIONIBVS SENSITIVÆ.
 Qvæstiones Potentiæ Sensitivæ applicabimus
 ad Cap.

ad Caput de Intellectu, & hoc ideo, quia in ipso apparebunt solutiones.

1. Utrum sit Sensus agens? *Solutio*. Respondendum est, quod sic; ratio hujus est, quia bonum, magnum & verum est, quod sit agens; & vade ad primam Rationem in *Capite de Intellectu*, fol. 10.

2. Utrum humanus intellectus possit facere superiores & altiores scientias cum particularibus sensibus, quam cum Divinis Rationibus? *Solutio*. Respondendum est, quod non; ratio hujus est, quia esset magnum malum, & falsum; & vade ad *secundum Paragraphum*, in *Capite de Intellectu*, fol. 10.

3. Utrum intellectus possit facere scientiam extra sensum? *Solutio*. Respondendum est, quod sic; aliter intellectus non posset facere veram scientiam de Deo, nec de separatis substantiis, cum non sint objectum sensus; & vade ad *tertium Paragraphum* in *Capite de Intellectu*, fol. 10.

4. Utrum sensus particulatus habeat correlativa sibi connaturalia? *Solutio*. Respondendum est, quod sic; aliter non attingeret objectum in sua essentia; & vade ad *quartum Paragraphum* in *Capite de Intellectu*, fol. 10.

5. Utrum mortuo animali annihilatur ejus sensus? *Solutio*. Respondendum est, quod non; ratio hujus est, quia bonum, magnum & verum est, quod potentia sensitiva sit una pars generalis universi, sicut est bonum, magnum & verum, quod sit prima

ma forma & prima materia; vade ad *quintum Paragraphum in Capite de Intellectu, fol. 10.*

DE QUÆSTIONIBVS VEGETATIVÆ.

Quæstiones Potentiæ Vegetativæ applicabim⁹ ad *Caput de Voluntate*, & hoc ideo, quia in ipso apparent earum solutiones.

1. Vtrùm Vegetativum sit proprium objectum, scilicet optatum? *Solutio.* Respondendum est, quòd sic; quia bonum, magnum & verum est; & vade ad primam Rationem *in Capite de Voluntate, fol. 12.*

2. Vtrùm Vegetativa sit potentia absoluta? *Solutio.* Respondendum est quòd sic; quia bonum, magnum & verum est, cùm sit causa omnium vegetabilium; & vade ad *secundum Paragraphum in Capite de Voluntate fol. 12.*

3. Vtrùm Vegetativa tantum appetat suam potestatem, quantum appetit suam durationem? *Solutio.* Respondendum est, quòd sic, quia bonum, magnum & verum est, ut apparet *in tertio Paragrapho de Voluntate.*

4. Vtrùm Vegetativa habeat ita magnum instinctum quoad se ipsam in bonificando plantam, quàm in magnificando ipsam? *Solutio.* Respondendum est, quòd sic, quia bonum, magnum & verum est, ut apparet *in quarto Paragrapho in Capite de Voluntate, fol. 12.*

5. Utrum Vegetativa æqualiter appetat actus secundarios suorum principiorum innatorum? *Solutio.* Respondendum est, quod sic; quia talis appetitus est bonus, magnus & verus, ut apparet *in quinto Paragrapho in Capite de Voluntate.*

DE QUÆSTIONIBVS ELEMENTATIVÆ.

Quæstiones Elementativæ applicatimus ad *Caput de Virtute*; quia in ipso sunt manifestæ solutiones earum, & contrariæ solutiones implicarent contradictionem.

1. Utrum intellectus ita verè cum habitu Fidei cognoscat Deum, sicut cum sensu cognoscit elementum vel elementatum? *Solutio.* Respondendum est, quod sic; quia bonum, magnum & verum est, & suum oppositum esset malum & falsum; & vade ad primam Rationem *in Capite de Virtute, fol. 13.*

2. Utrum Deus magis descendat ad illuminandum intellectum de se ipso, quàm intellectus ad sensum ad faciendum scientiam de elementis vel elementatis? *Solutio.* Respondendum est, quod sic; ratio hujus est, quia bonum, magnum & verum est; & vade ad *secundum Paragraphum in Capite de Virtute fol. 14.*

3. Utrum potentia elementativa habeat proprium subiectum & objectum, videlicet subiectum elementando, & objectum optatum elementatum?

)(B)(

Solutio.

Solutio. Respondendum est, quód sic; ratio hujus est, quia bonum, magnum & verum est, & vade ad *tertium Paragraphum in Capite de Virtute, fol. 14.*

4. Utrúm virtus potentiæ elementativæ possit impedire virtutem potentiæ vegetativæ? *Solutio.* Respondendum est, quód sic, materialiter & per accidens, non autem formaliter; quia forma inferior non potest impedire formam superiorem, & hoc bonum, magnum & verum est; & vade ad *quartum Paragraphum in Capite de Virtute, fol. 15.*

5. Utrúm potentia elementativa sit tantúm potens quoad suam bonitatem, quantum quoad suam potestatem? *Solutio.* Respondendum est, quód non; ratio hujus est, quia unum suorum principiorum innatorum non potest prædicari de alio: quia si sic, essent nimis similia Divinis Rationibus, quarum una prædicatur de alia; & hoc bonum, magnum & verum est; & vade ad *quintum Paragraphum in Capite de Virtute fol. 15.*

DE QUÆSTIONIBVS VIRTVTVM moralium.

Istæ Quæstiones sunt de numero novem subjectorum, scilicet de Instrumentativa, & applicabimus ipsas ad *Caput de Veritate*; & hoc sic.

1. Utrúm Deus tantum utatur suâ Veritate ad verificandum morales Virtutes, quantum utitur suo Intellectu ad intelligendû ipsas? *Solutio.* Responden-

pondendum est, quòd sic; quia in Deo Bonitas, Veritas & Intellectus convertuntur; & vade ad *primam Rationem in Capite de Veritate fol. 15.*

2. Utrùm Justitia, Prudentia &c. sint finè actu veritatis? *Solutio.* Respondendum est, quòd non; quia sequeretur contradictio, scilicet, quòd essent veræ & non veræ; & vade ad *secundum Paragraphum in Capite de Veritate fol. 16.*

3. Utrùm virtus sit magis possibilis, quàm peccatum? *Solutio.* Respondendum est, quòd sic; quia Virtus dicit verum positivum, & peccatum privativum; & vade ad *tertium Paragraphum in Capite de Veritate fol. 16.*

4. Utrùm veritas Virtutum sit proprius actus Divinæ Veritatis? *Solutio.* Respondendum est, quòd sic; quia Divina Veritas agit immediatè in causando veritates Virtutum, & homo per consequens utitur ipsis; & vade ad *quartum Paragraphum in Capite de Veritate fol. 16.*

5. Utrùm Fides sit habitus nocivus intellectui, qui intelligit Deum, & Caritas voluntati, quæ diligit Deum? *Solutio.* Respondendum est, quòd non; quia si sic, Fides & Caritas essent bonæ & non bonæ, magnæ & non magnæ, quod est contradictio; & vade ad *quintum Paragraphum in Capite de Veritate, fol. 17.*

DE QUÆSTIONIBVS VITIORVM.

Quæstiones vitiorum intendimus applicare ad
Caput de Gloria; & hoc sic:

1. Utrum Peccator aliquo modo sit in gratia Dei? *Solutio.* Respondendum est, quòd non; ratio hujus est, quia Deus non benè, magnè & verè posset ei parcere peccata; & vade ad *primam Rationem in Capite de Gloria, fol. 17.*

2. Utrum Angelus possit esse malus per peccatum? *Solutio.* Respondendum est, quòd sic; quia per hoc quòd est de nihilo, potest se difformare contra finem, quare est, posito tamen, quòd non sit confirmatus, nec sustentatus in gratia Dei; & vade ad *secundum §. in Capite de Gloria fol. 17.*

3. Utrum sit bonum, magnum & verum, quòd peccatum sit factum á Deo? *Solutio.* Respondendum est quòd non; quia si sic, bonum, magnum & verum esset, quòd Virtutes nõ essent factæ á Deo, quod est falsum & impossibile; & vade ad *terciũ Paragraphum in Capite de Gloria, fol. 18.*

4. Utrum homo in sciendo & amando Divinam Trinitatem cum Virtutibus sit in peccato? *Solutio.* Respondendum est, quòd non; quia si sic, sequeretur contradictio; & vade ad *quartum Paragraphũ in Capite de Gloria, fol. 18.*

5. Utrum Deus posset creare aliquid contra suam Intelligibilitatem & Amabilitatem? *Solutio.* Respondendum est, quòd non; quia si sic, sequeretur

retur contradictio, quòd esset bonus, & non bonus, magnus & non magnus &c; quod est falsũ & impossibile: & vade *ad quintũ §. in Cap. de Gloria. fol. 18.*

Dictum est de Quæstionibus novem Subjectorum deductis per novem Principia *Libri Facilis Scientiæ*; & sicut solvimus prædictas Quæstiones cum ipsis Principiis, sic possunt solvi aliæ peregrinæ quæstiones. Quæstiones autem de *Capite Perfectionis* intendimus facere, ut demus doctrinam, per quem modum aliæ quæstiones possint solvi.

DE QUÆSTIONIBVS PERFECTIIONIS.

V Trùm sit bonum, magnum & verum, quòd Deus possit magis perficere intellectum cum *intelligere*, quàm cum *credere*? *Solutio.* Est respondendum, quòd sic; ratio hujus est, quia *intelligere* est similitudo Divini Intellectus, qui intelligit, *credere* autem est suum dissimile; & hoc ideo, quia Deus non credit; & vade ad *primam Rationem in Capite de Perfectione. fol. 19.*

2. Utrùm mundus sit de necessitate, vel á contingencia? *Solutio.* Respondendum est, quòd á contingencia. Ratio hujus est, quia dependet á possibili & impossibili; & vade ad *ad secundum Paragraphum in Capite de Perfectione fol. 18.*

3. Utrùm sit perfectissimus effectus, scilicet humana Natura Christi conjuncta cum Divina Natura? *Solutio.* Respondendum est, quòd sic; aliter
finé

finè perfectissimo effectu non posset esse perfectissima Causa, cum relativè se habeant; & vade ad *tertium* §. in *Capite de Perfectione*, fol. 19.

4. Vtrùm Theologia sit scientia magis perfecta, quàm Philosophia? *Solutio*. Respondendum est, quòd sic; ratio hujus est, quia Deus est subjectum Theologiæ cum suis perfectissimis Rationibus, intelligibile autem est subjectum Philosophiæ cum perfectissimis principiis, tamen subalternatis; & vade ad *quartum Paragraphum in Capite de Perfectione* fol. 20.

5. Vtrùm humanus intellectus (& sic de humana voluntate & memoria) posset perficere animã finè correlativis innatis? etiam sic querendum est de quatuor potentiis corporis? *Solutio*. Respondendum est, quòd non; quia anima & corpus essent nimis disparata à similitudinibus Dei; & vade ad *quintum* §. in *Capite de perfectione* fol. 20.

Ad laudem & honorem Dei finivit Raymundus Parisiis prædictas Quæstiones implicatas in *Libro Facilis Scientiæ*.

BEATI
RAYMUNDI

LULLI

DOCTORIS ILLUMINATI ET MARTYRIS,

LIBER

DE NOVO MODO

DEMONSTRANDI

SIVE

ARS PRÆDICATIVA

MAGNITVDINIS.

DEVS CVM TVA VIRTUTE ET VERITATE
incipit iste Liber, qui est *Novus Modus Demon-*
strandi.

DE PROLOGO.

Via dicitur, quòd Fides non possit
probari, fit Fallacia *secundum quid*
& *simpliciter*: quoniam est verum,
quòd secundum sensum & imagi-
nationem Fides non possit proba-
ri; ratio hujus est, quia Articuli
Fidei

Fidei non sunt sensibiles nec imaginabiles; verum-
tamen potest probari *secundum Modum intelligendi*
cum Divinis Rationibus permanentibus & agenti-
bus in superlativo gradu; quæ sunt: *Divina Unitas,*
Bonitas, Magnitudo, Æternitas, Potestas, Intellectus
Voluntas, Virtus, Veritas, & Gloria. Et de hoc est
exemplificatum in *Multis Libris*, quos fecimus, &
apparebit in isto; nam id, quod intelligitur, ma-
gis diligitur, quàm illud, quod creditur. Idcirco
intendimus dare *Novum Modum demonstrandi* ad
probandum Fidem; ipsa Fides autem est perma-
nens Habitus coadjuvativus Intellectûs, sicut Cha-
ritas, quæ est Habitus Voluntatis.

Novus Modus autem demonstrandi est veri-
or, fortior & clarior, quàm Modus demonstrandi
secundùm dialecticum Syllogismum; ratio hujus
est, quia non patitur Sophismata, fallacias & in-
stancias, & hoc, quia reducit concludendo con-
tradictionem sive impossibile; & hoc patebit in
processu hujus Libri.

DE DIVISIONE HUIUS LIBRI.

Iste Liber dividitur in quinque Distinctiones.
Prima Distinctio est de Contradictoriis Sup-
positionibus.

Secunda Distinctio est divisa in *sex Partes*,
quæ sunt hæ: probare, quòd Deus sit; probare,
quòd sit *Vnus*, & non plures; probare Trinitatem;
probare

probare Creationem ; probare Resurrectionem ;
probare Glorificationem.

Tertia Distinctio est de Incarnatione , & ad
probandum ipsam deducemus *decem* Rationes.

Quarta Distinctio est de Angelo , de Cœlo ,
de Homine , de Imaginativa , de Sensitiva , de Ve-
getativa , de Elementativa , de Instrumentativa , &
de istis octo Partibus est constitutus Univerſus
Orbis.

Quinta Distinctio est de Quæſtionibus , quas
intendimus facere de Deo , de Incarnatione , de
Angelo , de Homine , & de Cœlo &c.

DISTINCTIO I.

DE CONTRADICTORIIS SUPPOSITIO- nibus.

Ista Distinctio est de *Contradictoriis Suppositio-
nibus* sive de Impossibili ; & suum Subjectum
est *Magnitudo* , super quam fundatur iste Liber
sive *Ars Prædicativa Magnitudinis*.

2. Ens autem *horum* , *magnum* , *verum* , *intelligibi-
le* & *amabile* sunt uniformiter *quinque termini* hujus
Artis ; oppositum verò horum terminorum est *mag-
num malum* , *magnum falsum* , *ignorabile* & *odibile*.

3. *Suppositio* , quando est vera , est de genere Bo-
nitatis , & quando est bona est de genere Verita-
tis ; ratio hujus est , quia bonum & verum conve-
niunt

niunt eū *esse*. Et quando Suppositio est falsa, est de genere malitiæ; & quando est mala, est de genere falsitatis; ratio hujus est, quia malitia & falsitas conveniunt cum non *esse*.

4. Et ideo intendimus syllogizare faciendo Cōtradictorias Suppositiones, & Propositiones bonas & veras declaratas reducere ad *Affirmationem*, & oppositas ad *Negationem*, & hoc cum magna intelligibilitate & amabilitate, bonitate & veritate uniformiter. Talis modus autem demonstrandi est Novus, & extra modum & figuram antiquorum Syllogismorum.

DISTINCTIO II.

DE DEO, VNO, TRINO, CREATORE, RE-
creatore, Glorificatore.

IN secunda Distinctione probamus primò, quòd Deus sit, faciendo Syllogismum, qui habet Novum Modum & Figuram, constitutum de quinque terminis, qui sunt Bonitas, Magnitudo, Veritas, Intellectus & Voluntas, in quibus habet suum fundamentum, scilicet bonum, magnum, verum, amabile & intelligibile; & sic de aliis Syllogismis hujus Libri, quia omnes habent eundem Modum & Figuram.

PARS I.

QVOD DEVS SIT.

Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum, quòd DEVS sit, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & , si contraria suppositio est vera, magnum bonum, magnum verum est, quòd DEVS non sit, & hoc intelligere & amare est magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: de necessitate sequitur, quòd DEVS sit; aliter sequeretur Contradictio, videlicet, quòd DEVS esset & non esset; quæ Contradictio est impossibilis: ergo est demonstratum, quòd DEVS sit.

PARS II.

QVOD SIT VNVS DEVS, ET NON PLVRES.

Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd sit Vnus DEVS & non plures, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, sequitur de necessitate, quòd sit magnum bonum, magnum verum, quòd sint plures Dii, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, quod est falsum & impossibile; quia, si essent plures Dii, per infinitam essentiam quilibet terminaret & causaret
ali.

44
alium, quod est impossibile: ergo est ostensum,
quod sit Vnus DEVS & non plures.

PARS III.

DE DIVINA TRINITATE.

Istam Partem intendimus dividere in *decem Rationes* DEI, cum quibus venabimur Divinam Trinitatem syllogizando, tenendo supradictum modum; & primò de Divina Unitate.

DE DIVINA VNITATE.

Suppono, quod sit magnum bonum, magnum verum esse, quod Divina Vnitas habeat intrinsecè Naturam uniendi, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quod sit magnum bonum, magnum verum, quod DEVS non habeat intrinsecè Naturam uniendi, & quod hoc intelligere, & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, quod est falsum, & impossibile; & hoc ideo, quia implicat in Divina Vnitate vacuitatem, otiositatem & huiusmodi, quod est falsum & impossibile. Natura autem Divinæ Vnitatis consistit per Intrinsecum Vniens, Unibile & Vnire, quæ vocamus Divinam Trinitatem.

DE DIVINA BONITATE.

2. **S**uppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Divina Bonitas habeat intrinsecam Naturam bonificandi, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria suppositio est vera, de necessitate sequitur quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Divina Bonitas non habeat intrinsecam Naturam bonificandi & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quòd DEVS intrinsecè habeat Naturam bonificandi per sua correlativa, quæ illi sũt coessentialia, substantialia & naturalia, scilicet Bonificantem, Bonificatum, Bonificare. Et ista tria vocamus tres Divinas Personas, quas inquiremus.

DE DIVINA MAGNITUDINE.

3. **S**uppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Deus per suam magnitudinem habeat intrinsecam Naturam magnificandi, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, necessariò sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Deus per suam Magnitudinem non habeat Naturam magnificandi, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, quod est falsum.

sum & impossibile; sed Deus sine proprio Magnificativo, Magnificabili, Magnificare nō potest habere Naturam magnificandi: ergo concluditur, quòd in Divina magnitudine sint tria correlativa, sive tria Supposita, quæ vocamus Divinam Trinitatem.

DE DIVINA ÆTERNITATE.

4. **S**uppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Divina Æternitas habeat intrinsecam Naturam æternandi, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnū verum esse; & , si contraria Suppositio est vera, necessario sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Divina Æternitas non habeat Naturam æternandi, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quòd in Divina Æternitate sint tria correlativa, scilicet Æternans, Æternatum, Æternare, sine quibus Divina Æternitas non posset habere Naturam æternandi; illa correlativa autem vocamus Divinas Personas.

DE DIVINA POTESTATE.

5. **S**uppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Deus habeat intrinsecam Naturam possificandi, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; &

& si contraria suppositio est vera; necessario sequitur, quod sit magnum bonum, magnum verum, quod Deus non habeat intrinsecam Naturam possificandi, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quod Deus habeat intrinsecam Naturam possificandi, quam naturam non potest habere sine proprio Possificante, & proprio Possificato, & proprio Possificare; & illa correlativa vocamus Divinam Trinitatem, quam inquirimus.

DE DIVINO INTELLECTU.

6. **S**uppono, quod sit magnum bonum, magnum verum esse, quod Divinus Intellectus habeat intrinsecam Naturam intelligendi, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, necessario sequitur, quod sit magnum bonum, magnum verum, quod Divinus Intellectus non habeat intrinsecam Naturam intelligendi, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, quod est falsum & impossibile: ergo concluditur, quod in Divino Intellectu sint tria connaturalia Correlativa, scilicet Intelligens, Intellectum, five Intelligibile, & Intelligere; sine istis autem non haberet intrinsecam Naturam intelligendi, quæ vocamus Divina Supposita.

DE

DE DIVINA VOLUNTATE.

7. **S**uppono, quod sit magnum bonum, magnum verum esse, quod Deus per suam Voluntatem habeat intrinsecam Naturam volendi, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & , si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quod sit magnum bonum, magnum verum esse, quod Deus per suam Voluntatem non habeat intrinsecam Naturam volendi, & quod hoc intelligere & amare sit magnū bonum, magnum verum esse, quod est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quod Deus per suam Voluntatem naturaliter habeat tria correlativa, scilicet Volens, Volitum, & Velle, sine quibus non posset habere intrinsecam Naturam volendi; & ista tria vocamus Divinas Personas.

DE DIVINA VIRTUTE.

8. **S**uppono, quod sit magnum bonum, magnū verum esse, quod Divina Virtus habeat intrinsecam Naturam virtuificandi, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & , si contraria suppositio est vera, necessario sequitur, quod sit magnum bonum, magnum verum, quod Divina Virtus non habeat intrinsecam Naturam virtuificandi, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum.

verum esse; quod est falsum & impossibile: ergo concluditur, quòd in Divina Virtute sint tria correlativa, sinè quibus Divina Virtus non posset habere intrinsecam Naturam virtutificandi, quæ tria connaturalia correlativa, videlicet Virtutificans, Virtutificatum sive Virtutificabile, & Virtutificare sunt Divina Trinitas, quam inquirimus.

DE DIVINA VERITATE.

9. **S**uppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd DEVS habeat intrinsecam Naturam verificandi, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, necessariò sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum, quòd Deus non habeat intrinsecam Naturam verificandi, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, quòd Deus per suam Veritatem habeat tria connaturalia correlativa, scil. naturalem Verificantem, Verificatū, Verificare, quæ vocamus Divinam Trinitatem.

DE DIVINA GLORIA.

10. **S**uppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Divina Gloria habeat intrinsecam Naturam gloriandi, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria suppositio est vera, ne-

)(G)(

cessa-

cessariò sequitur quòd sit magnum bonum, magnū verum esse, quòd Deus non habeat intrinsecā Naturam gloriandi, & quòd hoc intelligere & amare sit magnū bonum, magnum verū esse, quod est falsum & impossibile: ergo concluditur, quòd Divina Gloria habeat in se tria correlativa, sinè quibus non posset habere Naturam gloriandi intrinsecè, scilicet, Glorians, Gloriatum, Gloriarum, quæ tria vocamus Divinam Trinitatem.

Venati sumus Divinam Trinitatem, & cum sua Gratia & Adjutorio invénimus ipsam, tenendo modum artificiatum; si autem aliquis velit improbare id, quod probavimus, ex hoc necessariò oportet, quòd teneat, quòd primæ Positiones sunt falsæ, & secundariæ sint veræ, & sic implicabit, quòd sit contradictio, quod est falsum & impossibile; cū illud sit possibile, hoc autem facere sit impossibile, & contra intelligibile & amabile.

PARS IV.

DE CREATIONE.

Probationem Creationis mundi intendimus facere cum Divina Potestate, Intellectu, & Voluntate, quæ sunt idem per Essentiam, Substantiam, & Naturam; ex quo sequitur, quòd, si Deus potest creare Mundum cum sua Potestate, Divinus Intellectus intelligat, Voluntas diligat Mundum

dū creare, posito, quòd sit magnū bonum, magnū verū creare Mundum de nihilo; & ideo arguo sic:

Suppono, quòd sit magnum bonum, magnū verū esse, quòd Deus possit creare Mundum de nihilo, & quòd sit á Deo intelligibile & amabile, & etiam á nobis, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonū, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, necessariò sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Deus non possit creare Mūdum de nihilo, & quòd hoc sit á Deo intelligibile & amabile, & etiam à nobis, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratū, quòd Mundus sit creatus & deductus de non esse in esse.

PARS V.

DE RESURRECTIONE.

SUppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Deus possit resuscitare eundem hominem in numero sive omnes homines, & quòd hoc sit á Deo intelligibile & amabile, & etiam á nobis, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, necessariò sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Deus non possit resuscitare homines in eodem
 nume-

52
numero, & quòd hoc à Deo sit intelligibile & amabile, & etiam á nobis, & quòd hoc sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demòstratum, quòd erit generalis Resurrectio hominum, ut videatur magnum posse, & magnum intelligere & amare Dei, & etiam magnum bonum, magnum verum esse, Judicium DEI, cùm homo sit Judicandus totus, faciens bonum aut malum.

PARS VI.

DE GLORIFICATIONE.

SUppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse; quòd DEUS possit dare æternam Gloriam justis & bonis hominibus, & quòd hoc sit á DEO intelligibile & amabile, & etiam á nobis, & quòd hoc intelligere & amare sit magnū bonum, magnum verum esse; & si contraria suppositio est vera, necessariò sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd DEUS non possit dare sempiternam Gloriam bonis & justis hominibus; & quòd hoc sit á DEO, intelligibile & amabile, & á nobis, & quòd hoc intelligere, & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demòstratum, quòd Deus dabit sempiternam Gloriam Beatis.

Dei

Demonstravimus prædictos Articulos Fidei, tenendo Novum Modum demonstrandi; & sicut fecimus Demõstrationes per prædictos Syllogismos, sic possunt fieri plures Demonstrationes per Divinam Bonitatem, Magnitudinem, Æternitatem, Virtutem, Veritatẽ, & Gloriam; quia sic convertuntur per Divinam Essentiam, Substantiam, & Naturam, sicut Divina Potestas, Intellectus, & Voluntas convertuntur.

DISTINCTIO III.

DE INCARNATIONE.

Ista Distinctio est divisa in *decem Partes*, hoc est, in *decem Syllogismos* deductos per Divinã Unitatem, Bonitatem, Magnitudinem, Æternitatem, Potestatem, Intellectum, Volutatem, Virtutem, Veritatem, & Gloriam, considerando Causam causalissimam, & Effectum effectissimatum quoad Unitatem unissimam, quoad Bonitatem optimam, quoad Magnitudinem maximam &c. Et primõ probabimus Divinam Incarnationem per Unitatem unissimam.

DE VNITATE VNISSIMA.

Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd DEVS per suam Unitatem

54
tem sit **Causa unissima** habens **Effectum unissimatum**, scilicet unum **Christum DEVM Hominem**, & quòd hoc intelligere & amare sit **magnum bonum**, **magnum verum esse**; & si contraria **Suppositio est vera**, necessariò sequitur, quòd sit **magnum bonum**, **magnum verum**, quòd **DEVS** per suam **Unitatem** non sit **Causa unissima**, & quòd perdat **effectum unissimatum** relatum ad **Causam unissimam**, & quòd hoc intelligere & amare sit **magnum bonum**, **magnum verum esse**, quod est **falsum & impossibile**: ergo est **demòstratum**, quòd **DEUS** sit **incarnatus**.

DE BONITATE OPTIMA.

2. **S**uppono, quòd sit **magnum bonum**, **magnum verum esse**, quòd **Divina Bonitas** sit **Causa optima** habens **Effectum optimatum**, scilicet **Christum DEVM Hominem**, cum **Causa & Effectus** relativè se habeant, & quòd hoc intelligere & amare sit **magnum bonum**, **magnum verum esse**; & si contraria **Suppositio est vera**, necessariò sequitur, quòd sit **magnum bonum**, **magnum verum esse**, quòd **Divina Bonitas** non sit **Causa optima**, & quòd perdatur **Effectus optimatus**, & quòd hoc intelligere & amare sit **magnum bonum**, **magnum verum esse**; & quia hoc est **falsum & impossibile**: ergo est **ostensum**, quòd **DEVS** sit **incarnatus**.

DEUS

DE MAGNITUDINE MAXIMA.

3. **S**uppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quod Deus per suam Magnitudinem sit *Causa maxima* habens *Effectum maximatum*, sinè quo non posset esse *causa maxima*, cùm *Causa & Effectus* relativè se habeant, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, necessariò sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum, quòd Deus per suam Magnitudinem non sit *Causa maxima*, & quòd perdatur *Effectus maximatus*, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est probatum, quòd Deus sit incarnatus.

DE ÆTERNITATE ÆTERNALISSIMA.

4. **S**uppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Divina Æternitas sit *Causa æternalissima* habens *Effectum æternalissimatum*, hoc est, quòd sit Homo factus de humana Natura in Divina æterna Persona & cum ipsa conjunctus, radicatus & sustentatus, scilicet Christus DEVS Homo, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, necessariò sequitur, quòd sit magnum bonum, verum esse, quòd Divina Æternitas non sit *Causa æternalissima*, & quòd

. per:

56
perdatur Effectus æternalissimatus, & quòd hoc
intelligere & amare sit magnum bonum, magnum
verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile:
ergo est demonstratum, quòd DEVS sit incarnatus.

DE POTESTATE POTENTISSIMA.

5. **S**uppono, quòd sit magnum bonum, magnum
verum esse, quòd DEVS per suam Potesta-
tem sit Causa potentissima habens Effectum po-
tentissimatum, scilicet Christum DEVM Homi-
nem, & quòd hoc intelligere & amare sit magnū
bonum, magnum verum esse; & si contraria Sup-
positio est vera, necessariò sequitur, quòd sit mag-
num bonum, magnum verum, quòd Deus per su-
am Potestatem non sit Causa potentissima, & quòd
perdatur Effectus potentissimatus, & quòd hoc
intelligere & amare sit magnum bonum, magnum
verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile,
necessariò sequitur, quòd Deus sit incarnatus; non
autem dico supremam necessitatem, sicut est Ne-
cessitas Divinæ Trinitatis, quia illa est naturalis;
sed dico subalternatam necessitatem, & quia est
de bene esse.

DE INTELLECTU INTELLECTISSIMO.

6. **S**uppono, quòd sit magnum bonum, magnum
verum esse, quòd Divinus Intellectus sit
Causa intellectissima habens Effectum intellectis-
sima

simatum scilicet Christum DEVM Hominem, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; &, si contraria Suppositio est vera, necessariò sequitur, quòd sit magnū bonum, magnum verum esse, quòd Divinus Intellectus non sit Causa causalissima, & quòd perdatur Effectus intellectissimatus, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, quod est falsum & impossibile: ergo est probatum, quòd Deus sit incarnatus.

DE VOLUNTATE VOLISSIMA.

7. **S**uppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd DEVS sit Causa amantissima habens Effectum amantissimatum, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; &, si contraria suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnū verum esse, quòd Deus non sit Causa amantissima, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, & quòd perdatur Effectus volissimatus, scilicet Christus DEVS Homo; & quia hoc est falsū & impossibile: ergo est demonstratum, quòd Deus sit incarnatus.

DE VIRTUTE VIRTUOSISSIMA.

8. **S**uppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Divina Virtus sit Causa

) (H) (

Causa virtuosissima, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum, quòd Divina Virtus non sit Causa virtuosissima, & quòd perdatur Effectus virtuosissimatus, scilicet Christus DEUS Homo, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est impossibile: ergo est ostensum, quòd Deus sit incarnatus.

DE VERITATE VERISSIMA.

9. **S**Uppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd DEVS sit Causa verissima, habens Effectum verissimatum, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum, quòd Deus non sit Causa verissima, & quòd perdatur Effectus verissimatus, scilicet Christus DEVS Homo, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quòd Deus assumpserit humanam Naturam.

DE GLORIA GLORIOSISSIMA.
10. **S**Uppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse;

num verum esse, quòd Divina Gloria sit Causa gloriosissima, & quòd illi respondeat Effectus gloriosissimus, scilicet Christus Deus Homo; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnū bonū, magnum verum, quod Gloria gloriosissima non sit Causa gloriosissima, & quòd perdatur Effectus gloriosissimus, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est ostensum, quod Deus sit incarnatus.

Demōstravimus Divinam Incarnationem per Novum Modum demonstrandi; & si aliquis vult improbare id, quod diximus, necessariò sequitur, quòd suæ improbationes sint de genere secundarum Suppositionum, & per consequens, quòd sint falsæ, quia de necessitate sequitur, quòd secundæ Suppositiones sint falsæ. Talis Modus demonstrandi est compendiosus, facilis & valde remotus à falsis opinionibus.

DISTINCTIO IV.

DE OCTO PARTIBVS UNIVERSI.

Ista Distinctio dividitur in *Octo Partes*, quæ sunt Angelus, Cœlum, Homo, Imaginatio, Sensus, Vegetatio, Elementatio, Instrumentatio; de
 istis

istis intendimus facere Syllogismos tenendo Novum Modum demonstrandi, ut demus facilem veram & compendiosam Doctrinam ad cognoscendum ea, quæ possunt prædicari de prædictis; & primò de Angelo.

PARS I.

DE ANGELO.

Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Angeli sint, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd non sit magnum bonum, magnum verum, quòd Angeli sint, & quòd sit magnum bonum, magnum verum intelligere & amare, quòd ipsi non sint, & quòd perdatur nobilior effectus, excepto Christo; & quia hoc est falsum & impossibile, est demonstratum, quòd Angeli sint.

PARS II.

DE COELO.

Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd DEVS moveat Cœlum ad per se movendum, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si

contra

contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd perdatur major participatio, quæ est inter Deum & Coelum, & inter Coelum & inter ejus inferiores effectus, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratū quòd Deus moveat Coelum ad per se movendum.

PARS IIJ.

DE HOMINE.

SUppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd humanus Intellectus possit facere veriore, clariorem & nobiliorem scientiam cum Dignitatibus Dei, quam cum Sensu & Imaginatione; & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonū, magnum verum esse hoc, per quòd Divinæ Rationes minùs sunt Causæ humani Intellectūs, & quòd perdatur verior, clarior & nobilior scientia, & quòd intelligere & amare hanc perditionem sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quòd humanus Intellectus possit facere veriore, clariorem & nobiliorem scientiam cum Dignitatibus Dei, quam cum Sensu & Imaginatione.

PARS

PARS IV.

DE IMAGINATIONE.

Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Imaginativa Potentia sit radicata in Sensitiva Potentia, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum hoc, per quod Imaginatio minùs potest extrahere species sive phantasias á Sensu, & quòd perdatur hoc, per quod intellectus magis potest participare cum Sensitiva per Imaginativam in faciendo scientiam, & quòd hanc perditionem intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; quod est falsum & impossibile.

PARS V.

DE SENSITIVA.

Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Sensus sit agens, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd perdatur hoc, per quod Sensus haberet majorem naturam sentiendi, bonificandi

ficandi & magnificandi, & quod hoc intelligere & amare esset magnum bonum, magnum verum esse, quod est falsum & impossibile: ergo concluditur, quod detur Sensus agens.

PARS VI.

DE VEGETATIVA.

Suppono, quod sit magnum bonum, magnum verum esse, quod Vegetativa Potentia sit radicata in Elementativa Potentia, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quod sit magnum bonum, magnum verum esse hoc, per quod minus esset de genere substantiæ & de genere quantitatis, qualitatis & aliorum Prædicamentorum, & quod perditio istorum esset magnum bonum, magnum verum esse, & quod hoc intelligere & amare esset magnum bonum, magnum verum esse; quod est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quod Vegetativa sit radicata in Elementativa.

PARS VI.

DE ELEMENTATIVA.

Suppono, quod sit magnum bonum, magnum verum esse, quod Elementativa sit per essentiam, substantiam & naturam in elementatis, &

quod

64
quòd hoc intellegere & amare sit magnum bonum,
magnum verum esse; & si contraria Suppositio est
vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum
bonum, magnum verum esse hoc, per quod Ele-
menta & elementata minús participant per essen-
tiam, substantiam & naturam, & quòd perdatur
major participatio, & quòd intelligere & amare
hanc perditionem sit magnum bonum, magnum
verum esse, & quia hoc est falsum & impossibile:
ergo est demonstratum, quòd elementa per essen-
tiam, substantiam & naturam sint in elementatis.

PARS VIIJ.

DE INSTRUMENTATIVA.

Instrumentativa Potentia est Ars, cum qua ho-
mo agit artificialiter vel moraliter, sicut Ar-
tes liberales & mechanicæ, & etiam Virtutes &
Vitia; & quia volumus evitare prolixitatem, in-
tendimus dare exemplum super Virtutes & Vitia
duobus modis; & sicut exemplificabimus de istis,
potest intelligi de aliis.

DE VIRTUTIBVS.

Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum
verum esse hoc, per quòd DEVS sit Causa ef-
ficiens & finalis omnium Virutum, & quòd hoc in-
telligere & amare sit magnum bonum, magnum
verum

verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur quod sit magnum bonum, magnum verum esse hoc, per quod homo magis distat á Divina Gratia, & quod perdatur hoc, per quod DEVS est magis gratiofus, & quod intelligere & amare hanc perditionem sit magnum bonum, magnum verum esse, quod est falsum & impossibile: ergo concluditur, quod Deus sit Causa efficiens & finalis omnium Virtutum, scilicet *Justitiæ, Prudentiæ &c.*

DE VITIIS VEL PECCATIS.

Suppono, quod sit magnum bonum, magnum verum esse hoc, per quod DEVS magis distat á Vitiis & peccatis, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria suppositio est vera, de necessitate sequitur, quod sit magnum bonum, magnum verum hoc, per quod Deus sit magis circa Vitia & peccata, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, quod est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quod Deus habeat infinitam distantiam á Vitiis & peccatis.

Demonstratum est, per quem modum homo potest arguere & solveere de octo Prædictis generibus, ex quibus *Universum* est constitutum; & talis doctrina est valde utilis, facilis & compendiosa & remota á falsis opinionibus.

DISTINCTIO V.

DE QUÆSTIONIBVS.

Ista Distinctio dividitur in Quæstiones, quas intendimus facere de DEO, de Incarnatione, de Angelo, & Coelo, & Homine &c. & intendimus ipsas solvere syllogizando secundum prædictum Modum; & secundum quòd solvemus Quæstiones hujus Libri, poterunt solvi aliæ peregrinæ Quæstiones.

PARS I.

QUÆSTIONES DE DEO.

I. **Q**uæstio. Quare Deus est in Tribus Personis; & non in pluribus nec in paucioribus?

Respondeo & dico syllogizando. Suppono, quòd hoc sit majus bonum, majus verum esse, per quod numerus Divinarum Personarum habet majorem convenientiam cum correlativis ostensis in *secunda Distinctione*, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum, quòd perdatur hoc, per quòd Divinæ Personæ haberent majorem convenientiam cum correlativis

secundum

secundæ Distinctionis, & quòd hoc intelligere & amare esset magnum bonum, magnum verum esse, quod est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quòd Numerus Personarum consistat in Tribus Personis, & non in pluribus, nec in paucioribus.

2. *Questio.* Quare in Divina Trinitate una Persona vocatur Pater, alia Filius, alia Sanctus Spiritus?

Respondeo syllogizando. Suppono, quòd sit magis magnum bonum, magis magnum verum esse hoc, per quòd Nomina Divinarum Personarum habent majorem convenientiam cum correlativis Divinarum Personarum, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum, quòd perdat major convenientia, quæ potest esse inter nomina Divinarum Personarum & correlativorum Divinarum Rationum, & quòd hanc perditionem intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est ostensum, quòd Nomina Divinarum Personarum sint relata á correlativis Divinarum Dignitatibus.

3. *Questio.* Utrùm magis conveniat affirmare de DEO hoc, quod ipse est, quàm negare hoc, quod ipse non est?

Respondeo & dico, quòd sic. Et quòd hoc sit
verum

verum, arguo sic. Suppono, quòd sit magis magnū bonum, magis magnum verum esse facere de Deo scientiam per hoc, quòd ipse est, quàm per hoc, quod ipse non est, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magis magnum bonum, magis magnum verum dicere, quòd Deus sit hoc, quod est, per hoc, quia non est lapis vel asinus, &c., quàm per hoc, quia est Unitas unissima, Bonitas optima &c., & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quòd magis conveniat affirmare de DEO hoc, quod ipse est, quàm negare hoc, quod ipse non est.

4. *Questio.* Utrum DEVS possit definiri?

Respondeo & dico, quòd sic, & hoc probo syllogizando. Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse hoc, per quòd Deus est à nobis cognoscibilis, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd ista prædicatio sit falsa; Deus est Unitas unissima, DEVS est Bonitas optima &c., & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quòd Deus possit definiri secundum prædictum
Modum

Modum, non autem per causas, quas habeat supra se.

5. *Quaestio.* Utrum Deus sit infinitus, & sic de suis Rationibus?

Respondeo & dico, quòd sic. Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Deus sit infinitus & sic de suis Rationibus, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Deus non sit infinitus, & sic de suis Rationibus, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quòd DEUS sit infinitus, & sic de suis Rationibus.

6. *Quaestio.* Utrum in Divina Essentia sit una Bonitas, & non plures, una Magnitudo, & non plures?

Respondeo & dico, quòd sic. Suppono quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd in Divina Essentia Uniens, Optimans, Maximans &c. sint una Persona, scilicet DEUS Pater, & quòd Unissimatus, Optimatus, Maximatus &c. sint alia Persona, scilicet DEUS Filius, & quòd Unissimare, Optimare, maximare &c. sint alia Persona, scilicet Sanctus Spiritus, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum

verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd in Divina Essentia essent plures unitates, bonitates, magnitudines &c. & quòd una limitaret aliam, & quòd perderetur Infinitas unius Unitatis, unius Bonitatis, Optimitatis, unius Magnitudinis, Maximitatis &c, & quòd hoc intelligere & amare esset magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est impossibile: ergo est demonstratum, quòd in Divina Essentia non sit, nisi una Unitas, una Bonitas, una Magnitudo &c.

7. *Quaestio.* Utrùm Divina Potestas habeat tantum per se ipsam infinitam possificationem, quantum habet per Æternitatem æternam existentiam?

Respondeo & dico, quòd sic. Suppono, quòd sit magis magnum bonum, magis magnum verum esse hoc, per quod Divina Æternitas & Divina Potestas una possit prædicari de alia, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd perdatur hoc, per quod de Divina Æternitate & Potestate potest fieri major prædicatio, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratum,

tum, quòd Divina Potestas habeat tantum per se ipsam infinitam Possificationem, quantum per Æternitatem æternam existentiam.

8. *Questio.* Vtrum DEVS habeat naturam subjectivè, & objectivè?

Respondeo, quòd sic. Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Divina Trinitas sit, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si, contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum, quòd perdat, quòd in Divina Unitate sint correlativa, & sic de Divina Bonitate &c., ut dictum est in *secunda Distinctione*, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quòd DEVS habeat Naturam subjectivè & objectivè, subjectivè, quia DEVS Pater, qui est Divina Natura, de sua Natura producit DEVM Filium naturaliter á Patre objectatum, & Pater & Filius de eadem Natura, quam habent, producunt Sanctum Spiritum objectatum ab utroque.

9. *Questio.* Vtrum DEVS possit tantum de se ipso, quantus ipse est?

Respondeo & dico, quòd sic. Suppono quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd DEVS possit tantum de se ipso, quantus ipse est, & quòd

& quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quod sit magnum bonum, magnum verum esse, quod DEVS non possit tantum de se ipso, quantus ipse est, & quod perdatur infinitum posse sive producere, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est probatum, quod DEVS possit tantum de se ipso, quantus ipse est, scilicet DEVS Pater, qui potest de se ipso producere DEVM Filium, & ipsi simul de se ipsis possunt producere DEVM Sanctum Spiritum, & omnes tres possunt esse Vnus DEVS.

10. *Questio.* Vtrum DEVS plus possit perficere de perfecto, quam de imperfecto?

Respondeo & dico, quod sic, & hoc probo sic. Suppono, quod sit magnum bonum, magnum verum esse, quod DEVS plus possit perficere de perfecto, quam de imperfecto, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quod sit magnum bonum, magnum verum esse, quod DEVS de ente, quod simpliciter non est perfectum, possit plus perficere, quam de ente, quod simpliciter est perfectum, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est impossibile.

fsibile : ergo est demonstratum, quòd DEVS plus possit perficere de ente perfecto , quàm de ente imperfecto .

Fecimus decem Quæstiones de DEO , & sicut fecimus istas , possunt fieri plures, & per eundem Modum possunt solvi, & si aliquis vult improbare id, quod diximus, convenit, quòd teneat terminos oppositos contra primas Suppositiones, & quòd conveniant cum secundariis.

DE CREATIONE MVNDI.

Quæstio. Quare DEVS non priùs creavit Mundum, quàm ipsum creavit ?

Respondeo & dico sic . Suppono , quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd DEVS creavit Mundum in illo *tunc* , in quo primum tempus fuit creatum , & quòd hoc intelligere , & amare sit magnum bonum , magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur , quòd sit magnum bonum , magnum verum esse , quòd DEVS creaverit Mundum extra creatum tempus , & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum , magnum verum esse; quod est falsum & impossibile : ergo est ostensum, quòd DEVS creaverit Mundum in illo *tunc* , cui nullum tempus erat præjacens.

DE RESURRECTIONE.

Questio. Utrum major impossibilitas possit impedire majorem possibilitatem Unitatis, Bonitatis &c. Resurrectionis hominum?

Respondeo & dico, quod non. & quod hoc sit verum, arguo sic. Suppono, quod sit magnum bonum, magnum verum esse hoc, per quod nulla impossibilitas potest impedire majorē possibilitatem unitatis, bonitatis, magnitudinis &c. Resurrectionis hominis, & quod hoc intelligere & amare sit magnū bonum, magnum verum esse; & si cōtraria suppositio est vera, de necessitate sequitur, quod sit magnū bonū, magnum verum, quod major impossibilitas possit impedire majorem possibilitatem unitatis, bonitatis, magnitudinis &c. Resurrectionis hominum, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum, & quod perdatur major possibilitas, unitatis, bonitatis magnitudinis &c., & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quod major impossibilitas non possit impedire majorem possibilitatem unitatis, bonitatis, magnitudinis &c. Resurrectionis hominum.

DE GLORIFICATIONE.

Questio. Utrum Glorificatio Beatorum sit æqualiter per Intellectum & Voluntatem hominis? Ref.

Respondeo & dico, sic. Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse illud, per quod Divinus Intellectus & Divina Voluntas sunt magis Causa efficiens & finalis Beatitudinis Beatorum, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Divinus Intellectus & Divina Voluntas inæqualiter sint Causæ efficientes & finales Beatitudinis Beatorum, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; quod est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quòd Beati æqualiter habeant Gloriam per intelligere & amare.

PARS II.

QVÆSTIONES DE INCARNATIONE.

Questio. Utrum DEVS sit incarnatus de necessitate?

Respondeo & dico, quòd non secundum Supremam Necessitatem, sed secundum subalternatam necessitatem; & vade ad Caput *de Potestate in tertia Distinctione*. fol. 53.

2. *Questio*. Quare DEVS non assumpsit Angelicam Naturam?

Respondeo sic syllogizando. Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd
DEVS

DEVS assumpserit illam Naturam, cum qua DEVS posset magis participare naturaliter cum toto Vniverso, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd DEVS assumpserit illam naturam, cum qua minus participat cum Vniverso, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; quòd est falsum & impossibile: ergo est data ratio, quare DEVS assumpserit Humanam Naturam, & non Angelicam, quia per Humanam Naturam, in quantum factus est Homo, participat cum tota spiritali & corporali Natura in genere; &, si assumpsisset Angelicam Naturam, non participaret, nisi cum spiritali natura tantum.

3. *Questio.* Quare DEVS non assumpsit plures humanitates?

Respondeo sic. Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd sufficiat una Humana Natura exaltata, radicata & conjuncta in uno infinito Supposito ad exaltationem & ordinationem totius Vniversi, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd unum Divinum Suppositum non habeat sufficientiam ad exaltationem, & ordinationem totius Vniversi cum una Humana Natura
sibi

sibi conjuncta, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; quod est falsum & impossibile: ergo est data responsio, quare DEVS non assumpserit, nisi unam Humanam Naturam.

4. *Questio.* Quare DEVS non prius assumpserit Carnem, quàm assumpsit?

Respondeo & dico sic. Suppono quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd DEVS assumpserit Carnem in illo tēpore, in quo potuit, intellexit & voluit, & hoc benè magnè &c; & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse; quòd perdatur illud prædictum tempus, & quòd intelligere & amare hanc perditionem sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quare DEVS assumpserit Carnem in illo tempore, in quo potuit, intellexit & voluit.

5. *Questio.* Vtrùm DEVS jam sit incarnatus?

Respondeo & dico sic. Suppono quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd DEVS jam sit incarnatus, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse,

esse, quòd DEVS non sit incarnatus, & quòd non assumpserit Carnem, & non habebit Populum, quia Christiani non credent in eum, quia credent, quòd jam fuerit incarnatus, nec Judæi, nec Sarra- ceni credent hoc, & quòd intelligere & amare perditionem Populi sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quòd Christus jam sit in- carnatus.

6. *Questio.* Quare Christus fuit pauper, passus; & mortuus, cùm sit DEVS Homo?

Respondeo & dico sic. Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd sicut Divina Natura se humiliavit in assumendo Humana- nam Naturam, ut exaltaret ipsam, sic conveniat, quòd Humana Natura sit humiliata ad paupertatem & mortem ad honorandum Divinam Natu- ram, & quòd redimeret Humanum Genus, quod Divina Natura amiserat, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum ve- rum esse, quòd Humana Natura & Divina Natura non haberent ad invicem convenientiam, & quòd intelligere & amare hanc inconvenientiam esset magnum bonum, magnum verum esse; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur ratio, qua- re Christus DEVS & Homo fuerit pauper, passus & mor-

& mortuus, & etiam, quare Divina Natura fuerit humiliata ad paupertatem, passionem & mortem in Humana Natura.

7. *Quaestio.* Per quem modum Christus habet tres Naturas differentes per essentiam, scilicet Divinam Naturam, Naturam rationalis Animæ & corpoream Naturam?

Respondeo & dico sic. Suppono, quod sit magnum bonum, magnum verum esse, quod Divina Persona assumpserit in se ipsa Naturam Animæ & Naturam Corporis, & quod in se ipsa det eis esse uniendi in suamet Vnitate & Natura, & quod hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quod sit magnum bonum, magnum verum esse perdere prædictum modum uniendi, & quod intelligere & amare hanc perditionem sit magnum bonum, magnum verum esse; quod est falsum & impossibile: ergo ostenditur, per quem modum Christus sit una Persona per tres differentes Essentias.

8. *Quaestio.* Vtrum Christus ut Homo in uno tempore per Sacramentum Altaris possit esse in pluribus locis?

Respondeo & dico sic. Suppono, quod sit magnum bonum, magnum verum esse, quod DEVS, qui ubique est Homo, possit facere per Sacramentum Altaris, quod Christus in eodem tempore pos-

sit

fit esse in pluribus locis, & quód hoc intelligere & amare fit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quód fit magnum bonum, magnum verum esse perdere majorem participationem, quam DEVS potest habere in pluribus hominibus per præsentiam JESV. Christi, & quód intelligere & amare hanc perditionem fit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quód Christus ut Homo per Sacramentum Altaris possit esse in pluribus locis in eodem tempore; & hoc jam declaravimus in *aliis Libris*, quos fecimus, assignando causam, quód DEVS sit ubique Homo per hoc, quia est ubique infinitus, & Filius DEI totus fuit incarnatus.

9. *Questio.* Vtrum Christus DEVS viluerit & deterioraverit se in assumendo Humanam Naturam?

Respondeo & dico, quód non, & hoc ostendo sic. Suppono, quód fit magnum bonum, magnum verum esse, quód DEVS assumpserit Humanam naturam cum actibus Divinarum Dignitatum, scilicet cum Divina Unitate, Bonitate, Magnitudine &c.; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quód fit magnum bonum, magnum verum, quód non assumpserit Humanam Naturam cum actibus Divinarum Dignitatum, & quód viluerit & deterioraverit se, & quód hoc intelligere & amare fit magnum bonum, magnum ve-

rum

rum esse ; quòd est falsum & impossibile: ergo est ostensum , quòd DEVS non viluerit nec deterioraverit se in assumendo Humanam Naturam.

10. *Quæstio.* Utrum Mundus sine Incarnatione fuisset creatus propter majorem Finem ?

Respondeo & dico, quòd non, & hoc ostendo sic. Suppono quòd sit magnum bonum, magnum verum esse , quòd Mundus non sit creatus propter majorem Finem sine Incarnatione, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse ; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur , quòd sit magnum bonum, magnum verum , quòd Mundus non sit creatus propter majorem Finem, sed propter minorem, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse ; quòd est falsum & impossibile , cum Mundus non possit pati , quòd sit creatus propter majorem Finem sine Incarnatione: ergo est ostensum , quòd Mundus sit creatus propter majorem Finem ideo , quia DEVS est incarnatus.

Diximus de decem Quæstionibus Incarnationis DEI ; & , si aliquis vult improbare nostra dicta , suæ improbationes erunt de genere secundarum Suppositionum, quæ non possunt stare, quia non sunt de genere intelligibilitatis & amabilitatis , nostræ autem sunt de genere intelligibilitatis & amabilitatis.

PARS III.

QVÆSTIONES DE OCTO PARTIBVS VNI-
versi.

1. **Q**uestio. Utrum Angelus sit realiter vel in-
tentionaliter in loco?

Respondeo & dico, quòd Angelus non sit realiter in loco ideo, quia non occupat locum, sed intentionaliter est in loco, quia intelligit, quòd sit in uno loco, & non in alio loco, & quòd hoc sit verum arguo sic. Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Angelus realiter non sit in loco, quia non occupat locum, sed est intentionaliter in loco, quia intelligit, quòd sit in uno loco, & non in alio loco, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd occupet locum, & quòd sit corpus, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est ostensum, quòd Angelus non sit realiter in loco, occupando locum, sed in loco, quia intelligit, quòd sit in uno loco, & non in alio.

2. **Q**uestio. Utrum Cœlum habeat materiam?

Respondeo & dico, quòd sic, & quòd hoc sit verum, arguo sic. Suppono, quòd sit magnum bonum magnum verum esse, quòd omne
mobile

mobile subjectum sit corpus compositum ex forma & materia, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd motus Cœli non sit in mobili subjecto, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quòd Cœlum habeat materiam.

3. *Questio.* Utrum sit unus Intellectus in omnibus hominibus, vel plures?

Respondeo & dico, quòd sint plures, & non unus, & hoc ostendo sic. Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd sint plures intellectus in omnibus hominibus, & non unus tantum, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd DEVS non sit justus, nec bonus, magnus &c. in omnibus hominibus, & quòd perdatur alia Beata Vita, & quòd hanc perditionem intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quòd sint plures intellectus in omnibus hominibus, & non unus tantum.

4. *Questio.* Utrum humanus Intellectus faciat scientiam de Angelo per Imaginationem?

Ref.

Respondeo & dico, quòd non, & hoc ostendo sic. Suppono quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd humanus Intellectus non faciat scientiam de Angelo per Imaginationem, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Intellectus faciat scientiam de Angelo per Imaginationem, & quòd Angelus sit imaginabile corpus, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est ostensum, quòd Intellectus non faciat scientiam de Angelo per Imaginationem.

5. *Questio.* Utrum humana Voluntas diligat DEVM per Sensum?

Respondeo & dico, quòd non, & hoc demonstratio sic. Suppono quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd humana Voluntas non diligat DEVM per sensum, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd DEVS sit sensibile corpus, non Spiritus, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & quia hoc est falsum & impossibile: ergo est demonstratum, quòd humana Voluntas non diligat DEVM per Sensum.

Questio.

6. *Quaestio.* Utrùm Vegetativa Potentia sit magis mobilis in homine, quàm in bruto.

Respondeo & dico, quód sic. Suppono, quód sit magnum bonum, magnum verum esse, quód Vegetativa Potentia sit magis mobilis in homine, quàm in bruto, & quód hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quód sit magnum bonum, magnum verum esse, quód anima hominis non sit magis forma corporis, quàm Vegetativa corporis bruti, & quód hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; quód est falsum & impossibile: ergo concluditur, quód Vegetativa sit magis mobilis in homine, quàm in bruto.

7. *Quaestio.* Utrùm ignis habeat majorem vigorem per caliditatem, quàm per luciditatem?

Respondeo & dico, quód sic. Suppono, quod sit magnum bonum, magnum verum esse, quód ignis habeat majorem vigorem per caliditatem, quàm per luciditatem, cum caliditas sit ejus propria passio, luciditas autem non, quia Sol est lucidus, etiam Saturnus, Jupiter &c., & quód hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quód sit magnum bonum, magnum verum quód ignis sit æqualiter vigorosus per qualitatem propriam & appropriatam; quód est falsum.

sum & impossibile: ergo est demonstratum, quòd ignis sit magis vigorosus per suam caliditatem, quàm per suam luciditatem.

8. *Questio.* Utrùm Fides sit ita perfectus Habitus Intellectûs hominis, sicut Charitas Voluntatis hominis?

Dico, quòd sic. Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Fides sit ita perfectus Habitus Intellectûs hominis, sicut Charitas Voluntatis hominis, & quòd hoc intelligere & amare, sit magnum bonum, magnum verum esse; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Fides sit habitus defectivus & impotens humano Intellectui, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd est falsum & impossibile, etiam, quia Intellectus & Voluntas sunt æquales potentia, ut probatum est in *secunda Distinctione* in Capite *de Glorificatione* Beatorum.

9. *Questio.* Utrùm Avaritia sit majus peccatum quàm Luxuria?

Dico, quòd sic. Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Avaritia sit majus peccatum, quàm Luxuria; & si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd sit magnum bonum, magnum verum, quòd Luxuria sit majus peccatum contra DEVM, qui non est
castus

castus, quàm Avaritia, quæ est contra DEVM, qui est largus, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd est falsum & impossibile: ergo est ostensum, quòd Avaritia sit majus peccatum, quàm Luxuria.

10. *Questio.* Vtrum Alchymia sit Scientia?

Dico, quòd non, & hoc probo sic. Suppono, quòd sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd Alchimia non sit scientia, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse; &, si contraria Suppositio est vera, de necessitate sequitur, quòd Alchymista habeat *ita magnum vigorem bonum, & verum artificialiter sicut agens naturale naturaliter*, & quòd hoc intelligere & amare sit magnum bonum, magnum verum esse, quòd est falsum & impossibile: ergo concluditur, quòd Alchimia non sit Scientia, sed sit figmentum.

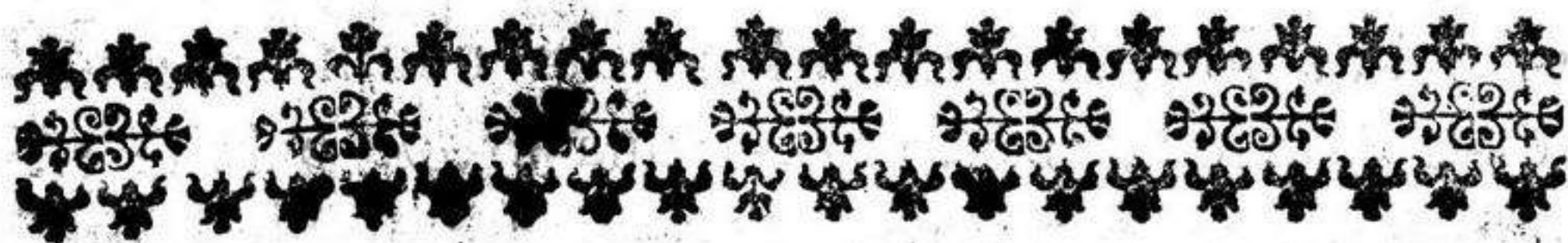
Fecimus Quæstiones de octo Partibus Univer-
si, & solvimus istas *artificialiter*, dico autem *artificialiter*, quia syllogizando solvimus illas, & ita verè, quòd oppositum non est intelligibile nec amabile.

Si in aliquo erravi in isto Libro contra Sanctam Catholicam Fidem, submitto istum Librum Correctioni Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, quia sum verus Catholicus.

Præterea supplico Excellentissimo & Illustrissimo Domino Friderico Magnifico, Discreto, Liberali pariter & Fideli, DEI Gratia, Regi Siciliae, & etiam Discreto Domino & Provido & Maturo,
virtu:

virtutibus insignito Domino Arnaldo de Rexa, DEI
 Gratia, Archi-Episcopo Montis Regalis, quòd sua
 Autoritate promoveant istum Librum, & illum
 publicent in tantum, quòd Judæi coacti intel-
 ligant istum Librum, & respondeant ad Rationes
 supradictorum Argumentorum.

Ad Laudem & Honorem DEI finivit RAY-
 MVNDUS istum Librum Mense Septembri in Ci-
 vitate Majoricensi, Anno MCCCXII. Incarna-
 tionis nostri Domini JESU Christi.

DEVS,

CUM TUA SAPIENTIA ILLUMINOSA, ET
cum tua charitate preciosissima incipit Liber
Contradictionis.

B. Cecidit, quod Raymundista, & Averroysta diu disputaverunt Parisiis. Raymundista dicebat, quod Averroysta implicabat contradictionem per hoc, quia dicebat, quod simpliciter intelligebat, quod naturaliter erat impossibile DEVM esse Trinum, Creatorem, Incarnatum, & huiusmodi; sed credebat oppositum, cum diceret se esse Catholicum Christianum, & Fidelem; Averroysta autem excusabat se, & dicebat, quod non implicabat Contradictionem secundum modum intelligendi, quia naturaliter intelligebat DEVM non esse Trinum &c. sed credebat ipsum esse Trinum; & quia intelligere differt á credere, non implicabat contradictionem, cum contradictio sit Affirmatio, & Negatio unius, & respectu eiusdem.

a. Dum sic disputabant, & de disputatione erant attædiati, convenerunt inter se, quod exi-

) (M) (

rent

rent Parisios, & irent ad pratum unum amenum juxta Parisios, in quo erant una arbor pulcherrima, & fons delectabilis, & acciperent anhelitum, vigorem, & quietem, & ad disputandum revertentur; dum autem irent, ad invicem ista verba dicebant. Quæ est causa, quod bonum intentum habemus, & verum desideramus, & non possumus convenire? Tunc proposuerunt rogare DEVM cum magna devotione, quod aperiret eis oculos intellectus, & possent videre modum, per quem possent convenire.

3. Oratione facta, invenerunt sub prædicta arbore Dominam pulcherrimam preciosissimè ornata, & indutam, quam humiliter salutaverunt, & ejus nomen petierunt; ipsa autem curialiter dedit eis responsum, dicens; Ego sum Contradictio; ipsi verò gavisi sunt, & dixerunt Contradictioni, quod placeret eis dicere suam essentiam, & naturam, ut possent cognoscere, que erat causa quare non poterant inter se convenire.

DE SERMONE CONTRADICTIONIS.

4. **D**ixit Contradictio. Mea essentia est in anima considerata contracta, & concepta. Habeo duas species. Vnam intensam per impossibile; aliam extensam, per possibile. Per impossibile enim non sum ens reale; utpotè impossibile est.

est, quod illud, quod est, non sit, dum est, & quod fuit, non fuerit, & quod album, dum est album, sit nigrum, & è converso, & hujusmodi. Alia species est per possibile, & eruitur à prima per accidens, quæ causat entia contradictoria, sicut est contrarietas inter frigidum, & calidum, inter verum, & falsum, & hujusmodi. Ecce qualiter aliqui credunt disputare per meam qualitatem extensam, & disputant per intensam, & è converso, & quid mirum, si non possunt convenire!

5. Tunc Raymundista, & Averroysta dixerunt Contradictioni disputationem in qua erant in languore, & dolore, quolibet habente bonam intentionem ad verum objectum, & rogaverunt eam intimè, quod daret eis consilium, quid super hoc erat sciendum.

6. Ipsa aurem dixit eis, quod acciperent centum maximas discursas per possibile, quæ sunt in libro de Possibili, & de Impossibili, & quod disputarent per ipsas syllogizando; ita quod Raymundista faciat syllogismum, & Averroysta syllogizet in oppositum; & isti syllogismi repræsententur intellectui, & voluntati Philosophi, cum intelligibile sit objectum intellectus, & amabile, voluntatis; & tunc apparebit, cujus syllogismus est verus, & cujus falsus, & quis implicat contradictoria, & contrarietates, sive fallacias, postea steris ad hoc, quod videtur magis benè, magnè, durabiliter, potentèr, virtuo-

4
virtuosè, verè, delectabiliter, & perfectè intelligibile, amabile, & illum syllogismum eligatis esse verum, & suum oppositum esse falsum: & sic per talem modum poteris convenire, postquam habebis bonam intentionem inveniendi veritatem. Et ista Regula est Generalis, & infallibilis.

7. Dato autem consilio, ipsi cæperunt disputare per prædictas maximas, & primò de prima. Raymundista verò primò ponit syllogismos suos. Averroysta promisit quod postmodum faceret suos syllogismos oppositos.

DE SYLLOGISMIS VNITATIS.

8. **A**ntequam verò Raymundista syllogizaret, voluit dicere ista verba. Credere autem habet duas species. Vna est, credere quod disponit intellectum, ut intelligat verum, cuius intellectus objectum, est intelligibile: sicut dixit Isayas Propheta, *Nisi credideritis, non intelligetis*. Dixit Raymundista, per istam speciem intendo procedere faciendo syllogismos meos; non autem per secundam quæ disponit intellectum ad ignorare, cuius objectum est ignorabile, sicut dixit David Psalmo 52. *dixit incipiens in corde suo, non est DEVS*.

9. Istæ autem duæ species sunt contradictoriæ, quia una implicat veritatem, & alia falsitatem. Postea verò ait Raymundista. 1. *Omne ens magis unum*
num

5

num ponit majorem possibilitatem quàm ens mi-
nus unum; sed Deus est ens magis unum: ergo po-
nit majorem possibilitatem, quam ens minùs unum.
Ad consequentiam istius, sequitur, quod Divina
potestas est absoluta simplifitèr, eò quia est ens
magis unum, quam aliquod aliud ens minus unum
impedire non potest. Averroysta da oppositum, &
consequentiam oppositam.

10 2. Ait Raymundista. Omne ens magis u-
num habet majorem actionem, quam ens minùs
unum; sed DEVS est ens magis unum: ergo habet
majorem actionem, quàm ens minus unum. Ad
consequentiam istius sequitur, quod DEVS potest
agere miraculosè in subjeçto minus uno. Averroyf-
ta da syllogifimum oppositum, & consequentiam
oppositam.

11 3. Omne quod ponit possibile magis unum
non postet impediri ab impossibili minùs uno; sed
DEVS ponit hujusmodi: ergo &c. Ad consequen-
tiam istius sequitur quod DEVS potest esse unus
homo magis unus, posita Incarnatione Filii DEI.
Averroysta da oppositum syllogifimum, & conse-
quentiam oppositam.

12. 4. Omne illud est impossibile, per quod
contradictio potest esse; sed ponere quod Divina
unitas sit perfecta, & imperfecta est impossibile:
ergo necessarium est ponere Divinam unitatem
perfectam, vel imperfectam. Ad consequentiam
isti-

6
istius sequitur quod Divina unitas simpliciter sit
infinita, aut finita. Averroysta da oppositum.

13 5. Nullum ens magis unum ponit possibili-
le contra suam unitatem magis unam; sed DEVS
est huiusmodi; ergo &c. Ad consequentiam istius
sequitur, quod in Divina unitate, unire, uniens, &
unibile distincta sunt, remanente essentia unitatis
magis una. Averroysta da oppositum.

DE SYLLOGISMIS OPERATIONIS.

14. **A** It Raymundista. 6. Omnis operatio ne-
cessaria est magis magna, quam possibili-
lis; operatio DEI est necessaria: ergo &c. Ad con-
sequentiam istius sequitur, quod DEVS agat in se-
metipso intrinsecè, ut putà relativè in Divinis
personis distinctis. Averroysta da oppositum.

15. 7. Nulla operatio est de genere impossibili-
tatis; operatio DEI extrinseca est operatio: ergo
&c. Ad consequentiam istam sequitur, quod nulla
operatio DEI extrinseca est impossibilis: potest
ergo DEVS aliquid agere de nihilo, & aliquid de
aliquo miraculosè. Averroysta da oppositum.

16. 8. Raymundista. Nulla operatio sine dis-
tinctione est possibilis; operatio DEI est possibilis:
ergo necessariò in operatione DEI sequitur distin-
ctio. Ad consequentiam istam sequitur productio
in divinis. Averroysta da oppositum.

17. 9. Omnis operatio requirit operans, ope-
ratum

ratum, & operari necessario distincta; sed in DEO est hujusmodi: ergo &c. Ad consequentiam istam sequitur Beatissima Trinitas. Averroysta da oppositum.

18. 10. Raymundista. In nulla operatione tantum potest major impossibilitas, quantum potest major possibilitas: ergo in operatione DEI plus potest possibilitas, quam impossibilitas. Ad consequentiam istius sequitur, quod nullum impossibile potest impedire ea, quæ secundum DEVM sunt possible: potest ergo DEVS agere ad suum placitum de suo effectu. Averroysta da oppositum.

DE SYLLOGISMIS BONITATIS.

19. **A** It Raymundista. 11. Nulla impossibilitas potest impedire majorem possibilitatem bonitatis; sed major possibilitas bonitatis est quod DEVS sit incarnatus, Creator, & quod possit esse sine cœlo, & agere immediatè, & causare aliam vitam: ergo nulla potestas hoc impedire, potest. Ad consequentiam istam sequitur, quod quidquid dicitur contra Sanctam Fidem Catholicam est falsum, & impossibile. Averroysta da syllogismum oppositum.

20. 12. Omnis forma est magis bona, potens &c. quam materia; sed DEVS est forma: ergo DEVS est magis bonus, potens &c. quam materia. Ad consequentiam istam sequitur, quod DEVS est

est denudatus ab omni materia ; aliter in sua essentia esset magis, & minus quod est impossibile. Ad consequentiam istam sequitur, quod DEVS potest plus in materiam agere, quàm materia pati possit: & ideo sequitur quod agit supra materiam miraculosè, ut appareat, quod ipsa possit plus agere in materiam, quàm materia possit pati naturalitèr.

21. 13. Omnis bonitas plus potest agere per possibile, quam malitia possit impedire bonum agere per impossibile ; sed DEVS est bonitas: ergo DEVS potest plus benè agere per possibile, quàm malitia ipsum impedire possit per impossibile. Ad consequentiam sequitur, quod Divina bonitas sit omnipotens. Averroysta da oppositum.

22. 14. Nulla bonitas habet velle, quod in ipsa sit bonificare impossibile; sed DEVS est bonitas: ergo DEVS non habet velle quod in sua bonitate sit bonificare impossibile. Ad consequentiam istam sequitur, quod in Divina bonitate sunt tria correlativa scilicet bonificans, bonificatum, & bonificare, quoniam bonificare non potest esse sine bonificante, & bonificabili. Averroysta da oppositum.

23. 15. In omni bonitate est necessario bonificare in potentia, aut in actu; in Divina bonitate est bonificare, non in potentia: ergo in Divina bonitate est bonificare in actu. Ad consequentiam

9

quentiam istam sequitur, quod in Divina bonitate sit bonificare actus purus. Averroysta da oppositum.

DE SYLLOGISMIS MAGNITVDINIS.

24. **A** It Raymundista. 16. In nulla magnitudine ne cōvenit magis impossibile, quam possibile; DEVS est magnitudo: ergo in Divina magnitudine non convenit magis impossibile, quam possibile. Ad consequentiam istius sequitur, quod in Divina magnitudine, magnificare, sive maximare non sit impossibile. Averroysta da oppositum.

25. 17. Nullum impossibile est de genere magnitudinis; DEVS est magnitudo: ergo nullum impossibile est de genere DEI. Ad consequentiam istam sequitur, quod omnia sunt possiblea apud DEVM. Averroysta da oppositum.

26. 18. Nulla magnitudo est maxima sine maximare; magnitudo DEI est maxima: ergo in magnitudine DEI est maximare. Ad consequentiam istam sequitur quod in essentia DEI sit maximatum increatum, & in mundo, DEVS Filius factus homo. Averroysta da oppositum.

27. 19. Nulla magnitudo, quæ convertitur cum bonitate, æternitate &c. est limitata, & impedita; Divina magnitudo convertitur cum bonitate, æternitate &c. ergo Divina magnitudo non est impedita, nec limitata. Ad consequentiam istam sequitur, quod DEVS potest agere maximè

(N)

intra.

intrinsecè, & extrinsecè ad placitum. Averroysta da oppositum.

28. 20. Nulla magnitudo est magna sine tribus correlativis magnis distinctis; DEVS est magnitudo: ergo non est sine tribus correlativis magnis distinctis. Ad consequentiam istam sequitur Beatissima Trinitas. Averroysta syllogiza in oppositum.

DE SYLLOGISMIS ÆTERNITATIS.

29. **A** It Raymundista. 21. Impossibile est quòd æternitas absoluta sit infinita sine correlativis distinctis; DEVS est æternitas absolutè infinita: ergo non potest esse sine correlativis infinitis distinctis. Ad consequentiam istam sequitur, quòd in DEO sit Deitans, Deificatum, & Deificare, & per consequens Divina Trinitas. Averroysta syllogiza oppositum.

30. 22. Impossibile est quod in æternitate sit aliqua novitas; DEUS est æternitas: ergo impossibile est in DEO, quod sit aliqua novitas. Ad consequentiam istam sequitur, quod posito, quod mundus sit novus, non propter hoc sequitur, quod in DEO sit mutatio, neque aliqua novitas. Averroysta da oppositum.

31. 23. Impossibile est quod novitas habeat naturam sine æternare; DEVS est æternare: ergo impossibile est quod sit novitas sine DEO. Ad consequentiam istam sequitur, quod posito quod DEVS

VS necessariò sit, sequitur novitas. Averroysta da oppositum.

32. 24. Quidquid est possibile per æternitatem est impossibile per novitatem; sed possibile est per æternitatem novare: ergo impossibile est per novitatem novare. Ad consequentiam istam sequitur, quod posito quod mundus sit novus propter hoc non sequitur, quod in DEO sit mutatio, atque novitas. Averroysta da conclusionem in oppositum.

33. 25. Nullum ens in quo bonitas, & æternitas sunt unum, & idem, est causa malitiæ; sed DEUS est hujusmodi: ergo DEVS non est causa malitiæ. Ad consequentiam istam sequitur, quod mundus non sit æternus; Quia si sic, DEVS esset causa malitiæ. Averroysta da oppositum.

DE SYLLOGISMIS POTESTATIS.

34. **D**ixit Raymundista. 26. Nullum impossibile potest impedire id, quod est magis possibile. Ad maximam istam sequitur iste syllogismus. Omne ens magis bonum potest agere citius majus bonum, quàm minus bonum; DEVS est ens magis bonum: ergo potest potius agere majus bonum, quàm minus bonum. Ad consequentiam istam sequitur, quod DEVS potest esse de DEO, & quòd potest esse incarnatus, & esse sine cælo, & hujusmodi. Averroysta da oppositum.

Nullum

35. 27. Nullum possibile neque impossibile potest esse sine posse; sed possibile, & impossibile habent esse: ergo non sunt sine posse. Ad consequentiam istam sequitur, quod est posse absolutum, quod causat possibile, & impossibile, quod posse est DEUS, qui potest omnia. Averroysta da oppositum.

36. 28. Quia possibile dicit esse, & impossibile non esse, plus potest potens per possibile, quam per impossibile. Ad consequentiam istam sequitur, quod DEUS potuit se facere hominem, mundum creare, & potest hominem resuscitare, & hujusmodi. Averroysta da oppositum.

37. 29. Impossibile est, quod sit aliquod agere sine posse. Ad consequentiam istam sequitur, quod impossibile est divinam Potestatem non esse infiniti vigoris, & esse finiti vigoris. Averroysta da oppositum.

DE SYLLOGISMIS INTELLECTVS.

38. **A** It Raymundista. 31. Impossibile est, quod intellectus sit intelligere sine distinguere; in Intellectu divino est intelligere: ergo in Intellectu divino est distinguere. Ad consequentiam istius sequitur, quod in Intellectu divino sine correlativa distincta: ergo Trinitas. Averroysta da oppositum.

39. 32. Impossibile est, quod intellectus sit
agens,

agens, nisi habeat objectum proprium; sed omnis intellectus est agens: ergo impossibile est quod sit agens, nisi habeat objectum proprium. Ad consequentiam istius sequitur, quod omnis intellectus agens sit intellectus habens objectum proprium, utputa intellectum, & quod non sit unus intellectus in omnibus hominibus, quia non haberet objectum proprium, neque propriam passionem, scilicet intelligibilitatem. Averroysta da oppositum.

40. 33. Impossibile est, quod intellectus possibilis sit de genere actionis; sed in homine est intellectus possibilis: ergo intellectus possibilis hominis non est de genere actionis. Ad consequentiam istam sequitur, quod implicat contradictionem ponere, quod intellectus possibilis in quantum possibilis sit agens, quia intellectus possibilis, & intellectus agens differunt relative ad cujus consequentiam sequitur, quod est impossibile, quod sit unus intellectus in omnibus hominibus. Averroysta da oppositum.

41. 34. Impossibile est, quod intellectus magis appetat credere, quam intelligere; sed tu Averroysta dicis: quod credis Fidem Catholicam esse veram, cum sis Christianus, & dicis, quod secundum modum intelligendi, impossibile est, quod ipsa sit vera: ergo ad consequentiam istius implicas contradictionem. Averroysta da oppositum.

42. 35. Non est possibile, quod intellectus intelligat

telligat extra suam propriam passionem; sed intellectus qui est in homine intelligit: ergo non est possibile, quod intelligat extra suam propriam passionem. Ad consequentiam istius sequitur, quod in intellectu sint intelligens, intelligibile, & intelligere, & quod in simul sint idem intellectus, si-
vè eadem essentia. Et ad consequentiam istam sequitur, quod est impossibile, quod sit unus intellectus in omnibus hominibus. Averroysta da oppositum.

DE SYLLOGISMIS VOLUNTATIS.

43. **A** It Raymundista. 36. In actu voluntatis, magis est possibile velle, quam nolle. Ad consequentiam istam sequitur iste syllogismus. Illa potestas, quæ est voluntas potest tantum de bono; quantum voluntas potest velle bonum, & odire malum; sed DEVS est illa potestas: ergo DEVS potest tantum de bono quantum sua voluntas potest velle bonum, Ad consequentiam istam sequitur, quod Divina voluntas potest velle productionem in Divinis, cum ibi sit possificare, & bonificare infinitum, & æternum, & potest velle, quod eius potestas sit infiniti vigoris, & quod possit esse sine Cælo, & agere immediatè, & causare aliam vitam, cum omnia ista sint bona, & amabilia. Averroysta da oppositum.

44. 37. Voluntas cum velle potest possibile, &

& cum nolle, impossibile; sed DEVS est voluntas: ergo causat cum velle, possibile, & cum nolle impossibile. Ad consequentiam istam sequitur, quod DEVS ponit possibile omne bonum, & non malum: ergo non ponit, quod ipse sit finiti vigoris, & huiusmodi. Averroysta da oppositum.

45. 38. Impossibile est, quod voluntas sit magis bona cum nolle, quàm cum velle; sed DEVS est voluntas: ergo DEVS non est magis bonus cum nolle, quàm cum velle. Ad consequentiam istius sequitur, quod in DEO non est nolle, cum in sua voluntate non sit magis, neque minus; & ideò DEVS non vult esse finitus, neque impeditus, neque ignorare particularia, & huiusmodi. Averroysta da oppolitum.

46. 39. Quia voluntas est liberè absoluta, abhorret impossibile; sed DEVS est voluntas liberè absoluta: ergo DEVS abhorret impossibile. Ad consequentiam istam sequitur, quod DEVS abhorret, quod ei, sit aliquid impossibile; & etiã sequitur, *quod abhorret* ipsum esse Trinum, esse impossibile. Averroysta da oppositum.

47. 40. Impossibile est, quod in voluntate, volens non sit agens, & volibile patiens, sed DEVS est voluntas: ergo impossibile est quod in ipso volens non sit agens, & volibile patiens. Ad consequentiam istius sequitur, quod DEUS volens est agens in producendo Filium, & cum Filio, Spiritu
cum

tum Sanctum; Filius autem est patiens, in quantum est generabilis, & Spiritus Sanctus, in quantum est spirabilis, ab omni materia denudatus; Quoniam materia non est in essentia DEI volibilis, cum non possit esse sine quantitate. Averroysta da oppositum.

DE SYLLOGISMIS VIRTUTIS.

48. **A** It Raymundista, 41. Nulla virtus sine objecto proprio est possibilis; sed DEUS est virtus: ergo sine objecto proprio non est possibilis. Ad consequentiam istam sequitur, quod DEVS habet proprium objectum, & per consequens proprium amabile magnificabile, æternabile, & hujusmodi, ad quod sequitur Trinitas. Averroysta da oppositum.

49. 42. Nulla virtus est major per impossibile, quàm per possibile; sed DEUS est virtus ergo &c. Ad consequentiam istius sequitur, quòd in DEO ^{nihil} non est impossibile, & si sit, necessario sequitur, quòd sua virtus esset absoluta, & impedibilis, quod est contradictio. Averroysta da oppositum.

50. 43 Impossibile est, quod aliquis habitus hominis sit virtuosus sine benè agere; sapientia est virtus hominis: ergo impossibile est, quod sit virtuosus habitus sine benè agere; hoc est benè intelligere. Ad consequentiam istius sequitur, quod ille sapiens est virtuosus, qui attribuit DEO omnem perfectio.

perfectionem. Averroista da oppositum.

51. 44. Nulla virtus inferior potest impedire virtutem superiorem; DEVS est virtus superior: ergo nulla virtus inferior potest ipsum impedire. Ad consequentiam istius sequitur, quòd Divina Trinitas non potest esse impedita, neque Incarnatio, Creatio, Resurrectio, & hujusmodi: & sequitur quod DEVS potest esse, & agere sine cœlo. Averroista da oppositum.

52. 45. Impossibile est, quòd virtus activa sit passiva. Ad consequentiam istam sequitur iste syllogismus. Nullus intellectus possibilis potest esse intellectus activus; sed intellectus unus, quem tu ponis in omnibus hominibus est possibilis: ergo non est activus, neque per consequens intelligens. Averroista da oppositum.

DE SYLLOGISMIS VERITATIS.

53. **A** It Raymundista. 46. Impossibile est quòd aliquod ens verum sit, sine actu veritatis; sed DEVS est ens verum: ergo impossibile est, quod DEVS sit verus sine actu veritatis. Ad consequentiam istius sequitur, quòd in veritate Divina sit verificare, & per consequens verificans, & verificatum. Et ideò ostenditur Trinitas. Averroista da oppositum.

54. 47. Impossibile est, quòd veritas sit infinita sine verificare infinito; sed DEVS est veritas,

& infinitas: ergo impossibile est, quòd sit sine infinito verificare. Ad consequentiam istius sequitur, quòd sicut infinitus est per infinitum verificare, ita sit infinitus per infinitum possificare, bonificare &c. cum suæ rationes convertibiliter una de alia possint prædicari. Averroysta da oppositum.

55. 48. Nullum ens impossibile potest auferre à DEO actum veritatis. Ad consequentiam istam sequitur, quòd Divina potestas est infinita per actum veritatis: sicut est infinita per actum æternitatis: Quare ergo tu Averroysta dicis, quod DEVS non est infiniti vigoris? Da oppositum.

56. 49. Nulla veritas sub impossibili potest habere passionem; sed DEVS est veritas: ergo non potest sub impossibili habere passionē. Ad consequentiam istius sequitur, quòd DEVS potest esse incarnatus, & sine cœlo, & agere immediate, & hujusmodi. Averroysta da oppositum.

57. 50. Veritas, quæ ponit impossibile, ponit ipsum, ut possit ponere possibile; sed DEVS est veritas: ergo ponit impossibile, ut possit ponere possibile. Ad consequentiam istius sequitur, quòd DEVS ponit, impossibile esse quod aliquod ens possit ei resistere: ergo sunt apud eum omnia bona magna &c. possible. Averroysta da oppositum.

DE SYLLOGISMIS GLORIÆ.

58. **A** It Raymundista. 51. Nulla gloria est possibilis sine gloriari; sed DEVS est gloria: ergo non potest esse sine gloriari: sequitur ergo quòd in DEO sint correlativa intrinseca, utputà glorians, gloriabile, gloriari, & per consequens Divina Trinitas. Averroysta da oppositum.

59. 52. Nulla gloria est possibilis extrà suum finem; sed DEUS est gloria: ergo non est possibilis extrà suum finem. Ad consequentiam istius sequitur, quòd DEVS est simpliciter per se, & propter se existens, & agens, & quòd extrà se possit agere ad placitum sine aliquo adjuvamento: potest ergo sine cœlo, & super naturam. Averroysta da oppositum.

60. 53. Extrà veritatem nulla gloria est possibilis; sed DEUS est veritas: ergo extra DEVM nulla gloria est possibilis. Ad consequentiam istius sequitur, quòd DEVS intelligit omnia particularia; quia si non, esset gloria in particularibus extrà Divinum intellectum. Averroysta da oppositum.

61. 54. Gloriari in essentia æternitatis non est impossibile; sed DEVS est æternitas: ergo in DEO gloriari non est impossibile. Quare ergo negas Trinitatem? quoniam ubicumque est gloriari, est glorians, & gloriabile. Averroysta da oppositum.

62. 55. Impossibilitas non habet subiectum
in

in quo possit impedire gloriari infinitum; sed DEVS est gloriari infinitum: ergo impossibilitas non habet subiectum in quo possit impedire DEVM. Averroysta da oppositum.

DE SYLLOGISMIS ACTVS.

63. **A**ixit Raymundista. 56. Omne ens existens actu per possibile, & impossibile est necessitatum, & á DEO causatum; cœlum est huiusmodi: ergo cœlum est necessitatum, & á DEO causatum. Ad consequentiam istius sequitur, quod cœlum est noviter actuatum, eò quia cum possibili, & impossibili est necessitatum. Averroysta da oppositum.

64. 57. Impossibile est, quòd in actualitate actualissima sit *ante*; sed DEVS est actualitas actualissima: ergo impossibile est, quòd in DEO sit *ante*. Ad consequentiam istius sequitur, quòd in DEO nihil est extrinsecè in potentia, antequam sit in actu, cum sit actus purus, & ex consequenti sequitur, quòd posito, quòd mundus sit novus, novitas, & mutatio non fuit ante in DEO in potentia; neque DEUS cum cœlo se habuit ad omnia. Averroysta da oppositum.

65. 58. Nulla actualitas per se necessaria est possibilis; sed DEVS est actualitas per se necessaria: ergo DEVS non est possibilis. Ad consequentiam istius sequitur, quòd DEVS cum cœlo non est
possi-

possibilis, ad omnia; sed per se simpliciter potest omnia. Averroysta da oppositum.

66. 59. Omne possibile magis est circa ens in potentia, quam circa ens in actu; sed DEVS est ens in actu: ergo possibile magis se habet circa ens in potentia, quam in DEO, vel circa DEVM. Ad consequentiam istius sequitur, quod possibile simpliciter est extra DEVM, & est instrumentum ejus, ratione cujus sequitur, impossibile esse, quod DEVS sit novatus, atque mutatus, posito quod mundus sit creatus. Averroysta da oppositum.

67. 60. In ente quod est in actu, non intrat possibile neque impossibile; DEVS est ens actu: ergo in DEO non intrat possibile, neque impossibile. Ad quod sequitur: quod DEVS existens purus actus, potest agere ad placitum extra se, & intra se, cum possibile, & impossibile non sint sibi coessentialia. Averroysta da oppositum.

DE SYLLOGISMIS PERFECTIONIS.

68. **D**ixit Raymundista. 61. Omne per se perfectum, est remotum à possibili, & impossibili; sed DEVS est hujusmodi: ergo &c. Ad consequentiã istius sequitur, quod quidquid agit DEVS intra se, agit extra possibile, & impossibile. Et ideò quid mirum si mundus est novus, quin propter hoc DEVS sit mutatus, sive novatus; & quid mirum, si non diligat Sortem, dum est peccator; & po-
stea

Ita diligat ipsum; dum habet contritionem de commissis! Averroysta da oppositum.

69. 62. Omnis perfectio dependens à possibili, & impossibili est imperfecta; sed cœlum est hujusmodi: ergo cœlum est imperfectum. Ad consequentiam istius sequitur, quòd perfectio DEI cum sit perfectissima, non dependet à coadjuvamentis cœli; sed è converso. Averroysta da oppositum.

70. 63. Impossibile est quòd perfectio existens in potentia adducatur ad actum sine perficere; sed DEUS est perficere: ergo sine DEO, perfectio existens in potentia non reducitur ad actum. Ad consequentiam istius sequitur, quod nihil in potentia existit in DEO quoad suam essentiam. Averroysta da oppositum.

71. 64. Impossibile est quòd perfectio sit extrà naturam; sed DEVS est perfectio: ergo DEVS non existit extrà naturam. Ad consequentiam istius sequitur, quòd DEVS habet naturam, quæ natura potest supra aliam naturam ad placitum. Averroysta da oppositum.

72. 65. Impossibile est quòd ens imperfectum inficiat ens perfectum; sed ens imperfectum est vitium: ergo vitium non inficit ens perfectum. Ad consequentiam istius sequitur, quòd non est vitium DEO, quòd intelligat particularia. Averroysta da oppositum.

DE SYLLO-

DE SYLLOGISMIS DIFFERENTIÆ.

73. **A** It Raymundista. 66. Sinè pluribus nulla differentia est possibilis; sed in intellectu Divino sunt plura correlativa: ergo sine differentia sunt impossibilia. Ad consequentiam istius sequitur, quòd in omnibus dignitatibus DEI sunt correlativa distincta, cum de intellectu Divino, omnes aliæ rationes prædicari possint. Averroysta da oppositum.

74. 67. Impossibile est, quòd differentia, quæ est inter causam, & effectum sit extrà possibile, & impossibile necessitata; sed inter DEVM, & Angelum est differentia: ergo non est extrà possibile, & impossibile necessitata. Ad consequentiam istius sequitur, quòd relatio inter primam causam, & secundam est relatio necessitata tantum quoad possibile, & impossibile quæ sunt entia causata, & subalternata. Averroysta da oppositum.

75. 68. Omnis differentia est magis possibilis per concordantiam, quam per contrarietatem; sed pluralitas est differentia: ergo magis est possibilis per concordantiam, quàm per contrarietatem. Ad consequentiam istam sequitur, quod concordantia ponit habitum positivum, qui convenit cum esse; & contrarietas privativum, qui convenit cum non esse. Potest ergo DEUS se facere hominem mediante concordantia sinè contrarietate,

& potest creare coelum non contradicendo sibi ip-
si. Averroysta da oppositum.

76. 69. Impossibile est principium esse sine
differentia; sed DEUS est principium: ergo im-
possibile est DEUM esse sine differentia. Ad cō-
sequentiam istius sequitur, quòd DEUS est prin-
cipium per se ipsum, in se ipso, & propter se ip-
sum, de se ipso, & cum se ipso, & hoc simplici-
tèr; aliter esset principiū, per accidens & simplici-
tèr, quòd est impossibile; & ideò sequitur Beati-
ssima Trinitas in qua DEVS Pater principiat DE-
VM Filium, de se ipso, & ad invicem de se ipsis
spirant Spiritum Sanctum, & hoc benè, magnè, æ-
ternè, &c. Averroysta da oppositum.

77. 70. Impossibile est, quod aliqua diffe-
rentia sit extrà *Concordantiam*, aut extrà *Contrari-
etatem*; sed inter DEVM, & suum effectum est di-
fferentia: ergo impossibile est quòd non sit per
Concordantiam, aut per *Contrarietatem*, aut per u-
tramque. Ad consequentiam istius sequitur, quòd
ipsa differentia sit per *Concordantiam*, cum DEUS
benè, magnè, &c. causet suum effectum; non au-
tem per *Contrarietatem*; quia si sic, causaret pec-
catum, quòd est impossibile. Averroysta da op-
positum.

DE SYLLOGISMIS CONCORDANTIÆ.

78. Dixit Raymundista. 71. Nullum impossibi-
bile est de genere concordantiæ; sed
DEVS

DEVS est concordantia : ergo nullum impossibile est de genere **DEI**. Ad consequentiam istius sequitur, quòd in divinis Rationibus non est aliquid impossibile de genere earum; ad quod sequitur quòd **DEVS** qui prædicatur de ipsis non est impeditus per aliquod impossibile intrà se, neque extrà se : est ergo **DEVS** ens singulare absolutum ad omnia. Averroysta da oppositum.

79. 72. Omnis Concordantia per se ponit possibile; sed **DEVS** est concordantia : ergo **DEUS** per se ponit possibile. Ad consequentiam istius sequitur, quòd nullum ens potest ponere impossibile contrà **DEUM**. Averroysta da oppositum.

80. 73. Impossibile est quòd *Concordantia*, & *Contrarietas* se habeant æqualitèr circà idem; sed **DEUS** est concordantia : ergo impossibile est quòd **DEUS**, & contrarietas æqualiter se habeant circà idem. Ad consequentiam istius sequitur quod **DEVS** plùs habet cum sua concordantia, & cum sua bonitate, magnitudine &c. contrà contrarietatem, quàm natura naturata contrà naturam divinam. Averroysta da oppositum.

81. 74. *Concordantia* ponit possibile, & *Contrarietas* impossibile. Ad consequentiam istius propositionis, sequitur iste syllogismus. Omne possibile est antequam impossibile; sed generatio est possibilis: ergo est antequam corruptio per impossibile. Ad consequentiam istius sequitur, quòd po-

sito quod DEVS agit immediatè, non propter hoc movet omnia in instanti. Averroysta da oppositum. 82. 75. Impossibile est quod in ente in quo est *Concordantia* infinita, sit *Contrarietas*; sed DEUS est concordantia infinita suarum scilicet Rationum: ergo impossibile est, quod in DEO sit *Contrarietas*. Ad consequentiam istius sequitur, quòd impossibile est, quòd Divina potestas sit á parte æternitatis infinita, & á parte sui ipsius, & bonitatis, magnitudinis &c. finita. Averroysta da oppositum.

DE SYLLOGISMIS PRINCIPII.

83. **D**ixit Raymundista. 76. Impossibile est, quod principium principalissimũ sit impedibile; DEUS est huiusmodi: ergo &c. Ad cõsequentiam istius sequitur, quòd in essentia DEI sit *Principians*, *Principiatum*, & *Principiare*; & quòd sit impossibile aliquod esse, quod impediat ipsa correlativa neque intrà, neque extrà. Averroysta da oppositum.

84. 77. Nullum Principium quod in Fine quiescit simpliciter, est impedibile; sed DEUS est huiusmodi: ergo DEVS non est impedibilis. Ad consequentiam istius sequitur, quòd DEVS potest esse sine cœlo, & sine ipso agere, resuscitare homines, & propter majorem finem agere, & huiusmodi. Averroysta da oppositum.

85. 78. Nullum principium sine principiare est possibile; DEUS est principium: ergo DEVS sine principiare non est possibilis. Ad consequentiam istius sequitur, quòd in essentia DEI sit intrinsecè principians, principiabile, & principiare, & quòd ab extrà, omne principiare sit in novitate, & tempore. Averroysta da oppositum.

86. 79. Impossibile est quòd principium principalissimum sit finis alicujus ab extrà, nisi sit effectus ejus; sed DEVS est principium principalissimum: ergo impossibile est, quod sit finis alicujus ab extrà, nisi sit effectus ejus. Ad consequentiam istius sequitur, quod principium principalissimum ambiat simpliciter, & comprehendat omnia alia quoniam est finis. Averroysta da oppositum.

87. 80. Impossibile est quòd principium agens sit agibile; sed forma est principium agens; ergo impossibile est quòd forma sit principium agibile. Ad consequentiam istius sequitur, quòd impossibile est quòd intellectus possibilis sit agens, neque per consequens est unus intellectus in omnibus hominibus. Averroysta da oppositum.

DE SYLLOGISMIS NATURÆ.

88. **D**ixit Raymundista. 81. Impossibile est, quod natura, quæ est per se necessaria, sit per possibile, & impossibile; sed DEVS est natura per se necessaria: ergo impossibile est, quòd
DEVS

DEVS fit per possibile, & impossibile. Ad consequentiam istius sequitur, quòd naturans potest agere ad placitum suprà naturam naturatam miraculosè, cum sit infinita, & profunda cum suis infinitis correlativis, & profundis, hoc est cum possibili super impossibile. Averroysta da oppositum.

89. 82. Impossibile est, quòd natura, quæ dependet ab alio sit necessaria; sed natura cœli dependet ab alio: ergo impossibile est, quod natura cœli sit necessaria. Ad consequentiam istius sequitur, quòd natura cœli est à contingentia, & per consequens nova, & est possibile ipsam non esse. Averroysta da oppositum.

90. 83. Possibile ponit, quòd inter naturam supremam, & finitam, quæ infinite distant, sit actus supernaturalis; sed ipse actus supernaturalis est ipse DEVS: ergo DEVS potest super actum naturalem infimum. Ad consequentiam istius sequitur relatio intrinseca, & extrinseca, & per superius, & inferius. Averroysta da oppositum.

91. 84. Nulla natura, quæ est magis prompta per impossibile, quàm per possibile, est per se manens; sed natura cœli est hujusmodi: ergo &c. Ad consequentiam istius sequitur, quòd cœlum potuit non esse: ac etiam sequitur quòd habuit novum esse. Averroysta da oppositum.

92. 85. Impossibile est naturam esse sine correlativis naturalibus; sed rationes DEI sunt Di-

vina

vina natura: ergo impossibile est, quod Divinae rationes sint sine correlativis naturalibus. Ad consequentiam istius sequitur, quod est impossibile, quod Divina natura sit intrinsecè otiosa. Averroysta da oppositum.

DE SYLLOGISMIS SINGULARITATIS.

93. **D**ixit Raymundista. 86. Extrà singularitatem impossibile est invenire unitatem infinitam; sed DEVS est singularitas: ergo extrà DEVM impossibile est invenire unitatem infinitam. Ad consequentiam istius sequitur, quod plures essentiaè infinitaè differentes numero esse non possunt, & quod Divinae Personae esse non possunt nisi tres. Averroysta da oppositum.

94. 87. Impossibile est invenire ens singulare sine propria proprietate; sed DEVS est hujusmodi: ergo impossibile est quod DEVS sit sine propria proprietate. Ad consequentiam istius sequitur quod in DEO necessariò sunt proprietates, scilicet Paternitas, Filiatio, & Passiva Spiratio: Et etiam potest dici quod sua bonitas optima, sua magnitudo maxima &c. sunt ei proprietates absolutae. Averroysta da oppositum.

95. 88. Impossibile est, quod aliquod ens impediatur singularitatem aeternitatis; sed DEVS est ens: ergo impossibile est, quod ipse impediatur singularitatem aeternitatis. Ad consequentiam istius sequi-

sequitur, quòd mundus sit novus; Quia si non, tot essent æternitates, quot sunt Angeli, stellæ &c., & DEVS impediret suam singularem æternitatem, quòd est impossibile. Averroysta da oppositum.

96. 89. Impossibile est, quòd ens singulare non sit unum; sed DEVS est hujusmodi: ergo &c. Ad consequentiam istius sequitur, quòd sua potestas sit una, & ita infinita, quoad suam possibilibilitatem, sicut est infinita, quoad suam æternitatem, sive æternationem, & sic de cæteris. Averroysta da oppositum.

97. 90. Impossibile est, quòd in correlativis divinis sit singularitas sine distinctione; sed in divino Intellectu sunt correlativa, & in divina Bonitate, Magnitudine, &c. ergo impossibile est, quòd in ipsis sit singularitas sine distinctione. Ad consequentiam istius sequitur necessariò, quòd impossibile est, quòd intelligens sit intellectum & intelligere, & è conversò quoad relationem; dico autem quòd sunt idem quoad unam essentiam Divinam singularem. Averroysta da oppositum.

DE SYLLOGISMIS ALTITVDINIS.

98. **D**ixit Raymundista: 91. Impossibile est, quòd aliqua causa sit Altissima, nisi sit causans & efficiens effectum; sed DEVS est causa: ergo impossibile est quòd sit altissima, nisi sit causans & efficiens effectum. Ad consequentiam
 istius

istius sequitur quòd coelum est creatum de nihilo, & hujusmodi. Averroysta da oppositum.

99. 92. Impossibile est, quòd altitudo altissima sit effectus; sed divina Potestas est altitudo altissima: ergo impossibile est, quòd sit effectus. Ad consequentiam istius sequitur, quòd divina Potestas sit in tantum infinita quoad suam potestatem, quantum quoad aeternitatem. Aliter sua infinitas à parte aeternitatis esset effectus, & sic de divina Bonitate, Magnitudine, &c. Averroysta da oppositum.

100. 93. In altitudine altissima non est impossibile; sed DEVS est altitudo altissima: ergo in DEO non est impossibile altificare. Ad consequentiam istius sequitur, quòd in essentia sua altificat divinas Personas per bonitatem, magnitudinem &c.; & in ipsis altificat humanam naturam in qua fecit se hominem Jesum Christum. Averroysta da oppositum.

101. 94. Impossibile est, quòd voluntas altissima vellet esse infima; DEVS est hujusmodi: ergo &c. Ad consequentiam istam sequitur, quòd DEVS vellet esse infimus, si non vellet esse infiniti vigoris, & quòd non posset esse sine coelo, nec agere sine ipso, & quòd vellet esse magis intellectus per unum intellectum in omnibus hominibus, quàm per plures intellectus particulares, & sic de voluntate humana, & memoria: & etiam
vellet

32
vellet, quòd non esset justus, neque gratiofus in æternum omnibus hominibus beatis. Averroysta da oppositum.

102. 95. Plus potest altitudo per possibile, quàm per impossibile; sed DEVS est altitudo: ergo &c. Ad consequentiam istam sequitur, quòd DEVS potest esse incarnatus, & esse sine cœlo, & agere sine cœlo, & agere suprâ naturam naturam, & hujusmodi, & quòd non potest ponere ad hoc impossibile, quia si sic, ligaret suum possibile, & per consequens altitudinem, quam habet super creaturas, quod est impossibile. Averroysta da oppositum.

DE SYLLOGISMIS QUIETIS.

103. Dixit Raymundista. 96. In ente in quo possibile, & impossibile convertuntur, nunquam est quies; & si hoc esset, esset in contradictione: ergo in contradictione nunquam est quies. Ad consequentiam istius sequitur, quòd si DEVS non esset infiniti vigoris, cum sit perfectus, esset finiti vigoris; & quòd non esset perfectus, si non posset agere sine cœlo; & quòd est perfectus, quia potest agere sine cœlo; & hujusmodi. Averroysta da oppositum.

104. 97. Ens per se existens in quiete non indiget possibili, neque impossibili; sed DEVS est hujusmodi: ergo &c. Ad consequentiam istius sequitur

quitur, quòd DEVS non haberet infinitam possifi-
cationem per suam potestatem, sed per æternita-
tem, & sic de bonitate &c; & quòd indigeret quie-
te per possibile, & impossibile; quòd est impossi-
bile. Averroysta da oppositum.

105. 98. Omne possibile appetit quietem;
sed mundus est possibilis: ergo appetit quietem.
Ad consequentiam istius sequitur, quòd omnis ef-
fectus appetit quietem in sua causa, & maximè in
causa prima. Averroysta da oppositum.

106. 99. Impossibile non permittit ens in quo
est esse in quiete; sed in cœlo est impossibile: er-
go non permittit ipsum in quiete, & sic de suo mo-
tu, & de generatione, & corruptione, & hujusmo-
di. Ad consequentiam istius sequitur, quòd in es-
sencia DEI non est impossibile, neque in Divina
bonitate, magnitudine &c. Averroysta da oppo-
situm.

107. 100. Possibile, & impossibile per con-
trarietatem quietari non possunt; sed generatio,
& corruptio sunt contraria: etiam ignis, & aqua
&c. ergo possibile, & impossibile per talia quie-
tari non possunt. Per consequentiam istam osten-
ditur per quem modum, motus non potest esse in
quiete, neque subiectum ejus. Averroysta da op-
positum.

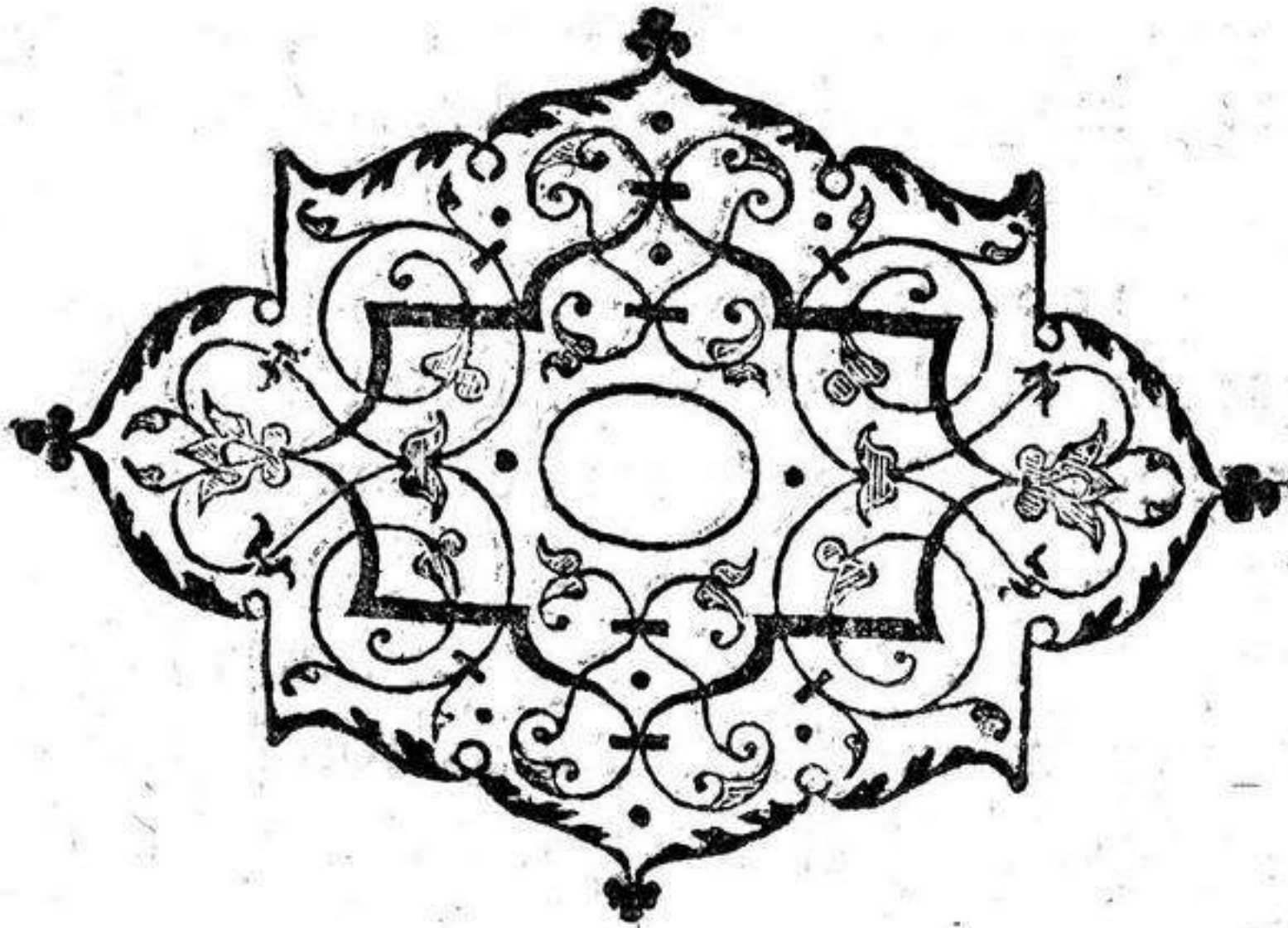
108. Ait Raymundus, Contradictio tibi dico,
quòd centum syllogismos feci, roga Averroystam

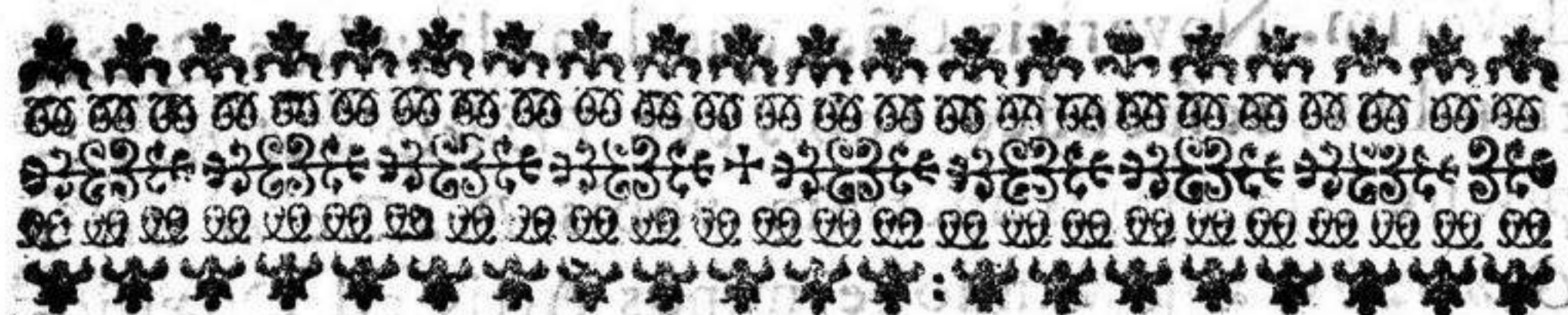
) (Q) (

quòd

quòd faciat suos tali modo, quòd mei syllogismi,
 & sui implicent contradictionem in tanto, quòd si
 ipse arguat verè contradictoriè, quòd mei syllo-
 gismi sint falsi, & è converso. Contradictio autem
 rogavit Averroytam, quòd faceret centum syllo-
 gismos oppositos contradictoriè contra centum
 syllogismos Raymundistæ, & tunc videbitur, quis
 habebit veritatem.

Ad laudem, & honorem DEI finivit Ray-
 mundus suos centum syllogismos Parisiis
 mense Februarii anno 1310. Incar-
 nationis Domini Nostri
 Jesu-Christi.

ILLUMINATI DOCTORIS

B. RAYMUNDI LULLI

MATRIS TERTII ORDINIS SANCTI FRANCISCI,

LIBER

SUPER QUÆSTIONES MAGISTRI THOMÆ
ATTREBATENSIS.

PROLOGUS.

N Christo Domino nostro Deo, & Beata Virgine Matre ejus, dilectissimo suo Magistro Thomæ Attrebatensi, Raymundus Lullus suus devotus salutem, & amorem.

Vidi, Domine, litteras vestras, in quibus continebatur, quòd solverem vobis aliquas quæstiones, quas cum receperam occupatus per unum novum librum de *Geometria*, quem faciebam; postmodum fui occupatus per unum alium librum *Principiorum Theologie*; quo finito incepi istum Tractatum: Vnde rogo vos ne habeatis pro malo, quòd tantùm tardaverim.

daverim. Noveritis Dñe, quòd in aliquibus Quæstionibus, respondeo vobis per *Principia Artis* explicitè, ut magis aperiam vobis *Practicam Artis Generalis*, applicando terminos Artis ad Quæstiones; sed fortè aliqui, qui nesciunt Artem, non intelligent; Quare placeat vobis, sicut ego laboro pro bono publico, [Ut scitis] laborare pro ipso; & tali modo ponatis illas Quæstiones, ut possint intelligi per illos, qui nesciunt Artem; & hoc bonum erit, quoniam Quæstiones valdè bonæ sunt.

QVÆSTIO I.

CUm Christus fuerit unum suppositū, Quæro, quæ fuit forma (a) illius? Cum sit ex duabus naturis; scilicet, Divina, & Humana.

1. *Solutio.* Ad istam Quæstionem oportet sic considerare, sicut Ecclesia tenet; & dico, quòd **DEVS** factus est Homo de Natura Humana in Divino supposito; ita quòd Humanitas in Christo non dat (b) esse humanū; hoc est non facit Hominē; sed Suppositum Divinum de Natura Humana facit **Hominem**, faciendose Hominem per Humanitatem,

ex qua

(a) Non quidem physica & informativa; sed sumptā formā pro ratione illa, propter quam Christus est ex duabus naturis unum tantum suppositum, & esse, non autem plura.

(b) Id est non ponit proprium suppositum seu esse humanum, quia non facit hominem, quoniam non facit, quod homo sub propria subsistentia subsistat.

ex qua est Homo; Et ideò in illo supposito Divinitas, sive Filius DEI est forma antiqua, & æterna, quæ DEVS est, & ipsa forma informat [c] Hominem de humanitate; informando [d] se Hominem: & sic dico, quòd una est forma in Christo; & illa est Divina Natura, quæ cum DEI Filio convertitur, cum sint idem numero; veruntamen, ut Natura Humana Christi non sit de Minori conditione, quàm aliorum hominum, forma humanitatis remanet realitèr in illo supposito; sed passivè possessa, sub formâ Divinâ, secundùm tertiam speciem
Regula D.

2 Veruntamen si in aliquo ego erravi in ista Quæstione, vel in aliis de DEO, peto correctionem, á Doctoribus Sanctæ Ecclesiæ Romanæ.

QUÆSTIO II.

Vtrum DEVS puniat aliquos in hoc mundo pro delictis suis?

1. *Solutio.* Dictum est in *Regula C.* quòd ens considerabile est in se, & in alio: hoc est, *Quid est in se?* & *Quid est in alio?* Et DEVS est ens, quod in se est justum ab æterno, & in æternum: & per consequens in suo effectu, ubicunque effectus sit, & in omni tempore: Vnde concluditur, quòd
 in

(c.) *Id est ponit seu facit hominem formatum, seu perfectum.*

(d) *Hoc est in faciendo, seu reddendo se hominem de humanitate sibi unita.*

⁴
in hoc Mundo DEVS puniat Peccatorem pro delictis suis.

2. Verúntamen distinguendum est ratione subjecti, quòd distinctum est per ratiònativum, & sensitivum; Quoniam quandoque punit Peccatorem quòad sensitivum, quandoque quòad ratiònativum, ex quibus Peccator constitutus est. In affligendo Corpus per infirmitates, & per illa, quæ ei sunt pertinentia; & Animam per tristitiam, & per ea, quæ ei pertinent; Sed hæc non videtur homini *punitio*: concludo tamen quòd aliquos homines, qui in hoc mundo aliquod bonum faciunt, DEVS remunerat in hoc sæculo, & punit ipsos in alio, si moriantur in peccato mortali.

QVÆSTIO IIJ.

Vtrum DEVS ad preces proborum aliquid mutet de futuris (a) ab ipso præscitis? quia legitur in sacra Scriptura, quòd Deus per Isaiam Prophetam mandavit Ezechiaë Regi hæc verba: *Dispone domui tue quia morieris tu, & non viues*; & propter Regis orationem, & fletum legitur, Deum ipsum Regem á morbo sanasse?

1. *Solutio.* Secundùm *Regulam de C.* hoc, quòd Divina sapientia attingit in creatis, est æternum, & secundum hoc quod DEVS habet in se; sed

(a) Non quidem absolute, sed in causa futuris, & ab ipso præscitis eodem modo, ut patet ex contextu.

inmutabile, secundum hoc, quòd ens creatum
 habet in se, est in tempore, & variabile: & ideò,
 quia inter DEVM, & hominem iustum est ma-
 gna concordantia, ut significatum est per defi-
 nitionem medii, DEUS refluit homini iusto finem
 præfatum conformiter ad subiectum in respectu
 subiecti, quòd variabile est; quoniam sicut radius
 Solis facit in camera figuram quadratam, si fenest-
 ra, per quam intrat, est quadrata, aut circularem,
 si circularis est fenestra, & triangularem, si est tri-
 angularis: ita á simili DEVS, secundum quòd ha-
 bet vicinitatem per orationem cum homine iusto,
 influit, & refluit ei respectu dispositionis subiecti:
 unde propter hoc teneo de quæstione, affirmati-
 vam; & non sequitur, quòd DEVS sit variabilis in
 se, sed quòd hoc, quòd recipitur ab ipso in hac
 vita, est variabile, cum subiectum sit in motu, &
 in successione temporis.

QVÆSTIO IV.

Vtrum omne ens sit similitudo DEI sicut mi-
 noritas, quæ est substantialis, & contra-
 rietas, quæ est accidentalis? Et si dicatur quòd sic,
 in quantum sunt entia; quæro utrum in quantum
 talia entia? Et si dicatur, quòd non; quæro quali-
 ter habuerunt esse? Cum dissimilitudo DEI, &
 non ens habeant concordantiam.

Solutio

1. *Solutio.* DEUS creavit mundum propter majoritatem finis, & hoc propter magnitudinem suæ bonitatis, infinitatis & sic de aliis suis attributis; major autem finis est, ut sit ab Angelis, & hominibus recolitus, & intellectus, & dilectus cum majoritate finis: & ideò respectu talis dispositionis suæ recolibilitatis, intelligibilitatis, & amabilitatis; respectu etiam recolitivitatis, intellectivitatis, & amativitatis Angelorum, & hominum, creavit DEUS entia sibi similia, sicut bonitates, magnitudines, durationes, potestates &c. entium corporalium, & spiritualium; & creavit etiam sibi dissimilia bona, scilicet *minoritates, contrarietates naturales*, & sic de aliis etiam corporalium; & hoc, ut per similitudines, & dissimilitudines possit melius ab Angelis, & hominibus recoli, intelligi, & amari; & sic de suis dignitatibus, quæ multò melius possunt recoli, intelligi, & amari cum similibus, & dissimilibus, quàm cum similibus tantùm: peccatum autem non creavit, cum sit malum; & DEUS sine bonitate, quæ opposita est peccato, agere, vel creare aliquid non possit, cum ipse, & sua bonitas sint idem numero.

2. At, quomodò peccatum habeat esse in subiecto creato? Hic esset longus sermo, sed ego breviabo quantum poterò. Dicitur in nona Regula, *quod substantia transmittit extra se, suam similitudinem*, & hoc apparet in planta, quæ generat aliam

plan-

plantam de suo genere, & de se ipsa, & sic de aliis generabilibus; & hoc idem est de accidentibus, sicut ignis, qui transmittit suam similitudinem, scilicet suam caliditatem in aquam calefactam, & suum colorem in cameram lucefactam, & hoc per medium, ut significatum est in definitione medii, quando dicitur, quòd *medium est subiectum finis, & principii, per influxum, & refluxum, & sapit naturam utriusque.*

3. Unde supposito, quòd medium esset contra suum principium, & suum finem, impediret influentiam principii sui, & finis, & esset contra naturam eorum, & mutaretur in aliud genus, ita quòd per tale medium nunquam planta posset producere plantam, neque substantia suam similitudinem; sed benè posset contra naturam suam, & naturam principii, & finis, transmittere suam dissimilitudinem, ratione varietatis medii: sicut natura, quæ transmittit monstruositatem inferioribus contra suum finem, & principium, sicut sextum digitum in manu, & surditatem in puero, & sic de aliis.

4. A simili, & multò magis, homo causat peccatum in semetipso, convertens se contra suum principium, & finem, qui DEVS est; & hoc deviando se á termino, ad quem creatus est, dum eligit alium terminum oppositum per suam liberam voluntatem; non tamen per (a) liberum arbitrium

(R)

um

(a) Idest non tamen ex vi ordinationis liberi arbitrii.

um creatum; sed per hoc, à quo homo dependet, in quantum est de nihilo productus; quoniam propter hoc habet sic libertatem ad causandum peccatum in subiecto; cum peccatum sit nihil in se: sicut si DEVS removeret hoc, quòd posuit in homine per creationem, homo de se, & per hoc, quòd per se habet, reverteretur sic in nihilum, sicut lapis, qui per suam ponderositatem in aëre descendit in suum centrum; & ita homo sic existens in libero arbitrio potest eligere bonum per liberum arbitrium creatum, quòd habet per se tantum, quòd non est creatum malum; Et de ista dissimilitudine dictum est in *Arbore humanali*, quæ est una pars *Arboris scientiæ*.

5. Ostensum est ergo quomodò oritur peccatum [in subiecto,] quòd est adeò dissimile DEO, quòd nullam entitatem realiter habet, & non habeat aliquam similitudinem DEI; quia si haberet, jam esset bonum, in quantum illam haberet similitudinem; sed est ita dissimile DEO, quòd magis illi dissimile esse non potest; & DEVS permittit ipsum peccatum esse, ut magis possit cognosci [per ipsum], recoli, & diligi ab Angelis, & hominibus, quoniam hæc est magna cognitio Divinæ bonitatis, magnitudinis, potestatis, & aliorum attributorum, quòd DEVS sciverit peccatum esse futurum in subiecto creato, & ipse creaverit subiectum, tali tamen modo, quòd innocens est á peccato, ut significatum

9

gnificatum est; & si non creavisset subjectum peccati, scilicet hominem, aut Angelum, ut peccatum non esset futurum, esset ligata Divina potestas, & sua voluntas, & sic de sua bonitate, & de aliis suis attributis, quòd est impossibile, & contra infinitam potestatem Divinæ bonitatis, voluntatis, &c.: Creavit ergo DEVS Angelos, & homines, & scivit sibi cavere à culpa peccati, & facere se innocentem.

QUÆSTIO U.

AN, sicut dicimus, Bonitas, Magnitudo &c. in DEO sunt idem numero, sic possimus dicere, personalitas, bonitas &c. sunt idem numero? Similiter: Vtrum bonificare, magnificare, & diligere sint idem numero: Et an Pater, & Filius per diligere spirent Spiritum Sanctum personam aliam à Filio, & non per bonificare, magnificare &c?

1. *Solutio.* Quod in DEO bonitas, magnitudo, & cætera attributa, [ideò dicitur,] sunt idem numero, quia si non essent, bonitas esset magna per accidens, quia esset magna per magnitudinem, & non per se, & sic de magnitudine, quæ esset bona per bonitatem, & non per se, & sic de aliis; & quia in DEO non potest esse accidens: ergo &c.

2. Item in DEO bonitas, personalitas, & sic de aliis sunt idem numero per essenriam, cum Pa-

ter,

ter, qui est bonitas, sit persona, & in DEO, sicut essentia & esse convertuntur, sic personalitas, & persona, Divinitas, & DEVS: Item bonificare magnificare &c. convertuntur essentialitèr; & bonificare est idem cum bonitate, & magnificare, cum magnitudine, & convertuntur ratione conversionis bonitatis, & magnitudinis.

Sed híc oportet recurrere ad Regulas *C. D. E.* & considerare sic. Bonitas DEI, & sic de magnitudine, & aliis, secundùm primam speciem Regulæ *C.* & secundùm suam definitionem. *Est id ratione cujus bonum agit bonum*; & per secundam speciem ipsius Regulæ *C.* habet in se coëssentiale, & substantiale bonificabile, & bonificare; & ideò bonificare per secundam speciem Regulæ *D.* est de bonificante, & bonificabili; & hoc in generatione, & spiratione per Regulam *E.* ut Divina bonitas per tertiam speciem Regulæ *C.* sit in alio, hoc est Pater in Filio: itaque Pater de sua bonitate generat Filium in bonificando, & generando, ut Filius sit bonus, & sit ipsamet bonitas, cum sit genitus de tota ipsa.

3. Unde sequitur, quòd bonificare sit de bonificante, & bonificabili formaliter, & quòd ratione finis sit personale: ita quòd est Pater, & est Filius essentialiter; sed unum est in Patre, ut Pater, aliud in Filio, ut Filius, & hoc ratione relationis, & distinctionis Patris, & Filii: sicut essentia
 Divi-

11

Divina, quæ sub una ratione est Pater, & sub alia ratione est Filius, & sub alia ratione Spiritus Sanctus, ipsâ permanente indivisa.

4. Item quando dicitur, quòd Pater non spirat Spiritum Sanctum per bonificare, magnificare &c, sed per amare, Respondeo dicendo sic: secundùm nonam Regulam, substantia transmittit extrà se suam similitudinem; & considero de finitionem æqualitatis: unde sequitur, quòd Pater in diligendo Filium, & Filius in diligendo Patrem spirant Spiritum Sanctum per amorem, & ad hoc concurrunt æqualiter omnes dignitates, ut Spiritus Sanctus sit bonus per bonificare, magnus per magnificare, & æternus per æternare, & sic de aliis attributis dignitatum; alioquin non esset Spiratus perfectè, neque spiratio esset perfectà, & dignitates essent in illa spiratione otiosæ, quòd est impossibile.

5. Concluditur ergo quòd Pater spirat Spiritum Sanctum cum bonificare, magnificare &c. sed in ipso spirare sunt omnes actus dignitatum, ita sub ratione amandi, sicut in generatione Filii, sub ratione intelligendi; & distinctio, quæ est inter Filium, & Spiritum Sanctum, consistit in hoc, quòd Pater intelligendo generat Filium, hoc est intelligendo se Patrem, intelligit Filium genitum; sed Pater intelligendo Filium, & Filius Patrem, diligunt se esse unum spiratorem, diligendo unum spiratum per amorem.

QVÆS.

QVÆSTIO VI.

Vtrum illæ rationes, per quas vos probatis DEVM esse incarnatum, fuerint veræ ante Incarnationem Domini? Quòd si non, quare modò non sunt falsæ? Quia antequam DEVS esset incarnatus, videntur in DEO defectum includere.

I. *Solutio.* Ad responsionem istius Quæstionis, considero veritatem secundum Regulam C.; Ita quòd antequam ego fuisset, rationes, quas modò adduxi, erant in mente Divina, sicut modò sunt; sed secundum me, non; Et antequam DEVS esset incarnatus, jam erant rationes in intellectu Divino, ita benè sicut modò, cum veritas in intellectu Divino sit permanens ab æterno, & in æternum, & immutabilis: & sic ratio vestra non procedit.

QUÆSTIO VII.

Quare DEVS non fecit omnes homines, qui fuerunt, sunt, & erunt usque ad finem sæculi, simul? Et durare tantùm, quantùm mundus durabit?

I. *Solutio.* Ad istam quæstionem solvendam oportet considerare Regulam E. dicendo sic: Formaliter homines sunt de Anima, & corpore, & corpus est elementatum, & corruptibile per contrarias qualitates, & generabile naturaliter, & est subiectum, vel objectum corporum cœlestium, & sic est

3

est in motu successivè de vita ad mortem, & vivit de cibo, & potu; & sic de aliis sibi pertinentibus: item homo acquirit virtutes, aut vitia per liberum arbitrium, & omnia ista sunt disposita, & ordinata secundùm statum, in quo omnes homines sunt, & unus homo est de alio, sicut planta de planta, & leo de leone; & sic cursus motûs naturalis usque ad quintam essentiam, & quatuor substantias mundi inferiores per universum, habet subiectum formale, & hæc ratione finis, sunt propter hominem; hæc autem non essent, si omnes homines, qui fuerunt, sunt, & erunt, essent creati in uno nunc, quia tunc natura esset vacua, quia non esset generatio hominum, nec etiam cibus & potus essent necessarii, neque Artes liberales, nec mechanicæ, neque virtutes acquiri possent, neque homines essent dispositi ad aliam vitam: etiam universum non esset exemplar hominibus ad cognoscendum DEUM, & actus suarum dignitatum; unde sequeretur quod DEVS esset imperfectus in producendo effectum imperfectum carentem formâ, & fine, quod est impossibile.

QUÆSTIO VIII.

Vtrum omnes homines possent salvari, ita ut nullus damnaretur, dato quod omnes essent Christiani? Et quare Sarraceni damnantur, si credant

dant se DEUM credere? Et quare DEUS tot permittit infideles? Numquid non esset melius, quòd omnes essent Christiani?

1. *Solutio.* Considerando *Medium*, & suam definitionem, respondeo sic: Supposito, quòd omnes homines essent Christiani, & tenerent *Principium, Medium, & finem*, quare sunt, possent salvari; sed illi, qui deviati sunt à medio, salvari non possunt, cum *Finis* sine *Medio* haberi non possit. Sarraceni autem salvari non possunt, cum sint deviati per peccatum originale; & quòd sit peccatum originale, probavimus in libro *Articulorum Fidei*.

2. Et quando dicitur, quòd meliùs fuisset non esse tot infideles, & quòd melius esset quòd omnes fuissent Christiani, concedo; sed DEUS permittit tot esse infideles, ut fideles habeant subjectum, sive materiam ad convertendum infideles, sustinendo amore DEI magnos labores, adversitates, & mortem ad augmentandum Christianitatem, convertendo infideles; quoniam propter hoc Christiani possunt magis se ipsos exaltare, & talem à DEO gratiam recipere: & hoc fecerunt Christus, & Apostoli, & alii Martyres, & dederunt exemplum ita Sanctum, ita altum, quale DEUS expectat ab illis, quibus Ecclesiam commendavit. Unde propter hoc dixit Christus B. Petro. *Petre si diligis me, pasce oves meas.* Etiam dixit. *Qui vult venire post me, tollat crucem suam, & sequatur me:*

Vnde

Vnde videtur, quòd DEVS veller, quod infideles fierent Christiani; & si non fiant, caveant sibi illi, per quos possent esse Christiani, & non curant, quia legitur in Evangelio. *Vè illi homini, per quem scandalum venit.*

QVÆSTIO IX.

Quare peccaverunt Angeli? Et an necessarium fuerit eos peccare? Et an necessarium fuerit Adam peccare? Quòd si sic, quare damnantur peccatores?

I. *Solutio.* Quando Quæstio quærit de *Quare*, recurrendum est ad Regulam *E.*, dicendo sic: Angelus quoad formam est creatura, & ratione naturæ formæ, Angeli non peccaverunt; quia si peccavissent ratione naturæ formæ, peccavissent naturalitèr, & DEVS esset principium peccati eorum, cum creaverit ipsos, & naturam, & formam, quam habent eis dederit, quòd est impossibile; sed peccaverunt ratione deviationis à fine, ad quem creati sunt, & non peccaverunt necessariò, ut in quarta quæstione significatum est, sed per liberum arbitrium peccaverunt; & per superbiam, & per ignorantiam gratiæ; datæ à DEO, & quia non disposuerunt se ad accipiendum gratiam

(a) à DEO: & sic de primis parentibus, sicut de

) (S) (

Dæmo.

(a) *Gratiam ulteriorem.*

Dæmonibus, & adhuc plus, quoniam non fuerunt obediens DEO: unde cum hoc ita sit, quid mirum si peccatores damnantur!

QUÆSTIO X.

Vtrum sufficiat iustitiæ DEI Infideles esse damnatos ad exercendum suum actum? Vel tantum in Dæmonibus? Vel in istis, & in illis simul; ita quòd Christiani sint salvati omnes?

1. *Solutio.* Responsio significata est in solutione octavæ Quæst. fol. 13.

QUÆSTIO XI.

Quare DEVS non fecit [quòd melius esset] quòd omnes Infideles essent Christiani?

1. *Solutio.* Responsio significata est in solutione octavæ, & nonæ Quæst. fol. 15.

QUÆSTIO XII.

Vtrum Christianus teneatur obedire mandatis Papæ contra conscientiam suam?

1. *Solutio.* In Triangulo viridi distinguitur inter sensuale, & sensuale; sensuale, & intellectuale; intellectuale, & intellectuale: unde dico, quòd si Papa sit hæreticus, & mandat non credere Articulis

los Fidei, nec Sacramēta Ecclesiæ, Christianus nō tenetur obedire ei; sed si Papa est Catholicus, & ignorantē, sive malitiosē præcipit aliquid quòd aliunde est contra justitiam in aliquibus, quæ non pertineant Articulis, nec Sacramentis; tunc tenetur Christianus obedire Papæ sensualitèr; ita quòd non intret in Ecclesiam, & sic de aliis, quæ pertinent ad Excommunicationem; sed in mente sua, non teneat se pro excommunicato, quia non est excommunicatus spiritualitèr; si verò non est sibi clarum hoc, de quo habet conscientiam, tenetur omnimodo obedire spiritualitèr, & sensualitèr.

QVÆSTIO XIII.

CUM Dæmon sit malus, utrum possit dici bonitas Dæmonis est ens, ratione cujus bonus Dæmon agit bonum?

1. *Solutio.* Recurrendum est ad quartam Regulam, [*Quare*] & distinguendum inter primam speciem, & secundam; unde quantum ad primam speciem, formaliter Dæmon est ens bonum, cum sit creatura producta per Divinam bonitatem: & sic ratione naturæ, sua bonitas est ens ratione cujus Angelus debet facere bonum moralitèr, ut significatum est per nonam Regulam, K. [*Quomodo in 4. specie*] in qua dicitur, quòd substantia transmittit extrà se suam similitudinem; sed ratione
fi.

finis, cum Dæmon sit Angelus perversus, & sic à DEO confirmatus in malitia, quæ est oppositum bonitatis, sua bonitas naturalis ligata est in tantum, quòd non potest esse ratio, quòd agat bonum, cum subiectum non sit bonum moralitèr, sed opposito modo: Concluditur ergo, quòd non potest dici: Bonitas Dæmonis est ens &c.

2. Et quando dicitis, quòd debuiffem ponere in Arte doctrinam, & modum ad distinguendum tales Solutiones, Respondeo, & dico, quòd jam feci, ratione mixtionis Principiorum, & Regularum, ut apparet in tertia Figura, & quarta, distinguendo, concordando, & contrariando inter bonitatem, & bonitatem, magnitudinem, & magnitudinem, bonitatem, & magnitudinem, & sic de aliis: ita quòd ea, quæ sunt implicita, sunt implicita in eis, quæ explicitè posita sunt in Arte, solvendo quæstiones, quæ explicitè sunt positæ in eadem Arte.

QVÆSTIO XIV:

Vtrum fuisset meliùs aliquem damnatum nunquam fuisse, quàm esse damnatum?

1. *Solutio.* Recurrendum est ad Regulam E. [*Quare*] dicendo, quòd ratione formæ [*seu formalitèr*], damnato meliùs est esse, quàm non esse, cum non esse, non dicat aliquid; & forma, per quam Dæmon est esse suum, est aliquid, quod est aliquid essen.

essentiale, & distans à non esse; & ideò naturali-
 tère appetit esse, & odit non esse; sed *finalitèr*, dam-
 natus appetit non esse ratione privationis sui finis,
 à quo deviatuſ est: ac etiam ratione poenæ, quam
 habet, quæ sunt contrà esse, & subiectum dispo-
 nunt ad non esse: & sic damnatus ratione finis
 appetit non esse, sciens quòd nunquam attinget fi-
 nem, ad quem creatus est; immò se ipsum totum
 cognoscit evacuatum ab illo fine: & ideò damna-
 tus existit in inestimabili poena, & dolore, appe-
 tens per unum modum esse, quantum potest; & per
 alium modum, non esse.

QUÆSTIO XV.

Vtrum peccatum sit aliquod ens reale? Et si
 sit, utrum sit ex bonitate, magnitudine, &c?
 Et si non: Quare ex nihilo sequitur aliquid?

1. *Solutio.* Responsio hujus quæstionis decla-
 rata est in quarta quæstione, fol. 8. Et licet pecca-
 tum sit nihil in se, est tamen aliquid in supposito,
 sive per suppositum; quia si non, non esset devia-
 tum subiectum à suo fine, quia non haberet cum
 quo: unde cum peccatum sit aliquid in subiecto,
 scilicet in homine, oportet, quòd inde sequatur ali-
 quid, scilicet malum poenæ, quòd est consequens ma-
 lū culpæ, alioquin esset antecedens sine consequē-
 ti, quòd est impossibile, cum sint correlativa.

QUÆSTIO

QUÆSTIO XVI.

Vtrum ignorantia excuset peccatum?
 1. *Solutio.* Ad solvendum istam quæstionem, recurrendum est ad definitionem contrarietatis, & ad tertiam speciem, tertiæ Regulæ [scilicet *de Quo*]; ita quòd si Anima hominis est occupata sub aliquo bono fine considerato, & desiderato; & ratione occupationis ignorat peccatum, supposito quòd non sit contra Articulos Fidei, neque Sacramenta Ecclesiæ, (a) excusata est á peccato mortali; sed si peccator appetat agere aliquod malum, quòd licet in se non sit malum, seu peccatum; est ipsum malum peccatum in ipso, qui appetit, & talis peccator nõ est excusatus á peccato per ignorantiã.

QUÆSTIO XVII.

Vtrum conscientia mea judicans aliquid esse peccatum, quòd realiter non est peccatum, faciat illud esse peccatum?

1. *Solutio.* Ad solvendum istam quæstionem, oportet considerare definitiones bonitatis, sapientiæ, & voluntatis, secundum tertiam Regulam [*de Quo*] & quartam [*Quare*] unde dico, quòd peccatum non est peccatum in se, quando conscientia judicat per ignorantiam, quòd sit peccatum hoc, quòd

(a) *Et ita non sit contra aliquid, de quo non habent ignorantiam ulteriores.*

quòd non est peccatum; sed similitudo alicujus ob-
jecti considerati per conscientiam sub ratione pec-
cati est transformata, si per voluntatem est elec-
ta, & desiderata per consensum intellectûs, & vo-
luntatis, & privata ratione bonitatis, quæ non est
ratio bono, quòd agat bonum, in illa electione;
sed malitia, quæ est perversa similitudo bonitatis,
est ratio malo, quòd agat malum: concluditur er-
go, quòd conscientia inserta [conjuncta] cum ap-
petitu voluntatis, & cû electione ejus, facit pecca-
tum hoc, quòd non est peccatum: & de ista mate-
ria magis largè tractatum est in Tractatu, quem
fecimus *de Conscientia*.

QUÆSTIO XVIII.

Vtrum DEVS diligat peccatorem puniendo
ipsum?

1. *Solutio.* Ad solvendum istam quæstionem
oportet considerare secundam Regulam (*Quid*)
& quartam [*Quare*] dicendo sic: diligere DEI
semper est bonum in bonitate, & magnum in ma-
gnitudine, æternum in æternitate; peccator autem
est malus per peccatum, cum sit deviatus à suo fi-
ne, & sua bonitas ligata est, & perversa, ut dixi in
duodecima Quæstione: unde Divina Voluntas non
potest per ipsum [peccatum] diligere peccatoré,
quem punit in inferno; sed benè potest eum dili-
gere

22
gere in hac vita, & in Purgatorio, respectu finis
Beatitudinis æviterne.

QUÆSTIO XIX.

SI Papa me excommunicet sine ratione: Utrum
sim realiter excommunicatus, & damnatus?
1. *Solutio.* Vade ad quæstionem duodecimam
fol. 16. in qua Solutio hujus quæst. assignatur.

QUÆSTIO XX.

Vtrum si sim excommunicatus, me nesciente,
sim damnatus?
1. *Solutio.* Quæstio est solvenda etiam per
quæst. duodecimam supra allatam fol. 16.

QUÆSTIO XXI.

Vtrum si Sacerdos me absolvat à peccato
cum pœnitentia, quàm mihi injungit, & e-
go sim in bona voluntate satisfaciendi, & post a-
liud tempus amittam ipsam voluntatem, & non
faciam illam pœnitentiam, Utrum sim [a] abso-
lutus?

1. *Solutio.* Considera definitionem medi, du-
rationis, & quartâ Regulâ [Quare] Et tunc ap-
pare-

(a) Quoad pœnam scilicet temporalem, non quoad culpam, ut pa-
tes ex contextu.

parebit solutio quæstionis: ita quòd fracto medio, frāgitur duratio formæ & finis; & principium non posset se habere ad finem per lineam continuam; sed destrueretur influentia, & refluentia absolutionis: unde sequitur quòd negativa (b) quæstionis est tenenda.

QUÆSTIO XXII.

Vtrum per levem pœnitentiam, quam Sacerdos mihi injungit, si eam faciam, sim liberatus à pœna & culpa.

1. *Solutio.* In ista quæstione oportet considerare, quid est pœnitentia per secundam Regulam [*Quid*] & considerare definitionem æqualitatis, & distinguere inter sensuale, & intellectuale: ita quòd, si culpa est magna in Anima, & pœnitentia est (a) levis in corpore &c., ratione improportionis, peccator non est liberatus à culpa, nec per cōsequēs à pœna; sed si culpa est parva in Anima, & ei æquipollet pœnitentia corporis, liberatus est peccator à pœna, & culpa. Item si culpa est magna in Anima, & pœnitentia est levis in corpore, sed contritio, & dolor, & culpa æquipollent in Anima, ratione virtutis Sacramenti, liberatus est peccator à pœna, & culpa.

) (T) (

QVÆS.

(b) Quod scilicet non manet absolutus, quoad pœnam temporalem.

(a) Levis quidem nedum quoad opus injunctum à Sacerdote, sed etiam quoad animum, & voluntatem satisfaciendi, & consequenter quoad dolorem.

QVÆSTIO XXIII.

Quare antiqui Patres tam diu vixerunt, & nunquam attigerunt mille annos? Et quare à tempore Aristotelis, David, & Hyppocratis, terminus vitæ hominum est septuaginta annorum; & si octoginta, amplius labor, dolor, & mors? Et si ita diu vixerunt antiqui; utrum fuerint illi anni solares, vel anni Lunæ, scilicet menses?

1. *Solutio.* Ad istam quæstionem oportet considerare litteras *E. F. G.* [hoc est *Principium, Medium, & Finem*] dicendo sic: In principio mundi tempus fuit novum, & in medio non novum respectu principii: unde ratione subjecti temporis, scilicet substantiæ in qua tēpus sustentatum est, & per consequens ratione motûs sequentis tēpus, natura generationis, & corruptionis ita usitata non fuit, nec exercitata ad generandum, & corrumpe-
pendum in principio mundi, sicut fuit in medio: unde propter hoc vita hominis erat longa in principio; & Elementa plus habebant de pinguedine, & dispositione ad recipiendum influentiam corporum superiorum: & hoc apparet in terra nova, quæ plus dat tritici in principio, quàm quando est antiqua.

2. Adhuc potest homo considerare per Regulam *E.* [*Quare*], vel per definitionem principii, quòd in principio mundi vivebant diu homines ad
multipli-

multiplicandam humanam speciem, & ut esset magnus populus in mundo.

3. Et quando quæritur, si erant anni solares, aut Lunæ? Respondendum est, quòd secundum quòd legitur in S. Scriptura, non invenitur, quòd aliquis homo vixisset à principio mundi ultra mille annos, & consequenter, si essent illi anni per cursum Lunæ, plus vixissent homines in medio, quàm in principio; quoniam aliqui sunt nunc, qui habent plusquam centum, & viginti annos per cursum Solis, qui siquidem anni Solis sunt plusquam mille anni Lunæ: unde videtur omnibus consideratis, quòd antiqui Patres habuerunt annos solares.

QUÆSTIO XXIU.

Vtrum influenza cœlestis in nobis possit à nobis impediri, dato quòd futurum possit conjecturaliter sciri per Astronomiam, secundum quòd dicunt sapientes Astronomi.

1. Solutionem hujus Quæstionis, habetis in libris, quos feci de *Astronomia*, & de *Tabula levitatis*, & *ponderositate*.

QUÆSTIO XXV.

Vtrum aurum sit corruptibile? Quia Alchimistæ dicunt quòd non.

Solu.

1. *Solutio.* Ad quæstionem istam oportet considerare secundam Regulam C. [*Quid*] & tertiam D. [*de Quo*] & definitionem Medii. Quoniam corruptio auri non est in potentia visiva Alchymistarum, cum sua corruptio non videatur ab ipsis: & sic dicunt, quòd aurum non est corruptibile; sua autem corruptio est in imaginatione, & intellectu Naturalium, cum aurum sit per secundam speciem D. de contrariis elementis, & per influentiam, & reffluentiam Principii, & Finis Elementorum, & corporum suprà cœlestium, quorum influentia & reffluentia & motus essent perditum, & natura evacuata, si aurum non esset corruptibile; quòd est impossibile.

QUÆSTIO XXVI.

Dixit Avicenna, quòd calor naturalis nostri corporis non cessat depascere suum humidum radicale, donec veniat unicuique mors, quæ destinata est sibi per naturam. Et quæro utrum verum sit hoc dictum.

1. Affirmatio hujus quæstionis est tenenda, ut significatur per mixtionem Principiorum secundæ Figuræ; [hoc est *Differentiæ Concordantiæ* &c.] & definitionem Durationis; quoniam calor naturalis se immittit humido radicali ascendendo, uique ad medium mensurationis, scilicet ad majorem

gem

re concordantiam durationis caliditatis, & humiditatis, frigiditatis, & siccitatis; sed quando transit ultra medium mensurationis, quæ est medietas vitæ hominis, & calor naturalis se appropinquat ad finem privationis, tunc majoritas concordantiæ, quam diximus, incipit infirmari, & diminui gradatim, & per motum continuè usque ad minoritatem vitæ, & majoritas pervertit se in majorem contrarietatem caliditatis, & frigiditatis, humiditatis, & siccitatis: & ideò quando majoritas vitæ ascendit, minoritas mortis descendit, & è contrario: & sic motus permanens in subiecto est à principio per medium, usque ad finem, quòd non esset, si negatio quæstionis esset tenenda.

QUÆSTIO XXVII.

Vtrum vita hominis possit prolongari per naturam, & artem?

r. *Solutio.* Affirmatio hujus quæstionis est tenenda, ut significatum est per Regulas *D. G.* [*De Quo. Quale.*] isto modo. Humidum radicale in homine vivit per humidum nutrimentale proprium, quoniam sine materia quæ venit per humidum nutrimentale, Radicale non haberet ex quo viveret: & de hoc habemus experientiam per cibum, & potum, & per oleum in lampade quo flamma vivit; sed per appropriatū quoque. Medicus potest adjuvare

vare naturam disponendo illud humidum nutritivum, quod naturæ magis competit, & de hoc habemus experientiam per medicinam; Quoniam qui daret vinum forte patienti Tertianam, festinaret mortem; unde concluditur de quæstione in opposito; Excludo tamen Voluntatem Divinam, ut supra dictum est.

QUÆSTIO XXVII.

Vtrum Ars tantum deficiat ab operatione Naturæ, quantum Natura deficit à Natura Divina? *Hic etiam dicatur: Utrum Ars possit meliorare operationes Naturæ, vel facere aliquid meliùs quàm Natura?*

1. *Solutio.* Secundum definitionem Majoritatis, plùs deficit natura creata à Natura Divina, quàm Ars à Natura, cum inter infinitum, & finitum nulla sit proportio; sed inter finitum, & finitum sic.

2. Item respondeo per Regulam G. (*Quale*), quòd Ars propriè non potest meliorare operationem naturæ, neque facere aliquid naturalitèr meliùs quàm natura, quòd si faceret, jam non esset Ars, quòd est contradictio; Veruntamen per appropriatum potest Ars accidentaliter disponere materiam, cum qua natura se adjuvare possit naturalitèr in nutriendo humidum radicale per humidum

midum nutrimentale, ut (suprà significatum est
quæstione antecedenti.

QVÆSTIO XXIX.

NOs dicimus quòd Rheubarbarum attrahit
choleram à tota specie: Quæritur, Quid est
tota illa species?

1. *Solutio.* Ad solvendum istam quæstionem
considero nonam Regulam (*Quomodo*) quando
dicitur, quomodò pars est pars, & pars est in par-
te, & totum est in partibus suis, & partes in ipso;
& quomodò substantia extrá transmittit suam si-
militudinem: unde sequitur, quòd Rheubarbarum
attrahit choleram á tota specie, hoc est á toto cor-
pore hominis, cum attrahat choleram á qualibet
parte corporis; alioquin in corpore hominis non
esset pars in parte per lineam continuam, quòd est
impossibile: ergo &c.

QVÆSTIO XXX.

VTrum post cessationem generationis, & cor-
ruptionis statim fiet Judicium DEI, & ces-
satio Purgatorii?

1. *Solutio.* Ad solvendum istam quæstionem,
quæ est de tempore, oportet considerare quid est
tempus secundum Regulas C. D. K. (*Quid, de Quo,*
Quomodo)

Quomodo, & Cum quo) dicendo sic quòd corpus non oportet esse in motu, quando Principium elementorum, & corporum cœlestium quiescunt in ultimo fine: ita quòd medium extremitatum entium moventium est consumatum quoad finem generationis, & corruptionis: unde sequitur, quod cessante motu, statim fiet Generale Judicium, & cessabit Purgatorium, ut Judicium sit Generale.

2. Et si objicitur: Quid erit, si circa finem mundi moritur aliquis, & est magnus peccator, qui tamen in puncto mortis est contritus, & per misericordiam DEI salvatus, sed indiget esse in Purgatorio, ut ipse puniatur de commissis? Respondendum est, quòd D E U S in uno die potest dare illi intensivè ita magnam pœnam, sicut in mille diebus daret extensivè.

QVÆSTIO XXXI.

Vtrum quando Christianus justus moritur sit statim in Paradiso: Et utrum ille redibit ad judicium ut judicetur? Et sic de damnato? Quòd si sic, Quare nunc oportet esse judicium? Et utrū ille dies sit dies naturalis? *Vel Quid?*

1. *Solutio.* Ad istam quæstionem oportet considerare de Tempore per Regulas C. D. K. (*Quid, de quo, Quomodo, & Cum quo*) dicendo, quòd judicium hominis in hac vita est alio modo ab illo, quòd

quòd erit in ultimo die . Quoniam in hac vita, quando homo moritur, iudicium cadit super Animam simpliciter, & in ultimo die cadet super hominem, qui est ex Anima, & corpore resuscitatus: & ideò concluditur, quòd homo, qui agit in hac vita bonum, & malum, sit tunc resuscitatus, & maximè, ut Christus, propter quem omnia sunt creata, sit generalis Iudex, & quòd ab omnibus hominibus videatur, & audiatur . Et quando quæritur, Vtrum dies ille sit naturalis; Respondeo, quòd erit dies æviterne.

QVÆSTIO XXXII.

Vtrum Iudicium erit super terram.

i. *Solutio.* Vbi fit virtus, & vitium, competit esse Iudicium, secundum definitionem *Medii*: Quare superficies terræ locus erit, & medium inter illos, de quibus erit Iudicium; Medium scilicet inter ascensum Beatorum ad cœlos, & descensum maledictorum ad inferos.

QVÆSTIO XXXIII.

Vtrum Elementum simplex intensum, à sua creatione prima sit corpus occupans locum?

i. *Solutio.* Ad istam quæstionem oportet considerare nonam Regulam [*Quomodo*] & definitionem

)(V)(

nem

nem *Principii*: sicut quando dicitur, quòd una pars est in alia, & totum in partibus suis; & è converso; & ideò quia elementa simplicia sunt principia prima elementorum, per secundam speciem *Regulæ D. [de Quo]*, ut dictum est, nullum elementum simplex est per se corpus solidum existens in loco sine alio, licèt de natura corporea sit. Quoniam si per se esset corpus occupans locum concavum, quòd est sub Luna, totum chaos non haberet lineam cõtinuam, nec quantitatem continuam, sed esset de quantitibus discretis; & ignis superior non esset unus continuus usque ad ignem inferiorem: & sic de aëre, & aqua: unde sequeretur, quòd essent duæ caliditates, duæ humiditates, duæ frigiditates, duæ siccitates, duæ ponderositates, duæ levitates, duæ albedines, & sic de consimilibus, quòd est impossibile, cum una caliditas sufficiat in genere, & alia esset superflua, & subiectum suum otiosum: & sic de duabus humiditatibus, & de consimilibus. Et sphaera aëris, & aquæ, quia essent corpora solida, impedirent ignem superiorem ad descendendum, & inferiorem ad ascendendum, in tantum quòd participare non possent; & multa alia inconvenientia sequerentur, quæ longa essent ad narrandum.

2. Concludo ergo, quòd ignis simplex, & sic de aliis elementis simplicibus non est corpus solidum, cum totum chaos sit de partibus mixtis, &

una

una pars sit in alia: sicut in denario aurū est in argento, & è converso, & in vino limphato, aqua in vino, & è converso: Et de ista materia sufficienter fumus locuti in Arbore Elementalī, quæ est in *Arbore Scientiæ*.

QUÆSTIO XXXIV.

SI pecco mortalitèr, & illud peccatum obliviscor, nec recordari possum, & sic moriar non confessus, nec pœnitens de illo, utrum sim damnatus?

1. Solutio hujus quæstionis significata est per Regulam sextam [*Quale*], & per quæstionem 16. & 17. fol. 20. Et dico, quòd secundum quod contritio est vicina majoritatis, bonitatis, virtutis, aut minoritatis, Solutio hujus quæstionis tenenda est.

QUÆSTIO XXXV.

Vtrum humidum spermaticum viri cadat in substantiam foetus? Et utrum illud humidum spermaticum, & sensibile sit humidum radicale? Et utrum in momento sit masculus, aut fœmina figuralitèr.

1. *Solutio.* Ad solvendum quæstionem istam, oportet considerare secundam speciem Regulæ C. [*Quid habet res in se*], & secundam speciem Regulæ

gulæ

gulae D. [*De quores est derivativè*], & nonam Regulam [*Quomodo*], & definitionem Trianguli Rubei (*Principii, Medii, & Finis*) Dicendo sic; quòd humidum spermaticum viri positum in matrice mulieris per modum conjunctionis cum humido, quòd invenit, sit forma humidi radicalis; & veniens in suo proprio humido nutrimentali, convertit humidum nutrimentale, quòd invenit, generando per generantem naturalem, & cum adjutorio corporum coelestium: ita quod sperma corrumpitur, & de ipso est foetus genitus, in quo motus transmittentis quiescit in movendo, & lineando, augmentando, & nutriendo per vegetativum: ita quòd est medium, sive terminus, ad quem influentia & refluentia Principii, & Finis tendit; & ideò humidum radicale genitum, & spermaticum cadit in substantiam foetus, & vivit per humidum nutrimentale, ut dictum est; Et illud humidum radicale est insensibile, & invisibile secundum formam, & depuratur in matrice mulieris, sicut aurum in fornace; sed sua figura est visibilis, & per tactum ratione dulcedinis est sensibilis, & in momento recipit masculinitatis (*a*) figuram, aut foeminitatis, ut cum puncto quantitatis, & in instanti temporis sit genitum.

QVÆS.

(*a*) Imperfectam tamen, & non omnino delineatam ita tamen ut sufficiens sit ad distinctionem masculi, & foeminae.

QUÆSTIO XXXVI.

Vtrum in generatione sit necessarium mulierem spermatizare?

1. *Solutio.* Ad solvendum istam Quæstionem oportet considerare Regulam K. [*Quomodo, & Cum quo*] cum definitione Trianguli Rubei hoc est *Principii, Medii, & Finis*, & tunc declarabitur cum Regula G. [*Quale*] quod proprium est viro generare ratione formæ, & mulieri appropriatum ratione materiæ: unde sequitur quod materia influat, ut forma veniens à viro habeat de quo vivat, ut fiat conjunctio & mensuratio, & ut medium extremitatum sit continuum & plenum, & ut mulier generando transmittat suam similitudinem, ut humiditas appetat multiplicationem, & conservationem humanæ speciei: & ideò concluditur, quod affirmativa hujus quæstionis est tenenda.

QUÆSTIO XXXVII.

Vtrum radii, sive lumen Solis, sint corpora?

1. *Solutio.* De ista materia satis sufficienter sumus locuti in *Arbore Elementali*, & in *Arbore Cœlestiali*, quæ sunt in *Arbore Scientiæ*, in qua apparet, quod negatio, quæstionis est tenenda. Et quando dicitur, quod nisi radii Solis essent corpora, non possent calefacere aërem per motum, cum mo-

tus

tus non possit esse sine corpore , Respondeo per nonam Regulam , quòd Sol extrà transmittit suã similitudinem , sicut apparet per similitudinem imaginationis, cum qua imaginatio movet sensitivam ad concupiscentiam carnis , & sic de flamma ignis , qui calefacit aërem per caliditatem.

QUÆSTIO . XXXVII.

QUæritur per quem modum Sol calefacit aërem?

1. *Solutio.* Ad solvendum istam Quæstionem, oportet considerare istam Regulam (*Quomodo*), dicendo sic: Lux Solis est suus color, & participando cum Venere dat ei suam similitudinem, & Venus dat Mercurio, & Mercurius Lunæ, & Luna igni; & quia ignis, & Sol concordant per colorem, scilicet per luciditatem, Sol juvat ignem contra aquam, existentibus igne & aqua in aëre, ut supra dictum est per Medium chaos: & ideò quantò magis aqua est remissa in aëre, tantò minùs potest resistere igni, & recipere beneficium ab aëre: & aër, cum non possit transmittere perfectè suam similitudinem in aquam, affigitur magis per calidum, & siccum; & ideò per talem modum Sol calefacit aërem transmittendo in ipsum similitudinem suam.

QUÆS.

QUÆSTIO XXXIX.

Vtrum umbra, five tenebræ sint corpora?
I. *Solutio.* De ista materia locuti sumus in *Arbore Elementalī*, ubi diximus, quòd umbra est color terræ, & umbra est recepta in diaphanitate aëris in qua causat tenebras, cum aër per suam diaphanitatem sic recipiat omnes colores, sicut aqua per suam albedinem, aut crySTALLUM per suam diaphanitatem: & ideò aër plenus vaporibus coloratis per colorem terræ, quæ est nigredo, est tenebrosus in absentia Solis, & sic est nox; sed in præsentia Solis destruitur nox, quia aër recipit luciditatem á Sole; & hoc idem est de flamma ignis in camera in qua erant tenebræ, antequam fuisset in ipsa candela accensa: hoc idem apparet in umbra parietis, aut arboris.

QUÆSTIO XL.

Vtrum Sol generet calorem in Orbe, five in sphaera sua?
I. *Solutio.* Ad istam Quæstionem oportet considerare Regulas *D. K.* (*De quo, Quomodo, & Cũ quo*) dicendo sic: Si Sol generaret caliditatem in Orbe, five in sphaera sua, esset in ea caliditas similitudo sua, & cum ipsa corrumperet aliquid, & esset generatio de aliquo, & sic in sphaera Solis,
 vel

vel in Orbe ipsius esset generatio, & corruptio, augmentatio, nutrimentū, & alteratio, quòd est impossibile ut apparet ad sensum, in quātum stellæ, quas cognoscimus, sunt permanentes, & in cœlo nullam novitatem attingimus, nisi in cometis tantū, & cometa est nimia influentia ab illa stella à quâ est, & est conglobata per nimiam intensitatem, & sic se movet ad suam stellam, sicut ferrum ad adamantem, ponente stella suam similitudinem in ipso corpore conglobato.

QVÆSTIO XLI.

QUæritur, quæ fuit necessitas creandi cœlū sine contrarietate?

Solutio. In quarta Quæstione diximus quòd **DEUS** creavit similitudines, & dissimilitudines, ut per ipsas possit multūm recoli, intelligi, & amari: A simili dico, quòd creavit **DEUS** cœlum incorruptibile, & sine contrarietate, ad significandum, quòd ipse **DEUS** est incorruptibilis, & sine contrarietate; & creavit in inferioribus contrarietatem, & corruptionem, ut per dissimile esset magis recolitus, & intellectus: Item creavit cœlum incorruptibile, & sine contrarietate, ut gubernaret inferiora, quæ corruptibilia sunt; quoniam si cœlum esset corruptibile, & de rebus contrariis, esset impeditum ad gubernandum.

QVÆS;

QUÆSTIO XLII.

Quæ fuit necessitas creandi Angelum sine contrarietate?

1. *Solutio.* Hujus quæstionis constat in solutione præcedentis, hoc est, ut DEUS per simile sit magis recolitus.

QUÆSTIO XLIII.

Cum Angelus peccaverit, & cœlum causaverit in inferioribus monstruositates, Quæro: Vtrum Angelus, & cœlum sint ex contrariis.

1. *Solutio.* Ad solvendam istam quæstionem oportet considerare secundam Regulam, tertiam, & sextam (*Quid, De quo, Quale*) dicendo sic; quòd Angelus non est creatus ex contrariis, ut possit peccare liberè; quòd si esset creatus de contrariis, esset DEUS causa peccandi, quòd est impossibile; sed peccavit Angelus, licèt non sit ex contrariis, ut in quarta quæstione significatũ est f. 7. n. 4. & 5.

2. Item non oportet, quòd cœlum sit creatum ex contrariis; Et quando dicitur, quòd influit in inferioribus monstruositates, dico quòd secundum Regulam G. [*Quale*] cœlum in se dispositum est, ad influendum in inferioribus suas perfectiones, & hoc propriè; sed per appropriatum, inferiora, quæ ex contrarietatibus consistunt, alterant

26
perfectiones, quæ à superioribus veniunt in im-
perfectiones, & monstruositates: sicut malum vas,
quòd vinum bonum in se, corrumpit, & pervertit.

QVÆSTIO XLIV.

QUæ fuit necessitas sic creandi mundum?
1. *Solutio.* Ad solvendum istam quæstio-
nem oportet considerare secundam Regulam,
(*Quid*) & quartam (*Quare*) & etiam omnes Re-
gulas, & omnia Principia Artis Generalis, & res-
pondere ad quæstionem per modum Artis, mis-
cendo Principium cum Principio, Regulam cum
Regula, & Principium cum Regula, & implici-
ta reducere ad explicita, & hoc est, quia Quæstio
est multum generalis; sed nos breviter significabi-
mus & declarabimus veritatem Quæstionis, dicen-
do sic.

2. Per secundam Regulam [*Quid*] DEVS est
in se unus, & quia est unus, creavit unum mundum,
& non plures, ad significandum quòd ipse est unus
solus DEVS, & non plures DIJ; & quia est infini-
tus creavit coelum rotundum, cum circulus in figu-
ra sit infinitus; & quia DEVS habet in se plures
Personas Divinas, creavit in mundo plures res; &
quia est æternus creavit coelum incorruptibile; &
quia est bonus, creavit bonitatem; & quia est ma-
gnus, creavit magnitudinem; & quia est æternus,
crea-

creavit æviternum, & sic de aliis.

3. Item, quia sua bonitas est una, & in distinctis personis Divinis existit, creavit DEVS plures bonitates, & sic de aliis; & quia ipse DEVS est unus ex pluribus personis Divinis, voluit, quòd ex pluribus esset unum, sicut unus homo, una arbor, quæ ex pluribus sunt constituta, & sic de aliis. Item diversificavit bonitates, magnitudines &c. in generibus, speciebus, & individuis, ut significatum est in Angulo de Differentia: & quia in DEO est Concordantia, quæ consistit in distinctione Divinarum Personarum, posuit Concordantiam creatam in rebus distinctis, ut significatum est in Triangulo viridi, [hoc est *Differentia, Concordantia, Contrarietas*]; & quia in Deo non est contrarietas, creavit contrarietatem, ut per ipsam esset cognitus; nam simile cum suo simili, & cum suo dissimili magis cognosci potest.

4. Item, cū DEUS Pater sit Principium DEI Filii, creavit Principia Generalia hujus mundi, quæ sunt Bonitas, Magnitudo &c; Et creavit Principium generans, vel generativum, generabile, & generare; & quia DEVS Pater, & DEVS Filius se conjungunt per Spiritum Sanctum, creavit medium, per quòd Principium, & Finis se conjungi possunt; & quia DEVS est finis, creavit plures fines.

5. Item per quartam Regulam [*Quare*] cum DEUS Pater sit bonus formaliter, magnus, æternus

nus

nus &c. generat Filium formalitèr bonum, ut Pater fit bonus per bonum agere, & faciat se (a) bonum in producendo Filium; & ideò creavit DEVS formalitèr, & naturalitèr bonum hominem; & quia DEVS Pater se facit bonum, disponit in homine virtutes morales, per quas se possit facere bonum: & sic de Sole naturalitèr, qui formalitèr est bonus, & effectivè in faciendo bonum, facit se bonum; & sic de consimilibus istis.

6. Quia DEVS est multum intelligibilis, recolibilis, & amabilis creavit Angelos, & homines cum majoritate recollectivitatis, intellectivitatis, & amativitatis, ut DEVM recolerent, intelligerēt, & amarent liberè, quia DEVS est dignus, ut sit liberè recollectus, intellectus, & dilectus; alioquin sinè libero arbitrio non esset recollectus, intellectus, & dilectus cum Majoritate recollectivitatis, intellectivitatis, & amativitatis Angelorum, & hominum, sed cum Minoritate.

7. Item, cum in DEO Divinæ Personæ sint æquales, creavit in mundo res æquales in genere, sicut sunt Bonitas, Magnitudo &c.; Et creavit DEVS substantias, cum ipse sit substantia; & creavit accidentia, ut substantia creata ageret cū accidentibus, sicut Divina substantia, quæ agit cum substantialibus dignitatibus; & etiam creavit accidentia, ut per suum dissimile magis cognosci posset.

8. Item

(a) Faciat quidem se bonum terminativè, non formalitèr, ut patet ex contextu.

8. Itē DEVS creavit istā vitam, ut homo disponeret se, ut perveniret ad Paradisū, qui creatus est propter beatos; & creavit infernum, ut justitia DEI haberet actum exercendi illam: Creavit etiam infernum, ut per ipsum gloria Paradisi magis cognosci possit; Et etiam creavit in mundo Elementativam ad elementandū, vegetativam ad vegetandum, sensitivam ad sentiendum, imaginativam ad imaginandum: Creavit etiam Artes liberales, & artificiales hominibus, & cœlum ad gubernandum inferiora, & omnia corporalia creavit propter hominem, & hominem creavit DEUS propter se ipsum: Creavit quoque meritum, ut esset porta vitę alterius sæculi ratione æviternitatis.

9. Item, cum DEVS diligat cum magnitudine, bonitatis, &c. totum universum creatum, eò quod suus effectus est, voluit DEUS sumere carnem, ut esset pars Universi, & naturalitèr participaret cum omnibus creaturis; quoniam causa plus diligit suum effectum, si vult causare ipsum, & esse ipsum, & participare naturalitèr cum ipso, quàm causare effectum, & non velle esse ipsum, nec participare naturalitèr cum ipso, & ideò creavit DEVS omnia ad ipsum Christum benedictum; & omnia creata sunt ad ipsum proportionata, in quantum homo est; & in Christo, entia spiritualia, & corporalia quiescunt respectu finis ultimi; excludo tamen damnatos.

Iterum

10. Iterum, Mundus est in ita perverso statu, quia Pastores non bene custodiunt oves suas, & quia quasi omnes homines deviant ab illo fine, ad quem creati sunt, & tendunt ad finem contrarium: unde propter hoc flent, & dolent Devotio, & Caritas mirantes quare habent ita paucos amicos: & de tali materia multa essent narranda, quæ explicare omittimus.

QUÆSTIO XLV.

Cum Mundus sit unus, Quæritur: quid est forma & materia ejus, naturaliter?

1. *Solutio.* Ad solvendum Quæstionem istam, oportet considerare definitionem *Principii*, & discurrere per Principia Artis, & per Regulas, Sed nos breviter ad Quæstionem respondemus sic: **DEUS**, & Natura hoc, quòd possunt facere per unum, non requirunt facere per duo, quia esset superfluum; & ideò creavit **DEVS** Principia Generalia corporalia, sicut est Generalis Bonitas, Magnitudo, Duratio, Potestas, Instinctus, Appetitus, &c., Et per naturam in quolibet Principio posuit concreta correlativa coessentialia propria, & substantialia, sicut in Bonitate, bonificativum, bonificabile, & bonificare; & in Magnitudine, Magnificativum, bile, & are, & sic de aliis, & hoc, ut in quolibet Principio esset natura per modum
actio.

actionis, & passionis, & per agere, ut substantia constituta ex Principiis se haberet per modum essendi, & agendi: & ideò forma mundi est constituta ex omnibus *ivis*, & materia ex omnibus *bilibus* Principiorum Generalium, & per ipsorum *are* (unionem) naturale sunt conjuncta, & resultat Mundus unus, & una Generalis substantia, unum Generale Corpus continens omnia Generalia, corpora substantialia, & accidentalia, ex quibus est: sicut totum, quod omnes suas partes continet in se: & sua Generalis bonitas, & sic de aliis generalibus Principiis, divisa est per quintam essentiam, & per quatuor Elementa, & sic de individuis species. Unde sequitur, quod quando aliquod agens introducit formam in materia, scindit secundariam materiam à prima in generando in generalibus, & corruptibilibus, ut significatum est per Regulam de K. [*Quomodo, & Cum quo.*].

QVÆSTIO XLVI.

CUM dicitur secundum Artem, quod Bonitas bonificat Magnitudinem, Durationem, &c. Quæritur Utrum Majoritas majorificet Minoritatem, & Minoritas minorificet Majoritatem, & Æqualitas æqualificet Majoritatem, & Minoritatem?

1. *Solutio.* Ad solvendum istam Quæstionem oportet considerare definitionem Principiorum, &
Regu-

Regulas, tali modo, quòd remaneant illegæ, dicendo sic; Quod Majoritas majorificat Minoritatem per duos modos contrarios: sicut Majoritas caliditatis ignis, quæ majorificat Minoritatem humiditatis aëris in augmentando bonitatem, magnitudinem, &c: Et per modum Concordantiæ, substantia, quæ major est per se, quàm suum accidens, ratione bonitatis, magnitudinis &c. majorificat suum accidens quantum potest, ut per ipsum meliùs possit agere, & existere. Secundus modus est, sicut Majoritas caliditatis, quæ in cholero minorificat quantum potest frigiditatem aquæ, ut ipsam reducat in majori Minoritate bonitatis, magnitudinis &c., cum sit sua inimica.

2. Item Minoritas per modum Concordantiæ minorificat Majoritatem, quando Minoritas minus accedit ad terminos suos: sicut Minoritas humiditatis quæ repugnat nimie caliditati, repugnando siccitati ignis, ut sequatur justitia, & temperamentum; & Minoritas frigiditatis aquæ minorificat caliditatem ignis in composito resistendo, sicut inimicus suo inimico, ut apparet in ligno viridi, quòd comburitur; quoniam nisi esset frigiditas fortis, lignum viride esset ita citò combustum, sicut si esset siccum, in quo etiam ligno sicco Majoritas frigiditatis impedit Majoritatem caliditatis, quoniam nisi ipsa esset in ligno sicco, esset lignum ità citò combustum, sicut stupa.

Item

3. Item quando dicitur, quòd Æqualitas æqualificat Majoritatem, & Minoritatem, concedo respectu proprietatis, non respectu ponderis; quoniam respectu ponderis, non potest fieri, quia si fieret, Majoritas, & Minoritas reducerentur in nihilum, & sic esset destructus Triangulus Croceus, quoniam non esset in ipso, nisi sola æqualitas; & per destructionem illius Trianguli, destrueretur alii, & per consequens cursus naturæ, quòd est impossibile.

QUÆSTIO XLVII.

CVM dicitur in Arte, quòd *B.* significat primam Quæstionem, & *C.* secundam, & sic de aliis, Quæro: ubi sunt illæ Quæstiones in Arte.

1. *Solutio.* Suppositum est in Alphabeto Artis, quòd *B.* significat primam Regulam, & primam Quæstionem, & *C.* secundam Regulam, & secundam Quæstionem, & sic de aliis: ita quòd accipio Regulam per Quæstionem, & Quæstionem per Regulam; sed ratione specierum Regularum, est ibi aliqua distinctio sicut quærere quid est DEVS in se? Et quid habet DEVS in se &c. Et quærere utrum DEVS sit? Et utrum habeat in se pluralitatem Divinarum Personarum? &c. Et ideò ubicumque quæritur in Arte per *Vtrum*, ibi est prima Quæstio. Et ubi quæritur de *Quid*, ibi est secunda, & sic de aliis.

(Y)

QUÆS.

QUÆSTIO XLVIII.

DVm in Tabula Generali, prima Quæstio Distinctionis quintæ solvitur per *B. C.* Quæro: quare non facit mentionem de differentia in solutione: Cum *B.* significet Differentiam; & quare non facit mentionem de tribus speciebus primæ Quæstionis? Quæ sunt tres potentia Animæ, & sic de Concordantia, & de *Quid* significatis per *C.*

1. *Solutio.* Artista promittit solvere Quæstionem per primam partem significatam per *B. C.* ut dictum est in Prologo quintæ Distinctionis citatæ, scilicet per Bonitatem, & Magnitudinem, cum promittat in principio solvere Quæstionem per principia primæ Figuræ; postmodum per secundam, & successivè per tertiam, & quartam, & per Regulas: unde si in prima Quæstione esset locutus de Differentia, & Cõcordantia, & de *Quid*, destructa esset prædicta ordinatio; veruntamen implicitè in Quæstione prædicta implicatæ sunt Differentia, Concordantia, & tres species primæ Regulæ, cum sit magis recolibile, intelligibile, & amabile, quòd in solo DEO, Bonitas, & Magnitudo convertantur.

2. Item, in Quæstionibus de secunda Figura solvuntur Quæstiones per Differentiam, & Concordantiam; Et etiam in tertia Figura per Principia primæ, & secundæ Figuræ; Et in quarta Figura per omnes Regulas, & Principia, ut patet in Quæstione.

45

tionem de Æternitate, scilicet utrum mundus sit æternus? Et quid est æternitas &c. Item Quæstiones solvuntur per Regulas in tractatu Regularum, faciendò Quæstiones per *Vtrum*, & per *Quid* &c.

QUÆSTIO XLIX.

Dicitur in Arte, quòd novem sunt subjecta Artis per quæ discurrunt omnes Quæstiones quæ fieri possunt, scilicet DEVS, Angelus, Cœlum &c. ut patet in Prologo citatæ distinctionis Quintæ: unde quæro, Quare non procedit primo de DEO per unam Quæstionem, & postmodum de Angelo per aliam.

1. *Solutio.* Respondeo, quòd in Quæstionibus ultimis, quæ resolvuntur per litteras tantum est prædictus processus de quo quæritur; sed in principio, ubi solvuntur quæstiones per rationes, oportuit tenere alium processum, ut quæstiones multiplicari possint per plures modos, & ut Practica esset magis longa, & abundans.

QUÆSTIO L.

Cum DEVS sit Trinus, & Incarnatus, quæro: Quare non fecistis in Arte Quæstionem de Divina Trinitate, & de Incarnatione.

1. *Solutio.* Ars est Generalis omnibus, Christianis,

tianis, Sarracenis, Judeis, ac etiam Paganis; sed non esset Generalis omnibus, si in ipsa esset Fides Christiana *explicitè*; veruntamen est in ipsa *implicitè*, ut apparet in pluribus, & maximè in Quæstionibus ultimis per definitiones Principiorum, sive per definitionem Æqualitatis deductum per Divinam Bonitatem, Magnitudinem, Æternitatem &c. Quoniam sicut DEVS est ita magnus per suam Bonitatem, sicut per suum Intellectum: ita bonificat se per suam bonitatem; alioquin sua bonitas, & finis intellectus non essent æquales in magnitudine suæ Potestatis, & virtutis, voluntatis &c. quòd est impossibile; sed DEVS se bonificare non potest, cum sit bonus formaliter, & æternaliter, & infinite; sed ratione finis bonificat se in quantum DEVS Pater facit se bonum in producendo bonum Filium: unde sequitur de necessitate in DEO esse productionem Personarum; alioquin definitio bonitatis non esset æterna, & sic de aliis definitionibus attributorum Divinorum, quòd est impossibile: & sic de aliis Articulis.

PERORATIO.

Domine Magister Thoma, finitæ sunt Quæstiones, quas mihi misistis, & placet mihi, quòd ipsas misistis, quoniam in solvendo ipsas Practicæ Artis est multum declarata; & rogo vos, quòd Tra-
atus

status iste sit vobis multum charus, quoniam per ipsum, plenius Artem intelligere, & docere potestis, ac veritates dubiorum invenire.

Magister Thoma vos misistis mihi vocabula, quæ sequuntur, ut definirem vobis per Artem: & sciatis, quod secunda Regula (*Quid*) est de definitionibus, in quantum quærit de *Quid*; & quia dictum est in Arte, quod mixtio Principiorum, & Regularum Artis fieri debet solvendo dubia, & ad inveniendum secreta: ideò data est doctrina ad faciendum definitiones rerum miscendo Principium cum Principio, Regulam cum Regula, Principium cum Regula, ut definitio appareat, & de hoc volumus exemplificare isto modo super ea, de quibus quæritis.

DE DEO PER REGULAM QUID.

Quæritur primò *Quid est DEVS.*

1. *Solutio.* DEVS est illa bonitas, quæ æternaliter, & infinite est ratio bona, quod agat bonum æternum, & infinitum. Ista definitio est facta per definitionem bonitatis, & applicata ad magnitudinem, & æternitatem DEI, & in ipsa apparet mixtio Principiorum per primam speciem secundæ Regulæ.

Quæritur secundo: *Quid habet DEVS in se coessentiali, substantiale, & naturale?*

1. *Solutio.* Respondeo per definitionem *Postestatis*

testatis, & per secundam speciem tertiæ Regule, ad id quòd quæritur per secundam speciem, secundæ Regulæ. DEUS habet in se coëssentialem, substantialem, & naturalem deificantem, deificabilem, & deificare: hoc est Beatissimam Trinitatem; alioquin Potestas non esset in DEO, per quam potest esse Deitas sustentata, neque naturam haberet ad concretum quòd est DEVS; neque in ipsa Deitate, Potestas haberet suam definitionem, eò quòd in ipsa Deitate, Potestas non esset hoc per quòd Divina Bonitas, Magnitudo &c. possunt existere & agere; etiam Deitas sine Deificante, Deificabili, & Deificare, non haberet de quo esset plena.

Quæritur tertio: *Quid est DEVS in alio?*

1. Respondeo. DEUS Pater est in alio, hoc est in suo Filio, ens Deificans; & si refertur ad ens creatum, est ens creans, gubernans, immutabile, influens bonitatem &c. Et hoc significat definitio Magnitudinis, Æternitatis, Potestatis &c.

Quæritur quarto: *Quid habet DEVS in alio?*

1. Respondeo secundum definitionem voluntatis, veritatis, & Gloriæ, quòd DEVS Pater habet per generationem in Filio, DEVM Filium distinctum ab ipso personaliter; & ambo habent per spirationem in Spiritu Sancto, DEVM Spiritum Sanctum distinctum ab ipsis personaliter, DEVM utique verum, & gloriosum, & è conversò; &
si intel-

si intelligitur Quæstio de alio extraneo, dico quòd DEUS habet in mundo quidquid vult, ut significatum est per definitionem Potestatis, & per tertiam speciem tertiæ Regulæ.

DE ANGELO PER REGULAM QUID.

Quæritur primò: *Quid est Angelus in se?*

1. **Q** Respondeo per definitionem Majoritatis, & per tertiam speciem secundæ Regulæ. Angelus est illa creatura, quæ magis est similis DEO.

Quæritur secundò: *Quid habet Angelus in se sibi coessentialiale, substantiale, & naturale?*

1. Respondeo per secundam speciem tertiæ Regulæ, & per definitionem Potestatis, & Finis. Et dico, quòd Angelus habet in se formam, & materiam, & conjunctionem ex quibus est constitutus essentialitèr, substantialitèr, & naturalitèr; alioquin non haberet ex quo esset; neque sua principia possent in esse Angeli quietem habere, neque ipse Angelus per se posset existere, & agere naturalitèr.

Quæritur tertio: *Quid est Angelus in alio?*

1. **Q** Respondeo. Angelus est in DEO ens contemplativum habens in ipso DEO quietem, ut vult definitio Finis; & est in homine ens adjuvans, & præparans viam beatitudinis; & est in alio sine occupatione loci; & in motu sine successione, & significatum est per sextam Regulam.

Quæ.

QUæritur quarto: *Quid habet Angelus in alio?*
 Respondeo per Definitionem Finis. Angelus habet suam definitionem in DEO, & Beatitudinem, & habet in inferioribus, ut vult definitio Potestatis, potestatem agendi in movendo corpora sine tactu, intelligendo colores, & figuras sine sensitivo, & imaginativo.

DE COELO PER REGVLAM QUID.

QUæritur primo: *Quid est Cælum in se?*
 Respondeo. Considerando Differentiam inter substantiam, & substantiam, & hoc, ut possim facere definitionem cœli, dicendo sic. Cœlum est illa substantia corporalis, que major est.

QUæritur secundò: *Quid habet Cælum in se ipso sibi coessentiali, substantiale, & naturale.*

1. Respondeo. Considerando definitionem Potestatis, & secundam speciem tertiæ Regulæ dicendo. Quòd Cælum habet formam, & materiam corporalem, & conjunctionem eorum; alioquin non haberet per quòd posset esse corpus habens quantitatem & figuram, superficiem & colorem.

QUæritur tertio: *Quid est Cælum in alio?*
1. Respondeo per definitionem Principii. Cælum est in Orbe, & in inferioribus primum mobile, & primum continens omnia corpora.

QUæritur quarto: *Quid habet Cælum in alio?*
1. Respondeo. Cælum habet in inferioribus

bus

51

bus, sive in plantis virtutem movendi, ut habet definitio Finis, & Principii.

Ostendimus doctrinam ad definiendum res per quatuor species Regulæ C. unde sicut solvimus prædictas Quæstiones, possent solvi Quæstiones sequentes, considerato hoc, quod sunt res de quibus quæritur. Et ut homo habeat generalem doctrinam ad faciendum definitiones, fecimus Tractatum intitulatum *De Mixtionibus Principiorum*.

DEFINITIONES RESPONDENTES

Quæstioni Quid.

QUæritur. *Quid est Anima?*

1. **Q** Respondeo. Anima est illa essentia, quæ perficit corpus cum quo est conjuncta, ut vult definitio Finis.

QUæritur deinde: *Quid est Corpus?*

1. **Q** Respondeo per tertiam speciem secundæ Regulæ. Corpus est substantia in loco occupans locum. [Et sic de consequentibus implicata Quæstione Quid.]

Elementum est ens ex quo est elementatum. Et hoc vult secunda species Tertiaræ Regulæ, & definitio Principii.

Simplex est illud unum, quod per se, & sine aliquo alio est unum. Et hoc vult definitio Principii.

Compositum est illud unum, quod est de pluribus. Et hoc vult secunda species tertiaræ Regulæ.

dispos

) (Z) (

Substan.

Substantia est per se naturaliter existens, & agens. Et hoc vult definitio potestatis.

Accidens est instrumentum naturale substantiæ, quòd per se existere non potest: Vt significatum est per tertiam speciem tertiæ Regulæ.

Spiritus [corporalis] est ens ut sit vivere. Et hoc significatum est per quartam Regulam.

Genus est concretum relatum ad essentiam generalem & abstractam, ut significatum est per definitionem Principii.

Speciale est concretum relatum ad speciem. Et hoc significatum est per definitionem Principii.

Individuum est ens subditum speciei. Vt significatum est per tertiam speciem tertiæ Regulæ.

Elementativa est potentia elementandi. *Vegetativa vegetandi*. *Imaginativa imaginandi*. Vt significatum est per definitionem Principii, & per Regulam K.

Sensitiva est potentia habens in se coëssentiale, substantiale, & naturale sensitivum, sensibile, & sentire. Vt significatum est per secundam speciem secundæ Regulæ.

Rationativa est ens per quòd suppositum est ratio finativum, & ratio finabile, & ratio finans formaliter, ut significatum est per quartam Regulam.

Vita est ens per quòd est vivere. Vt significatum est per quartam Regulam.

Memoria est potentia quæ conservat species
æquin

acquisitas per intellectum . Vt significatum est per æternitatem, sive Durationem.

Voluntas jam est definita in Arte.

Fides est actus intellectus, qui supra suas vires intelligit veritates de DEO obediens volūtati, quæ illas veritates de DEO diligit. Et hoc significatum est per tertiã speciẽ secundæ Regulæ, considerando quòd intellectus est in veritate verus per DEVM.

Paradysus est locus æviterne, & supernus in quo Beati quiescunt . Vt significatum est per definitionem Gloriæ.

Infernus est locus magis infimus, ubi non est quies, & in quo Damnati carent omnibus finibus. Vt significatum est per definitionem Contrarietatis.

Demon est Angelus perversus, in quo poena est magis intensa . Vt significatum est per Majoritatem, & Minoritatem .

Virtus est jam definita in Arte.

Peccatum est accidens in subjecto, quòd nullam similitudinem habet cum DEO . Vt significatum est per Minoritatem, & Contrarietatem, & Privationem finis.

Nobilitas est antiqua possessio possessa in pace cum prosperitatibus.

Vilitas est oppositum Nobilitatis, ut significatum est per definitionem Bonitatis, & Contrarietatis, Finis perfectionis, & privationis.

Lux est color Solis, & aliorum corporum celestium.

lestium. Item est color ignis. Vt significatum est in sexta Regula.

Tenebrae sunt vapores in aëre inducti de colore terræ. Vt significatum est in nona Regula, ubi dicitur, quòd substantia transmittit extra se suam similitudinem.

Magister Thoma, finitæ sunt Quæstiones, de quibus quærebatis, & data est doctrina diffiniendi alia dubia. Quando autem dicitis, quòd darem vobis doctrinam scriptam per quam possietis invenire proprietates rerum; ita ut uni competeret talis proprietas, & non alteri, quia per talem doctrinam sciretis invenire proprietates rerum, & per consequens definitiones & veritates, sicut invenire quòd est proprium DEO, & non alteri; & sic de Angelo, cælo, & aliis.

Respondeo, quòd hoc de quo vos quæritis est implicatum in Arte, & in Practica ejus miscendo Principia, & Regulas, & concludendo tali modo, quòd definitiones Principiorum, & species Regularum remaneant hoc quòd sunt affirmando, vel negando; sicut quærere de DEO Quid est sibi proprium? Et quidem est DEO proprium, quòd agat tantum, & producat, in se de bono, magno, æterno &c. quantum ipse est, ut sua bonitas, & sic de aliis, sit ita magna & æterna ratio producendi bonum, sicut DEVS est DEVS, & sit ita DEVS per suum agere, sicut per suum existere. Hæc proprietas

etas nulli alteri enti competit; cum nullum ens possit tantum agere de bono magno, & durabili per se, quantum ipse est. Item, soli DEO competit creare ratione definitionis Principii; quoniam si alicui alteri enti competeret creare, competeret ei producere seipsum de nihilo, & esset antequam esset, quod est impossibile, & contra definitionem Principii.

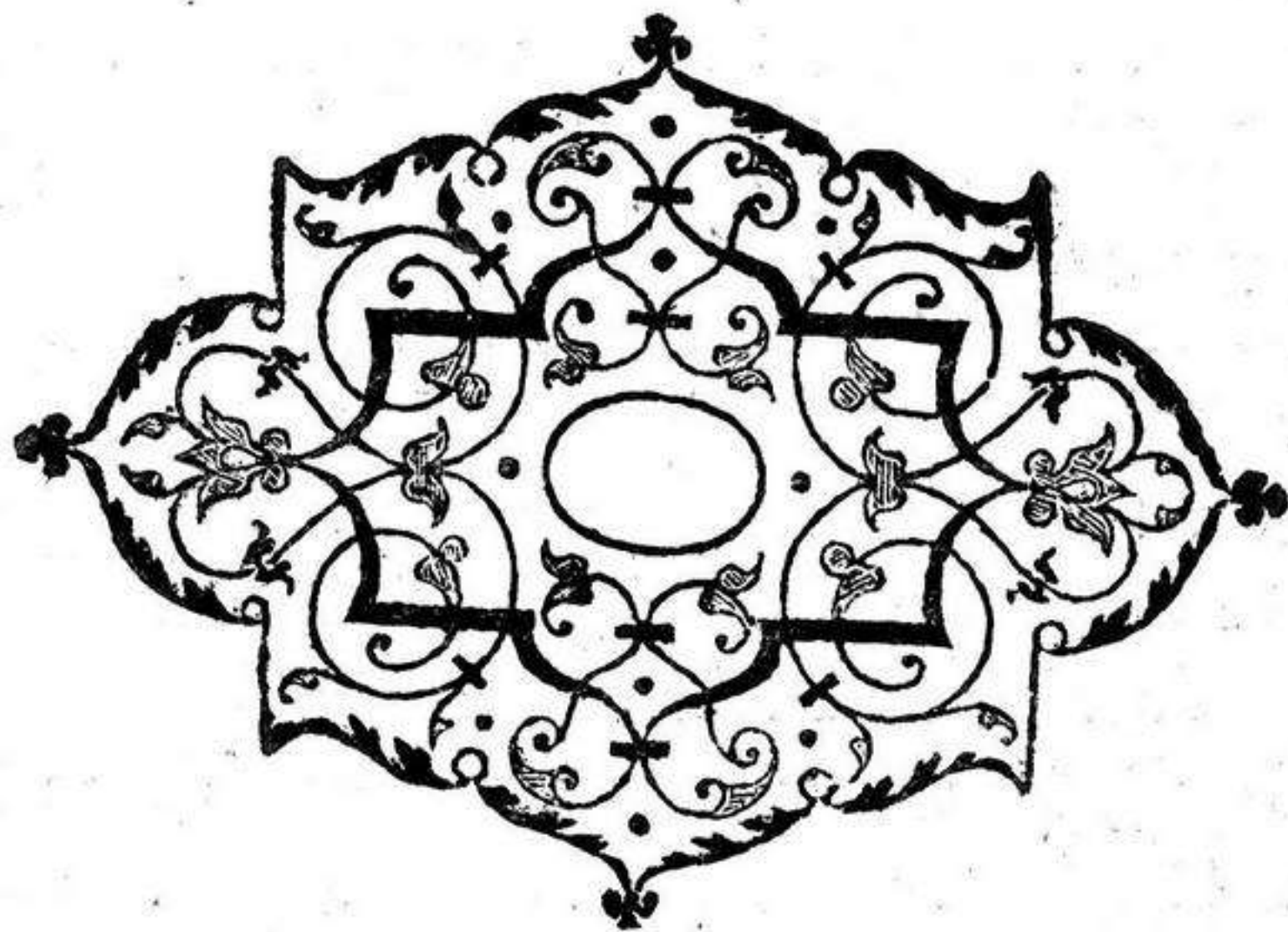
Item, proprium est Angelo, quod sit sua species, & quod attingat sua inferiora sine sensitivo, & imaginativo, ut supra dictum est in sua definitione. Et hoc vult tertia species, tertiae Regulae, & definitio Majoritatis; cum Angelus sit in DEO magis altus, quam homo, per similitudinem: & ideo sic potestis videre per ea, quae dicta sunt, discurrendo per Principia, & Regulas miscendo illa inter se & cum istis, ac sic invenire proprietates rerum, & de hoc in praedictis definitionibus scriptis data est doctrina.

Item, quando quaeritis de necessitate Angelorum, Coeli, &c. Et quod mundus sit talis, qualis est? Responsum est vobis in quadragesima quarta Quaestione.

Item, quando quaeritis, quod dicam vobis **secunda** Figura, cujus aliqua Principia non pertinent ad DEVM. Dicimus vobis; quod Majoritas, Minoritas, & Contrarietas non pertinent ad DEVM cum sit aeternus, & infinitus, neque Contrarietas pertinet ad Angelum, nec etiam ad Coelum,

lum, cum sint entia incorruptibilia; Minoritas autem, Majoritas, & alia competunt eis, cum sint ex substantia, & accidentibus composita. Omnia alia Principia Figurarum omnibus aliis entibus competunt. Et ista sufficiant ad ea, quæ vos quæritis.

Compilatus fuit iste Tractatus Parisiis anno Domini 1290. mense Julii ad honorem DEI nostri Jesu Christi.

TABVLA GENERALIS

OMNIVM QVÆSTIONVM CONTENTARVM
in quatuor Libris Tomi præsentis.

QVÆSTIONES LIBRI FACILIS SCIENTIÆ.

DE DEO.

Primo quæritur. Quid est DEVS? Solutio
fol. 2. Num. 2.

Quæstio. Utrum Divina Incarnatio, creatio, re-
surrectio hominum, & æterna beatitudo sint
possibilia? Sol. fol. 3.

Quæst. Utrum DEVS sit? Sol. fol. 24. & in Cap.
de bonitate. fol. 3.

Quæst. Utrum DEVS possit agere miraculosè?
Sol. fol. 24. & fol. 3.

Quæst. Utrum DEVS sit infiniti vigoris? Sol.
fol. 25. & fol. 3.

Quæst. Utrum Divina bonitas possit esse tantum
diffusa in se ipsa, quantum est sua essentia?
Sol. fol. 4. Num. 5.

QVÆSTIONES DE ANGELIS.

Quæst. Utrum sint Angeli? Sol. fol. 3. cap. de
Bonitate, implicata est illis verbis lin. 3.
nulla impossibilitas &c.

Quæst. Utrum DEVS potuerit creare Angelos mi-
raculosè?

raculosè? Sol. est implicata in cap. de Bonitate §. 2. fol. 3.

Quæst. Utrum Divina Bonitas sit perfectum obiectum Angelorum? Sol. in cap. de Bonitate §. 3. fol. 3.

Quæst. Utrum Divina Æternitas habeat majorem potestatem in gubernando Angelum, quàm Divina Bonitas in bonificando? Sol. in cap. de Bonitate §. 4. fol. 4.

Quæst. Utrum Angelus sit tantùm potens quoad suum agere quantum quoad suum existere? Sol. fol. 27.

QUÆSTIONES DE COELO.

Quæst. Utrum Divina Potestas possit extendere Cœlum in infinitum? Sol. fol. 27. & Cap. de Magnitudine fol. 5.

Quæst. Utrum Cœlum posset impedire magnitudinem Divinæ Potestatis? Sol. fol. 27. & f. 5.

Quæst. Utrum Cœlum sit magnum sine proprio motu? Sol. fol. 28. & in 3. §. de Magnitudine fol. 5.

Quæst. Utrum innata Principia cœli convertuntur ad invicem? Sol. f. 28. N. 4. & §. 4. fol. 6.

Quæst. Posito quòd Cœlum sit æternum, quæritur: Utrum habeat infinitam naturam? Sol. fol. 28. & §. 5. fol. 6.

QUÆSTI.

QVÆSTIONES HOMINIS.

Quæst. Vtrum forma, & materia hominis magis participant cum Divina unitate, & æternitate, posito quòd sint factæ à DEO? Sol. fol. 28. & ad primam Rationem in Cap. de æternitate fol. 6.

Quæst. Vtrum intellectus Platonis sit particulatus? Sol. fol. 28. §. 2. & in Cap. de æternitate §. 2. fol. 7.

Quæst. Vtrum DEVS habeat tantam potestatem in homine quoad suam bonitatem, quantum quoad suam æternitatem? Sol. fol. 29. & § 3. f. 7.

Quæst. Vtrum sit possibile, quòd sit resurrectio hominum? Sol. § 4. Cap. de æternitate fol. 7.

Quæst. Vtrum sit bonum, magnum & id per quòd homo magis dependet à DEO? Sol. §. 5. fol. 7.

QVÆSTIONES IMAGINATIONIS.

Quæst. Utrum DEVS faciat motum imaginationis? Sol. fol. 29. & in prima ratione Cap. de Potestate fol. 8.

Quæst. Vtrum DEVS cum sua potestate comprehendat totam essentiam imaginationis, & accidentia eius? Sol. in §. 2. Cap. de potestate fol. 8.

Quæst. Vtrum impossibile quodcumque sit, possit impedire possibilitatem Divinæ potestatis? Sol. in §. 3. fol. 8.

)(Aa)(

Quæst.

⁴
Quæst. Posito, quòd homo mortuus resurgat de morte ad vitam, utrum DEVS possit resuscitare illam eandem imaginationem, quam habebat in hac vita? Sol. §. 4. Cap. de Potestate fol. 8.

Quæst. Vtrum DEVS possit annihilare naturalem potentiam quam habet imaginatio? Sol. in §. 5. fol. 9.

QVÆSTIONES SENSITIVÆ.

Quæst. Vtrum sit sensus agens. Sol. in §. 1. Cap. de intellectu fol. 10.

Quæst. Vtrum humanus intellectus possit facere veriores, & altiores scientias cum particularibus sensibus, quàm cum Divinis Rationibus. Sol. in §. 2. fol. 10.

Quæst. Vtrum intellectus possit facere scientiam extrà sensum? Sol. fol. 31. & §. 3. fol. 10.

Quæst. Vtrum sensus particulatus habeat correlativa sibi connaturalia? Sol. fol. 3. & §. 4. fol. 10.

Quæst. Vtrum mortuo animali anihiletur ejus sensus? Sol. fol. 31. & §. 5. fol. 10.

QVÆSTIONES VEGETATIVÆ.

Vtrum vegetativa sit potentia absoluta? Sol. fol. 32. & §. 2. fol. 12.

Quæst. Vtrum vegetativa tantum appetat suam potestatem, quantum appetit suam durationem?
Sol.

Sol. §. 3. Cap. de voluntate. fol. 12.

Quæst. Vtrum vegetativa habeat ita magnum instinctum quoad se ipsam in bonificando plantam, quàm in magnificando ipsam? Sol. §. 4. fol. 12.

Quæst. Vtrum vegetativa æqualitèr appetat actus secundarios suorum Principiorum innatorum?

Sol. §. 5. fol. 12.

QVÆSTIONES ELEMENTATIVÆ.

Quæst. Vtrum intellectus ita verè cum habitu Fidei cognoscat DEVM, sicut cum sensu cognoscit elementum, vel elementatum? Sol. §. 1. fol. 13.

Quæst. Vtrū DEVS magis descendat ad illuminandū intellectum de se ipso, quàm intellectus ad sensum ad faciendum scientiam de elementis, vel elementatis? Sol. §. 2. fol. 14.

Quæst. Vtrum potentia elementativa habeat proprium subiectum, & objectum, hoc est, subiectum elementando, & objectum optatum elementatum? Sol. §. 3. fol. 14.

Quæst. Vtrum virtus potentia elementativæ possit impedire virtutem potentia vegetativæ? Sol. fol. 34. & §. 4. fol. 15.

Quæst. Vtrum potentia elementativa sit tantum potens quoad suam bonitatem, quantum quoad suam potestatem? Sol. fol. 34. & §. 5. fol. 15.

QVÆST

QVÆSTIONES VIRTVTVM MORALIVM.

Quæst. Utrum DEVS tantum utatur sua veritate ad verificandum morales virtutes, quantum utitur suo intellectu ad intelligendum ipsas?

Sol. fol. 35. & §. 1. fol. 15.

Quæst. Utrum Justitia, Prudentia &c. sint sine actu veritatis? Sol. fol. 35. & §. 2. fol. 16.

Quæst. Utrum virtus sit magis possibilis quam peccatum? Sol. fol. 35. & §. 3. fol. 16.

Quæst. Utrum veritas virtutum sit proprius actus Divinæ veritatis? Sol. fol. 35. & §. 4. fol. 16.

Quæst. Utrum Fides sit habitus nocivus intellectui, qui intelligit DEVM, & Caritas voluntati, quæ diligit DEVM? Sol. fol. 35. & §. 5. fol. 17.

QVÆSTIONES VITIORVM.

Quæst. Utrum peccator aliquo modo sit in gratia DEI? Sol. fol. 36. & in prima ratione Cap. de Gloria fol. 17.

Quæst. Utrum Angelus possit esse malus per peccatum Sol. fol. 36. & §. 2. fol. 17.

Quæst. Utrum sit bonum, magnum, & verum, quod peccatum sit factum à DEO? Sol. fol. 36. & §. 3. fol. 18.

Quæst. Utrum homo in sciendo, & amando Divinam Trinitatem cum virtutibus sit in peccato? Sol. §. 4. fol. 18.

Quæst. Utrum DEVS posset creare aliquid contra suam

7
suam intelligibilitatem, & amabilitatem? Sol.
fol. 36. §. 5. & fol. 18. §. 5.

QVÆSTIONES PERFECTIONIS.

Quæst. Vtrum sit bonum, magnum, & verum,
quòd DEVS possit magis perficere intellec-
tum cū *intelligere*, quàm cum *credere*? Sol. f. 37.

& in prima Ratione Cap. de perfectione fol. 19.

Quæst. Vtrum mundus sit de necessitate, vel á con-
tingentia? Sol. fol. 37. & §. 2. fol. 18.

Quæst. Vtrum sit perfectissimus effectus, scilicet
natura humana Christi conjuncta cum Divina Na-
tura? Sol. fol. 37. §. 3. & §. 3. fol. 19.

Quæst. Vtrum Theologia sit scientia magis per-
fecta, quàm Philosophia? Sol. fol. 38. & §. 4.
fol. 20.

Quæst. Vtrum humanus intellectus, & sic de hu-
mana voluntate & memoria, posset perficere a-
nimam sine correlativis innatis? Similiter de
quatuor potentiis corporis. Sol. fol. 38. & §.
5. fol. 20.

QVÆSTIONES

CONTENTÆ IN LIBRO DE NOVO MODO
demonstrandi.

FIDES EST HABITVS COADIVVATIVVS IN-
tellectus: sicut charitas est habitus voluntatis.

QVÆST.

QVÆSTIONES DE DEO.

Quæst. Quare DEVS est in tribus personis, & non in pluribus, nec in paucioribus? Sol. fol. 66. & fol. 44. & 45. &c.

Quæst. Quare in Divina Trinitate una persona vocatur Pater, alia Filius, alia Spiritus Sanctus? Sol. fol. 67.

Quæst. Vtrum magis conveniat affirmare de DEO hoc, quòd ipse est, quàm negare hoc, quòd ipse non est? Sol. fol. 67. §. 3.

Quæst. Vtrum DEVS possit definiri? Sol. fol. 68.

Quæst. Vtrum DEVS sit infinitus, & sic de suis Rationibus? Sol. fol. 69.

Quæst. Vtrum in Divina essentia sit una bonitas, & non plures, una magnitudo, & non plures? Sol. fol. 69.

Quæst. Vtrum Divina potestas habeat tantum per se ipsam, infinitam posificationem, quantum habet per æternitatem, existentiam æternam? Sol. fol. 70.

Quæst. Vtrum DEVS habeat naturam subjective, & objective? Sol. fol. 71.

Quæst. Vtrum DEVS possit tantum de seipso, quantum ipse est? Sol. fol. 71.

Quæst. Vtrum DEVS plus possit perficere de perfecto, quam de imperfecto? Sol. fol. 72.

9
QVÆSTIONES DE CREATIONE MVNDI.

QVæst. Quare DEVS non prius creavit mundum, quàm ipsum creavit? Sol. fol. 73.

DE RESVRRECTIONE.

QVæst. Vtrum major impossibilitas possit impedire maiorem possibilitatem unitatis bonitatis Resurrectionis hominum? Sol. fol. 74.

DE GLORIFICATIONE.

QVæst. Vtrum Glorificatio Beatorum sit æqualitèr per intellectum, & voluntatem hominis? Sol. fol. 75.

QVÆSTIONES DE INCARNATIONE.

QVæst. Utrum DEVS sit incarnatus de necessitate? Sol. fol. 75. & 53.

Quæst. Quare DEVS non assumpsit Angelicam naturam? Sol. fol. 75.

Quæst. Quare DEVS non assumpsit plures humanitates? Sol. fol. 76.

Quæst. Quare DEVS non prius assumpserit carnem, quàm assumpsit? Sol. fol. 77.

Quæst. Utrum DEVS jam sit incarnatus? Sol. fol. 77.

Quæst. Quare Christus fuit pauper, passus, & mortuus, cum sit DEVS homo? Sol. fol. 78.

Quæst. Per quem modum Christus habet tres naturas

turas differentes per essentiam, scilicet Divinam naturam, naturam rationalis animæ, & corpoream naturam. Sol. fol. 79.

Quæst. Utrum Christus ut homo in uno tempore per Sacramentum Altaris possit esse in pluribus locis? Sol. fol. 79.

Quæst. Utrum Christus DEVS viluerit, & deterioraverit se in assumendo humanam naturam? Sol. fol. 80.

Quæst. Utrum mundus sine incarnatione fuisset creatus propter majorem finem? Sol. fol. 81.

QVÆSTIONES DE OCTO PARTIBVS Univerſi.

Quæst. Utrum Angelus sit realitèr, vel intentionalitèr in loco? Sol. fol. 82.

Quæst. Utrū cœlum habeat materiam? Sol. fol. 82.

Quæst. Utrum unus intellectus sit in hominibus, vel plures? Sol. fol. 83.

Quæst. Utrum humanus intellectus faciat scientiam de Angelo per imaginationem? Sol. fol. 83.

Quæst. Utrum humana voluntas diligat DEVM per sensum? Sol. fol. 84.

Quæst. Utrum vegetativa potentia sit magis mobilis in homine, quàm in bruto? Sol. fol. 85.

Quæst. Utrum ignis habeat majorem vigorem per caliditatem, quàm per luciditatem? Sol. f. 85.

Quæst. Utrum Fides sit ita perfectus habitus intellectus

11

tellectus hominis, sicut charitas voluntatis?
Sol. fol. 86.

Quæst. Vtrum Avaritia sit majus peccatum, quàm
Luxuria? Sol. fol. 86.

Quæst. Vtrum Alchymia sit scientia? Sol. fol.
87.

IN LIBRO TERTIO.

Qui est *Contradictionis* continentur centum
syllogismi fundati in centum Maximis, &
discursi ex divinis Dignitatibus, scilicet Unitate,
Operatione, Bonitate, &c. per possibile, & im-
possibile. Format Author quinque syllogismos, ex
singulis dignitatibus, contra Averroystas dicentes,
quòd simpliciter intelligebant, quòd naturaliter
erat impossibile DEUM esse Trinum, Creatoré,
Incarnatum &c.

Notatur fol. 4. N. 8, quòd *credere* habet du-
as species. Vna est credere, quòd disponit intel-
lectu, ut intelligat verum, cujus intellectus objec-
tum, est intelligibile; sicut dixit Izayas Prophæta.
Nisi credideritis non intelligetis. Et per istam speci-
em procedunt syllogismi, & non per secundam,
quæ disponit intellectum ad ignorare, cujus objec-
tum est ignorabile, ut dixit David Psalmo 52. *Di-
xit insipiens in corde suo non est DEVS.*

QUÆSTIONES

MAGISTRI THOMÆ ATTREBATENSIS.

LIB. 4.

Quæst. Cum Christus fuerit unum suppositum,
Quæro, quæ fuit forma illius? Cum sit ex
duabus naturis, scilicet Divina, & humana?
Sol. fol. 2.

Quæst. Utrum DEVS puniat aliquos in hoc mundo
pro delictis suis? Sol. fol. 3.

Quæst. Utrum DEVS ad preces probrorum aliquid
mutet de futuris ab ipso præscitis? Sol. fol. 4.

Quæst. Utrum omne ens sit similitudo DEI, sicut
Minoritas, quæ est substantialis, & Contrarie-
tas, quæ est accidentalis? Sol. fol. 6.

Quæst. An sicut dicimus Bonitas, Magnitudo &c.
in DEO sunt idem numero: sic possimus dicere,
personalitas, bonitas &c. sunt idem numero?
Item Utrum bonificare, magnificare, & dilige-
re sint idem numero; & an Pater, & Filius per
diligere spirent Spiritum Sanctum personam a-
liam à Patre & Filio, & non per bonificare,
magnificare &c. Sol. fol. 9.

Quæst. Utrum illæ rationes per quas probatur
DEVM esse incarnatum, fuerint veræ ante In-
carnationem Domini? Sol. fol. 12.

Quæst. Quare DEVS non fecit homines, qui fue-
runt, sunt, & erunt usque ad finem sæculi simul?
Sol. fol. 12.

Quæst.

Quæst. Utrum omnes homines possent salvari, ita ut nullus damnaretur, dato quòd omnes essent Christiani? Et quare Sarraceni damnantur, si credãtse in DEVM credere! Et quare DEVS tot permittit infideles! Numquid non esset melius, quòd omnes essent Christiani? Sol. fol. 14.

Quæst. Quare peccaverunt Angeli? Et an necessarium fuerit eos peccare? Et an necessarium fuerit Adam peccare? Quòd si sic, quare damnantur peccatores? Sol. fol. 15.

Quæst. Quare DEVS non fecit (quòd melius esset) quòd omnes infideles essent Christiani? Sol. fol. 15.

Quæst. Utrum Christianus teneatur obedire mandatis Papæ contra conscientiam suam? Sol. fol. 16.

Quæst. Cum Dæmon sit malus, utrum possit dici bonitas Dæmonis est ens, ratione cuius bonus Dæmon agit bonum? Sol. fol. 17.

Quæst. Utrum fuisset melius aliquem damnatum nunquam fuisse, quàm esse damnatum? Sol. fol. 18.

Quæst. Utrum peccatum sit aliquod ens reale? Et si sit, utrum sit ex bonitate, magnitudine &c? Et si non, Quare ex nihilo sequitur aliquid? Sol. fol. 19.

Quæst. Utrum ignorantia excuset peccatum? Sol. fol. 20.

Quæst.

Quæst. Utrum conscientia mea judicans aliquid esse peccatum, quòd realiter non est peccatum, faciat illud esse peccatum? Sol. fol. 20.

Quæst. Utrum DEVS diligat peccatorem puniendo ipsum? Sol. fol. 21.

Quæst. Si Papa me excommunicet sine ratione, Utrum sim realiter excommunicatus, & damnatus? Sol. fol. 16.

Quæst. Utrum si sim excommunicatus me nesciente, sim damnatus? Sol. fol. 16.

Quæst. Utrum si Sacerdos me absolvat à peccato cum pœnitentia, quàm mihi injungit, & ego sim in bona voluntate satisfaciendi, & post aliud tempus amittam ipsam voluntatem, & non faciam illam pœnitentiam, Utrum sim absolutus? Sol. fol. 22.

Quæst. Utrum per levem pœnitentiam, quam Sacerdos mihi injungit, si eam faciam, sim liberatus à pœna, & culpa? Sol. fol. 19. Quæst. 22.

Quæst. Quare antiqui Patres tamdiu vixerunt, & nunquam attigerunt mille annos? Et utrum illi anni fuerint Solares, vel Lunæ? Sol. fol. 20.

Quæst. 23.

Quæst. Utrum influenza cœlestis in nobis possit à nobis impediri, dato, quòd futurum possit conjecturaliter sciri per Astronomiam secundum quòd dicunt Sapientes Astronomi? Sol. in lib. de Astronomia ipsius B. Authoris. Et in Tabula

LEVI 2.

levitatis; & ponderositatis.

Quæst. Utrum aurum sit corruptibile? Sol. fol. 22!

Quæst. 25.

Quæst. Dixit Avicenna quod calor naturalis nostri corporis non cessat depascere suum humidum racicale, donec veniat unicuique mors quæ destinata est sibi per naturam. Et Quæro, Utrum verum sit hoc dictum? Sol. fol. 22. Quæst. 26.

Quæst. Utrum vita hominis possit prolongari per naturam, & Artem? Sol. fol. 23.

Quæst. Utrum Ars tantum deficiat ab operatione naturæ, quantum natura deficit à Natura Divina? Et utrum Ars possit meliorare operationes naturæ, vel facere aliquid melius quàm naturà? Sol. fol. 24.

Quæst. Rheubarbarum attrahit choleram à tota specie. Quæritur quid est tota illa species? Sol. fol. 25.

Quæst. Utrum post cessationem generationis, & corruptionis, statim fiet iudicium DEI, & cessatio Purgatorii? Sol. fol. 25.

Quæst. Utrum quando Christianus justus moritur, sit statim in Paradyso: Et utrum ille redibit ad iudicium, ut iudicetur? Et sic de damnato? Quod si sic. Quare nunc oportet esse iudicium? Et utrum ille dies sit dies naturalis? Vel quid? Sol. fol. 26.

Quæst. Utrum Iudicium erit super terram? Sol. fol. 27. Quæst.

Quæst. Vtrum elementum simplex intensum à sua prima creatione sit corpus occupans locum?
Sol. fol. 27.

Quæst. Si pecco mortaliter, & illud peccatum obliuiscor, nec recordari possum, & sic moriar non confessus, nec pœnitens de illo, utrum sim damnatus? Sol. fol. 29.

Quæst. Vtrum humidum spermaticum viri cadat in substantiam foetus? Et utrum illud humidum spermaticum, & sensibile sit humidum radicale? Et utrum in momento sit masculus aut foemina figuraliter? Sol. fol. 29.

Quæst. Vtrum in generatione sit necessarium mulierem spermatizare? Sol. fol. 31.

Quæst. Vtrum radii Solis sint corpora? Sol. fol. 31.

Quæst. Per quem modum Sol calefacit aërem?
Sol. fol. 32.

Quæst. Vtrum umbra, siuè tenebræ sint corpora?
Sol. fol. 33.

Quæst. Vtrum Sol generet calorem in orbe, siue in sphaera sua? Sol. fol. 33.

Quæst. Quæ fuit necessitas creandi coelum sine contrarietate? Sol. fol. 34.

Quæst. Quæ fuit necessitas creandi Angelum sine contrarietate? Sol. fol. 35.

Quæst. Cum Angelus peccaverit, & Coelum causerit in inferioribus monstruositates, quæro
Vtrum Angelus, & Coelum sint ex contrariis.
Sol. fol. 35.

QVÆST.

Quæst. Quæ fuit necessitas sic creandi mundum?
Sol. fol. 36.

Quæst. Cum mundus sit unus, quæritur: Quid est forma, & materia ejus naturaliter? Sol. f. 40.

Quæst. Cum dicitur secundum Artem, quod Bonitas bonificat magnitudinem, durationem &c.

Quæritur Vtrum Majoritas majorificet Minoritatem, & Minoritas minorificet Majoritatem, & Æqualitas æqualificet Majoritatem, & Minoritatem? Sol. fol. 41.

Cum dicitur in Artē quò B. significat primam Quæstionem, & C. secundam, & sic de aliis, Quæro, ubi sunt illæ Quæstiones in Artē? Sol. fol. 43.

Dum in Tabula Generali, prima Quæstio distinctionis quintæ solvitur per B. C. Quæro, quare in solutione non facit mentionem de differentia, cum B. significat differentiam? &c. Sol. fol. 44.

Dicitur in Artē, quòd novem sunt subjecta Artis, per quæ discurrunt omnes Quæstiones, quæ fieri possunt, scilicet DEVS, Angelus, Coelum &c.

Quæro, quare non procedit primò de DEO per unam Quæstionem, & post de Angelo per aliam? Sol. fol. 45.

Cum DEVS sit Trinitas, & Incarnatus, Quæro, quare non fecistis in Artē Quæstionem de Divina Trinitate, & de Incarnatione? Sol. fol. 45.

IN LIB. FACILIS SCIENTIÆ.

Fol. 18. N. 4. soppono, lege suppono.

fol. 19. lin. 5. tempore. lege corpore.

IN LIB. CONTRADICTIONIS.

fol. 15. §. 46. lin. 6. sequitur, ipsum. lege sequitur, quod abhorret, ipsum.

fol. 16. §. 49. lin. 4. in Deo non, lege in Deo nihil.

IN LIB. QVÆST. MAGISTRI

THOMÆ ATTREBATENSIS.

fol. 5. lin. 1. inmutabile. lege mutabile.

fol. 12. lin. 5. incarnrtus. lege incarnatus.

fol. 25. lin. 3. Rheubabarum. lege Rheubarbarū.

fol. 37. N. 4. lin. 6. conjugunt. lege conjungunt.

fol. 49. §. 1. lin. 4. est in illa creatura. lege. est illa creatura.

IN TABVLA.

fol. 7. lin. 11. conjucta. lege. conjuncta.

BIBL. PUBL. MALLORCA

1056867

R. Lluïl 260

